

بسمه تعالی

دانشگاه ارومیه

دانشکده معماری، شهرسازی و هنر

طرح عمارت مسعودیه

نقد مرمت

اساتید:

جناب آقای دکتر عباس زاده

جناب آقای دکتر منگلی

دانشجو:

فاطمه مرسلی

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر
درس
طرح مرمت
استاد
دکتر
عباس زاده
دانشجو
فاطمه مرسلی
زمستان ۹۹

صفحه

۱
۹
۱۲
۱۲
۱۳
۱۵
۱۶
۲۹
۳۷
۴۲
۵۲
۵۶
۵۶
۶۱
۶۲
۶۴
۶۶
۹۶
۹۸
۱۰۱
۱۱۲
۱۱۳
۱۱۴

عنوان

۱- جمع بندی آسیب شناسی
۲- درصد تخریب هاب وارد شده
۳- مبانی نظری مرمت
۳-۱- ارزش
۳-۲- حفاظت
۳-۲- رابطه ارزش و حفاظت
۴- نظریه های نقد بنا
۵- عملیات انجام شده در عمارت
۶- مداخلات انجام شده در مجموعه
۷- شیوه مداخلات انجام شده
۸- ارزش های عمارت مسعودیه
۹- نقد مرمت عمارت
۹-۱- تعریف نقد
۹-۲- رویکردهای کلی نقد
۹-۳- مراحل نقد
۱۰- نقد عمارت مسعودیه
۱۱- اقدامات معماری ضروری
۱۲- لیست اقدامات انجام شده
۱۳- مقایسه اقدامات با قوانین و مقررات
۱۴- راهکارها
۱۵- طرح های پیشنهادی کلی
۱۶- شیت بندی
۱۴- منابع

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

در حالی که مفهوم اصلی آن ها در پیوند و ارتباط واقعی آن دانه ها بوده است .

۱- جمع بندی آسیب شناسی

با توجه به این که هر بنای تاریخی در یک بستر خاص اجتماعی و فرهنگی و اقلیمی جای دارد، لذا مرمت آن مستلزم دقت و شناختی همه جانبه است. این عوامل از بافت شهری (مکان طبیعی استقرار بنا) تا سایر جوانب تاریخی و اجتماعی و فرهنگی مذهبی و .. را شامل می گردد. آنچه متضمن ادامه زندگی یک بناست در وهله نخست ایجاد شرایطی است که بتواند به نوعی تداعی کننده بستر طبیعی زایش بنا یا اثر باشد. بدین مفهوم که بنا در ابتدا ریشه در زمان و مکانی تاریخی داشته و اکنون لازم است بررسی ها و مطالعات ضروری و جامعی انجام گیرد تا این ریشه های اجتماعی که به نوعی موردتهاجم واقع شده اند باز سازی شوند. این بازسازی همانند به رشته کشیدن دانه های تسبیحی است که نخ ارتباطی آن ها گسسته شده، دانه ها پراکنده گشته و تک دانه ها فاقد آن بیان و حیات خاص شده اند،

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

از آنها از اهمیت ویژه ای برخوردار می باشد.

حفاظت و مرمت به تخصص و فنی خاص به شرح زیر نیاز دارد:

الف (شناخت عوامل تخریب

ب) مراقبت از بنا و جلوگیری از پیشرفت عوامل تخریب

بنابراین انواع حفاظت بنا مطرح می گردد که عبارتند از:

الف (حفاظت کامل با استفاده از پوشش

ب) حفاظت کامل با استفاده از پوشش

ج) حفاظت کامل

نمای ساختمان های سنتی و قدیمی نیز به مرور زمان دستخوش فرسایش

می شود و پوسیدگی های بدنه سازی و روزنه ها از قبیل در و پنجره و رخابام

پدید می آید. از آن جا که وحدت کامل بنا بسته به این وحدت اجزا است، تعمیر

و باز گرداندن وضع گذشته بنا با مطالعه و پژوهش کافی تا حدی که اصالت واقعی

بنا و خطوط اصلی آن گم نشود ضروری است . این تعمیرات در ابنیه استثنایی و

تک بنای خاص با دقت بسیاری انجام می گیرد به این معنی که مجاز به تغییر

است .

حفاظت مفهومی است که قدمت آن به بلندای فرهنگ و تمدن بشری است. از

آنجایی که آثار تاریخی بجا مانده از گذشته هر سرزمین، نماد و سمبلی از هویت

فرهنگی و تمدن غنی اجداد آن است(عباس زاده و همکاران، ۱۳۹۶)، لذا حفاظت

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

به طور کلی عوامل تخریب مجموعه ای از کنش ها و آسیب ها هستند که در تغییر

شکل و تخریب بنا موثر واقع می شوند و نحوه تعمیر بنا نیز بستگی به نوع این

عوامل مخل و مخرب دارد .

در این خصوص اساسی ترین بخش قبل از هر اقدام مرمتی تشخیص ضایعه یا

عارضه است. نوع مصالح پیوند منطقی عناصر ساختمانی و توزیع مناسب نیروها و

مقاومت شالوده در مقابل بارهای وارده تناسب نیروهای داخلی با توجه به توانایی

مصالح و حفاظت صحیح کل ساختمان در برابر عوامل خارجی در مجموع از عوامل

و شرایط لازم برای تامین ایستایی و ادامه حیات و بقای ساختمان محسوب می

شود. بنابر این هنگام بررسی یک بنا یا مجموعه و یا بافت شهری پرداخت به

عواملی که مخل بنا قلمداد می شوند ضروری است .

مشاهده آسیب و عارضه در بنا دال بر وجود عدم تعادل است که در چنین شرایطی

ریشه یابی عامل مخل در دستور کار قرار گیرد .

دانشگاه گیلان

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس:

طرح مرمت

استاد:

دکتر

عباس زاده

دانشجو:

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

- عوامل تخریب مربوط به شیوه خاص زندگی ماشینی (انند تاسیسات بنا از

قبیل فاضلاب و کانال کشی و غیره)

- عوامل تخریب مستقیم به وسیله مردم و حکام وقت

از جمله می توان به تخریب حصار ها و یا هدف گسترش شهر ها و تخریب بناهای

عظیم به منظور استفاده از مصالح ان ها و همچنین استفاده نادرست از ابنیه قدیمی

استقرار مردم در واحد ها و مجموعه های بزرگ قدیمی و دخل و تصرف شدید نا

بهنجار در آن ها حفاری ابنیه و اقدامات مناسب انجام گیرد .

عوامل متعددی در تخریب بنا موثرند که از جمله آنها عبارت است از:

- عوامل سنتی موثر در تخریب بنا

- عوامل طبیعی (مانند رعد و برق و رطوبت ناشی از اب های زیر زمینی با

ریزش باران و برف و سیل و باد و زلزله عوامل بیولوژیک تاثیر عوامل طبیعی

به نحوه استقرار شکل بنا و مصالح مورد استفاده متفاوت بستگی دارد) .

- عوامل اجتماعی و سوانح مانند جنگ و مهاجرت و آتش سوزی

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

بازسازی با هدف احیای بناهای تاریخی و قدیمی دارای مقررات ویژه ای است :

الف (زمانی که باز سازی برای کمک به حفظ بنا صورت گیرد مانند بازسازی پوشش گنبدی یک بنا که فرو ریخته است. این اقدام ضمن تضمین بقای بنا در ایجاد تعادل متقابل بین نیرو های موجود موثر واقع می شود. با اتمام کار نیز زمینه مناسب برای عملکرد بنا ایجاد می شود. این بازسازی به شرطی قابل اجرا است که تمامی مسائل مربوط به ایستایی هماهنگی و مسائل مربوط به تاریخ بنا قبلا مورد مطالعه قرار گرفته باشند .

در بازسازی مجموعه ها و محور های قدیم شهری آنچه از عناصر واحد (تک بنا) دارای اهمیت و ارزش است جامعیت و به هم پیوستگی و تسلسل و تنوع شیوه اتصال بخش ها ... است ویژگی این مجموعه ها درست در همین مفهوم جامع نهفته است لذا هنگام مرمت ان ها شیوه کلی شهر سازی و معماری از اهمیت بیشتری برخوردار می شود به همین دلیل میتوان اقدام به طراحی و اجرای فضای گمشده و ضایع با شیوه اصلی و مصالح تراکم ارتباطات پر و خالی پرداخت .

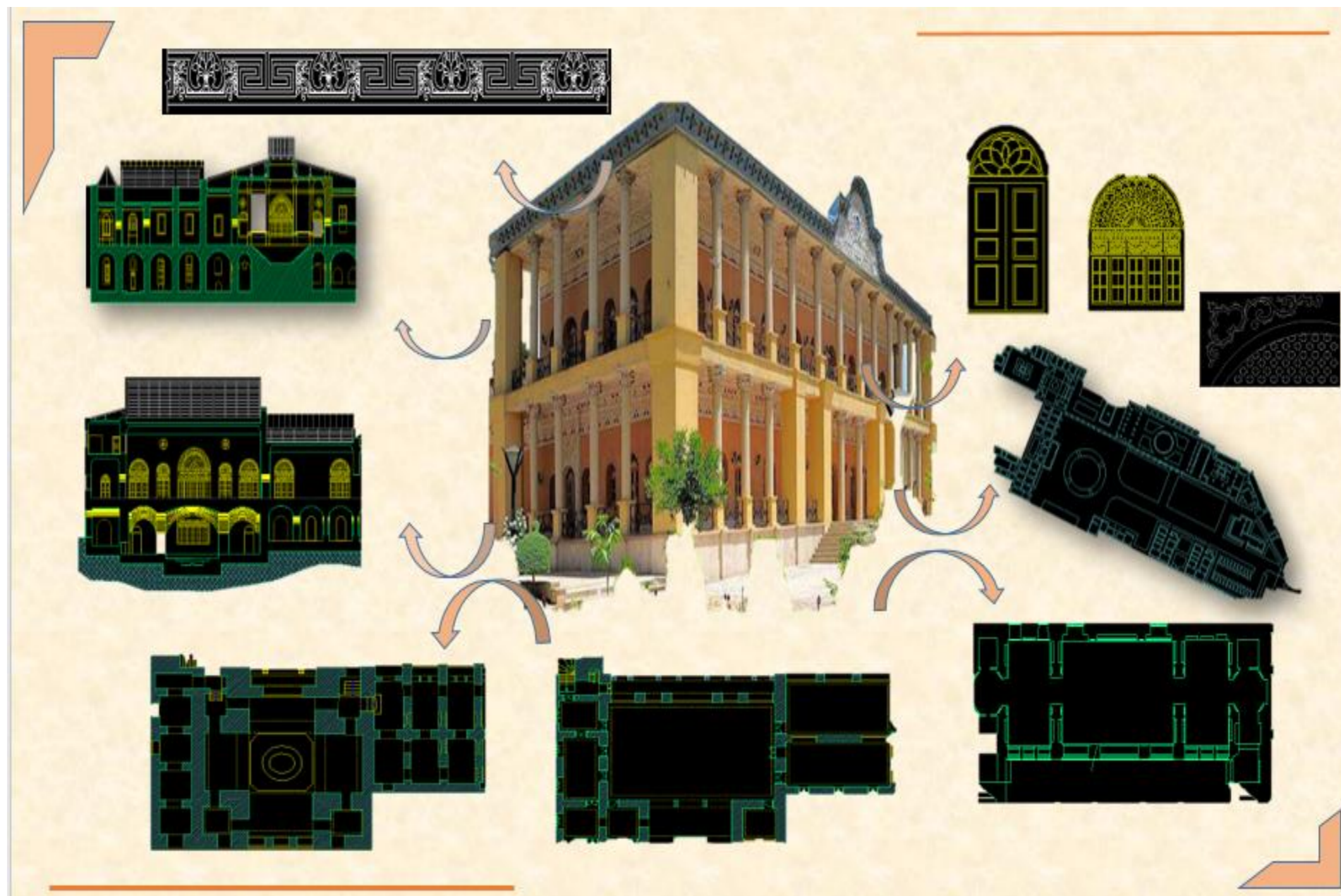
دانشگاه شیراز
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

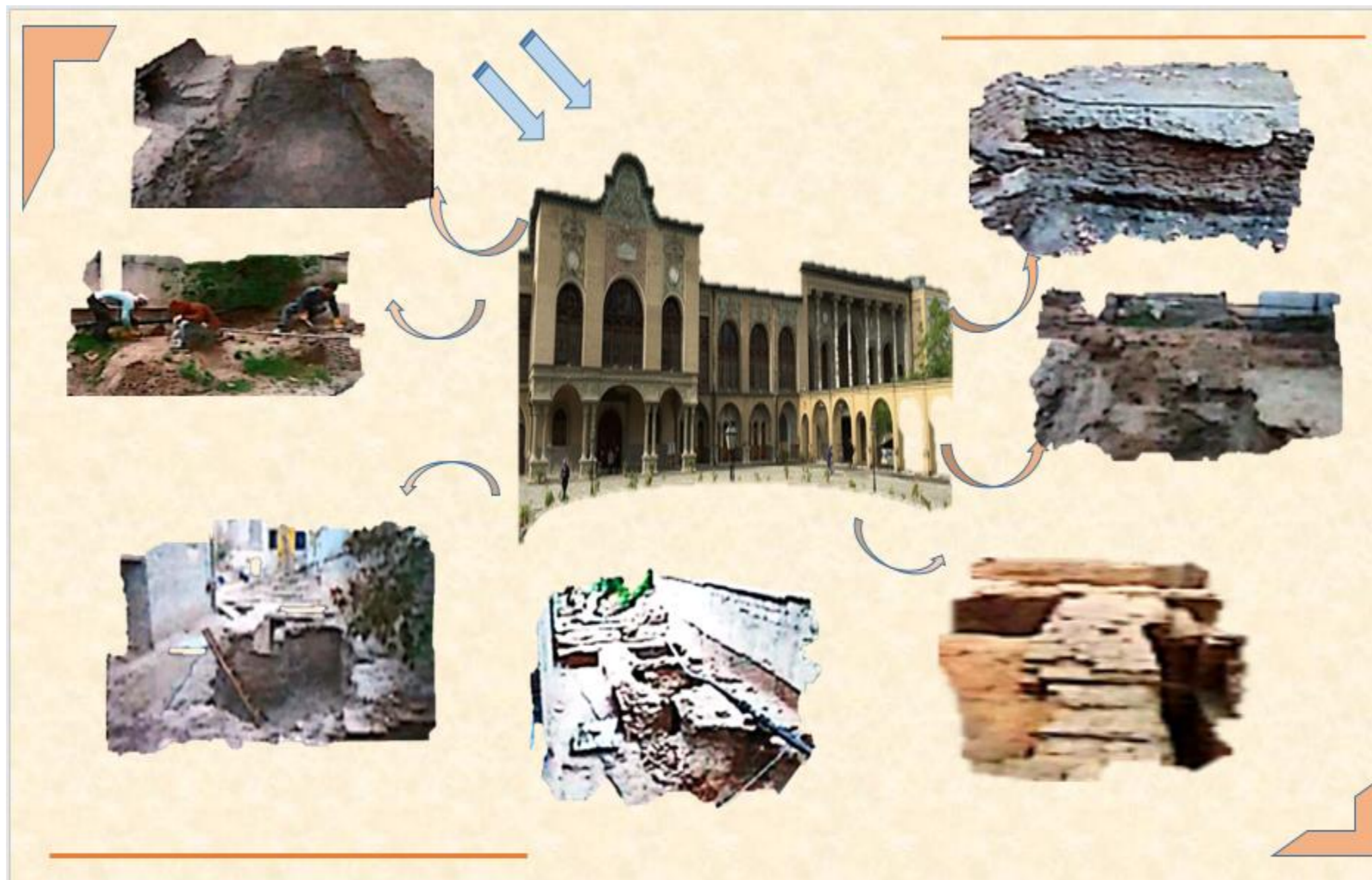
دانشگاه شیراز
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه گیلان
دانشکده
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

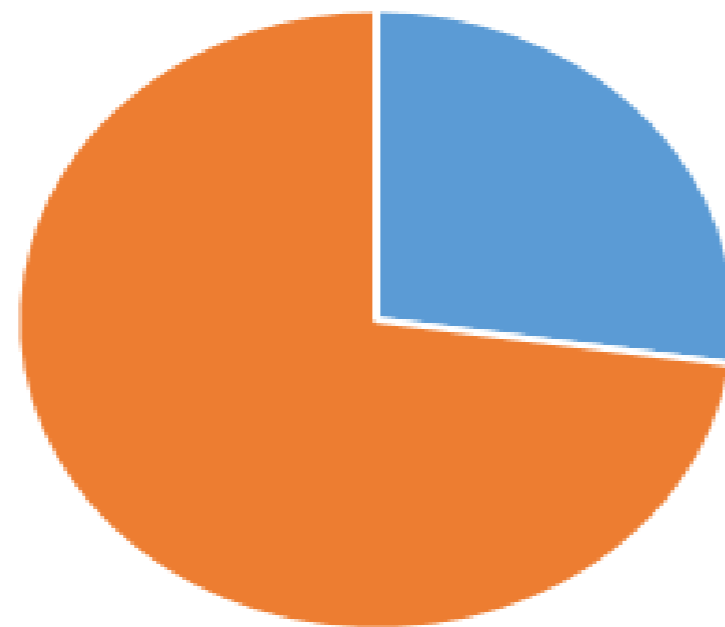
دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

با توجه به مطالب ذکر شده که شرح آن در قسمت قبل عمارت مسعودیه مطرح شد، می توان آسیب شناسی ذیل را به شرح جدول زیر ارائه نمود:

مورد آسیب دیده	نوع آسیب	بای دیوار	کف بنا	دیوار	بی
رطوبت			✓		
ترک				✓	✓
شیش					✓
دزدش		✓			
فرسودگی			✓		
تخریب		✓	✓		

۲- درصد تخریب های وارد شده

دانشگاه سوادکوه

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

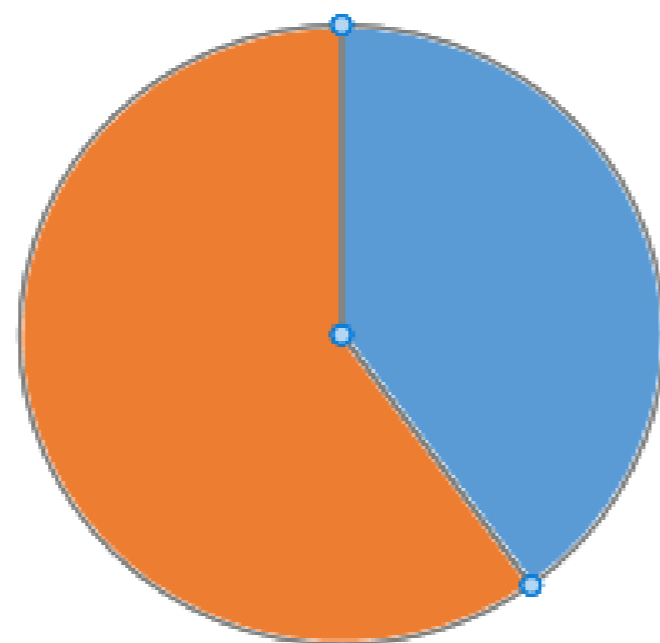
دانشگاه زابل
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاهد

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه گیلان

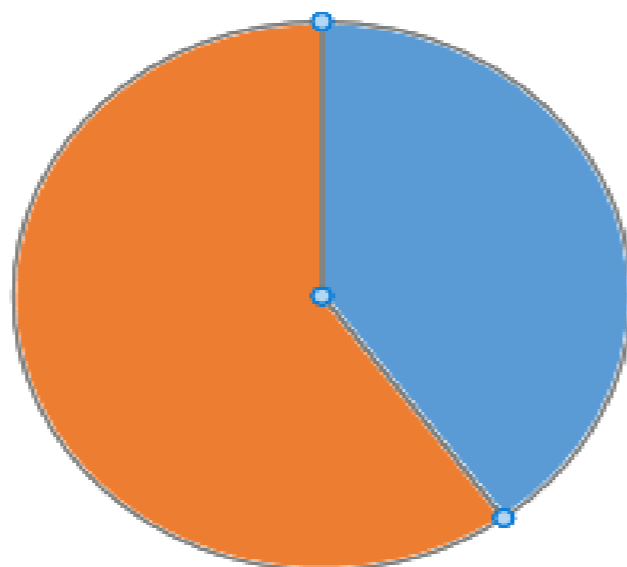
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر،
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

از آنجا که باززنده سازی ساختمان بدون در نظر گرفتن ویژگی های کالبدی و یافتن پاسخ هایی برای حفظ اجزای ساختمانی و بررسی انطباق آنها با ساختار امروز و نیازهای جدید ممکن نیست، ضرورت انجام مطالعات آسیب شناسی و علت آسیب های وارده به ساختمانها را به موازات سایر مطالعات بنا در فرآیند طرح مرمت و احیاء را ایجاد میکند. با توجه به مطالعات انجام شده بیشترین آسیب های وارده به بنا به جهت تغییر کاربری مختلف بناهای آن در دوره های مختلف بوده است.

۳- مبانی نظری مرمت:

۳-۱- ارزش:

واژه ارزش در حوزه های گوناگونی مطرح شده و به تبع آن در هر حوزه، تعریفی مشخص و خاص از آن ارائه شده است و این تعاریف، ناشی از نیاز هر حوزه و ضرورت پژوهش انجام گرفته اند.

یکی از حوزه های مهمی که مفهوم ارزش در آن وارد شده، حوزه میراث فرهنگی است. امروزه مفهوم ارزش و ارزشمندی در حوزه میراث فرهنگی، از مهمترین مؤلفه های مواجهه با آثار است؛ آثاری که به عنوان میراث فرهنگی به دست ما رسیده، به واسطه ارزش ذاتی یا جوهری خود و یا ارزشی که از طرف جامعه در طول زمان به آنها تعلق گرفته واجد اهمیت و اعتبار می شود.

مفهوم ارزش در حوزه های متنوعی وارد شده و در هر حوزه به تبع نیاز حوزه و خاصه پژوهش، گونه بندی متفاوتی را به نمایش گذاشته؛ این امر، حاکی از منعطف بودن این واژه است.

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه،

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس،

طرح مرمت

استاد،

دکتر

عباس زاده

دانشجو،

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۳-۲- حفاظت :

حفاظت عملی است که باعث جلوگیری از زوال می گردد و آن در بردارنده تمامی اعمالی است که حیات میراث طبیعی و فرهنگی ما را طولانی نماید و هدفش نشان دادن پیام های انسانی و هنری آن ساختمان افرادی است که با تعجب و کنجکاوی به یک ساختمان می نگرند. حفاظت به معنای نگهداری اثر در شکل طبیعی و اولیه خود است به گونه ای که اثر بتواند پاسخ گوی نیاز های امروزی خود باشد. این عمل در واقع از فرسایش جلوگیری می کند. با توجه به مفاهیم و تعاریف گفته شده انجام عمل حفاظت باید با شناخت کامل ارزشهای بافت و یا شی همراه باشد (عباس زاده و همکاران، ۱۳۹۶: ۱۲۶)

راندال(۲۰۰۲) در مقاله خود با عنوان ارزیابی ارزشها در برنامه ریزی حفاظتی موضوعات و گزیده های رویه ای در باب حفاظت سخن میگوید. وی، حفاظت و مدیریت حفاظتی را تحت تأثیر ارزیابی کامل ارزشهای متصور در میراث معماری میداند و همه ابعاد ارزشی را در این ارزیابی مد نظر قرار میدهد؛ اما در این خصوص، به ارائه مدلی کامل و کارآمد دست نمی یابد. فیلدن با همکاری یوکیلتو (۱۳۸۲) در مقاله ای با عنوان "ارزشگذاری به منظور حفاظت"، ابتدا به بررسی مفهوم میراث فرهنگی و میراث فرهنگی جهانی پرداخته و سپس نوع ارزشهایی که لزوم حفاظت و مرمت یک میراث را نشان می دهد (همان، ۱۲۷).

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

حفاظت اصولی که می بایستی زمینه های استفاده از همه می تواند جهت مطالعه و سالم سازی مکان فناوری دخیل باشد را بررسی نماید و روش های فنی بکار گرفته شده بایستی سنتی باشد. اما در بعضی موارد و تجربیات توان استفاده از شیوه های مدرن که بر اساس علوم نیاز می باشد روش های ویژه تحقیقات فیزیکی استفاده گردد. فنی پیشرفته پیشین و مدارک کتبی مستند جهت دستیابی به ارزش های مکان و برنامه ریزی برای حفاظت پیشین می گردد.

حفاظت بازگرداندن ارزش میراثی یک مکان می باشد و سالم سازی، حفاظت عملی و فنی بایستی شامل برنامه ای جهت امنیت، و اهداف آتی آن باشد حفاظت مرمت که حفاظت براساس احترام به کالبد موجود شکل می گیرد و به حالت فیزیکی ممکن را شامل گردد و نبایستی مدارک و بایستی حداقل اسناد ارائه داده شده توسط کالبد را از بین ببرد و مراقبت از کالبد مکان های با ارزش یکی از اصلی ترین عناوین حفاظتی است. زمانیکه کالبد با همه جزئیات خود باقی است امکان درک آنچیزی که در خود دارد را بوجود می آورد.

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۳-۲- رابطه ارزش و حفاظت:

حفاظت در ارتباط با ارزش ها مانند شمشیر دو لبه عمل می کند. ارزش ها هستند که حفاظت از میراث را توجیه می کند و ارزش ها برای این که بتوانند در جریان حفاظت موثر باشند باید اولویت بندی شوند این موضوع بر اولویت روش های حفاظت تاثیر مستقیم دارد. اتخاذ روش های مختلف حفاظت در ارتباط مستقیم با ارزش ها است. حفاظت و ارزش رابطه ای دیرینه با هم دارند و حفاظت در ارتباط با ارزش بسیار مفهوم می یابد. رسالت حفاظت درک پاسداری از ارزش ها و تقویت آن ها است هدف نهایی حفاظت حفظیک شیء به خاطر خود ان نیست بلکه حفاظت درصدد حفظ یا شکل دهی ارزش های توام با میراث است (همان: ۱۲۸).

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

نظریه لوکا بلترامی:

زمانی که مدارک و شواهد کافی داشته باشیم می توانیم بنا را به حالت اول برگردانیم و بازسازی مو به مو را پیشنهاد می کند و به مرمت براساس اسناد و مدارک را تاکید می کند. به عنوان نمونه میتوان به برج سن مارک اشاره کرد . کامیلو بویی تو به نظریه احیا بناها می بردازد: ۱ فرق گذاشتن بین مصالح ساختمانی جدید و مصالح ساختمانی قدیم در گذشته به کار رفته است. ۲ فرق گذاشتن بین سبک معماری قدیم و جدید. ۳ قسمت هایی که مرمت می کنیم فاقد تزیینات باشند. ۴ هر کدام از آثار باستانی را که می توان همان قسمت حفظ کنیم هر کدام نمی شود به موزه انتقال دهیم .

۴- نظریه های نقد بنا:

در خصوص مرمت بناهای تاریخی نظریه بردازان بسیاری به فعالیت پرداخته اند که سیت یکی از آنهاست. نظریه سیت شامل :

۱ عدم استفاده از شهر شطرنجی بر خلاف نظریه لوکوربوزیه می بردازد
۲ هویت شهری (هویت یک شهر یک بنا نیست و شامل کل بناها می باشد).

۳ اصل تقارن را رد می کند

۴ ساختمان ها و بناها را درجه بندی می کند و درجه یک حفظ و

مرمت بناهای تاریخی است.

دانشگاه

معماری و

شهرسازی و

هنر

دوس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

جووانی نظریه برداز ایتالیایی بیان میکند

۱ فضا ها را به دو بخش مرده و زنده تقسیم می کنیم

۲ ساختمان ها را خنثی بسازیم در کنار ساختمان ها قدیم و جدید

لئوناردو دو بونه و لو (۱۹۲۳): معمار و تاریخ نویس ایتالیایی که ارزش خاصی برای

فرهنگ رنسانس قائل بود بیشتر به بیان نظریه ها پرداخته و کمتر کار عملی انجام

داده است و نگاه وی کاملاً موشکافانه و بی طرفانه است، نظریه وی عبارت است از:

الف- تداوم تاریخی

ب- میان قسمت های مختلف شهری

۵ مکتوب کردن تاریخ

۶ مستندسازی

جان راسکین اصل فنا پذیری را بیان می کند چیزی جاودان و همیشگی نیست

نمیتوانیم جلوی زوال را بگیریم ولی می توانیم آن را به تاخیر بیندازیم در واقع

به جای مرمت کامل بنا جلوی آسیب ها را بگیریم

ویوله لودوک بیان می کند ما باید بنا را کامل کنیم ولی آن را حفظ نماییم

بازسازی سبکی و باکسازی الحاقات بنا را از اطراف بنا خراب کنیم تا همانند

نگین باشد در واقع حذف الحاقات و باکسازی سبکی و بازسازی به معماری اولیه

بنامی بردازد .

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

لویس مامفوره (۱۸۹۵) مورخ آمریکائی و از پیروان پاتریک گدس که معتقد به شناختی عمیق نسبت به مسائل شهری بود و یکی از مشکلات از بین رفتن

بافت های تاریخی را گسترش حومه ها می دانست به این نظریه اعتقاد دارد که؛

الف- مرمت امری است بطئی و جزئی که ممکن است سال ها به طول بیانجامد

ب- بافت های تاریخی دارای ارزش تاریخی نمی باشند بلکه دارای بعدی زیبایی شناسانه هستند

ج- تعادل بخشی جمعیت در بافت قدیمی شهر شایان توجه است

گوپن لینگ (۱۹۱۸-۱۹۸۴) معمار و شهرساز آمریکائی که به امر جفاظت بسیار توجه داشت و حفاظت را امری آئین و دائمی می دانست معتقد است:

الف- مرمت به عنوان امری آئینی و دائمی

ب- گفت و گوی میان گذشته و آینده با مرمت آئینی و تداومی

ج- ضرورت نگاهداری از بنا و بافت های شهری دارای کیفیت بالا و دارای هویت

دانشکده

معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

جدول نظریه های نقد

نظریه	نظریه پردازان
عدم استفاده از شهر شطرنجی . هویت شهری . رد نمودن اصل تقارن . درجه بندی ساختمان ها	سیت
بازسازی موبه مو را عنوان مینماید و مرمت براساس اسناد و مدارک	لوکا بلترامی
تفاوت بین سبک معماری قدیم و جدید و تفاوت بین مصالح قدیم و جدید . مستند سازی و مکتوب نمودن	کامیلوبویی تو
حفاظت را مطرح می کند و اصل فنا پذیری را بیان می نماید .	جان راسکین
باکسازی سبکی و بازسازی به معماری اولیه و حذف الحاقات	ویولد لودوک
تقسیم فضا به دو بخش مرده و زنده ساخت بناها به شکل خنثی	جووانی

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
طرح

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

کنز و تانگه (۱۹۱۳) معمار ژاپنی که سعی در تلفیق سنت ژاپنی با شرایط جدید داشته و طرح های وی نشانگر پیوند با طبیعت می باشد. در مرمت وی

نظر به حفظ بناهای تاریخی و نمایش عظمت و شکوه بیشتر آن ها دارد. نظر وی این است که:

الف- معاصر سازی

ب- عظمت و تاریخ سازی ← با شکوه تر کردن بناهای کهن

ج- تعادل بخشی در محیط ← تعادل میان شهرها و محیط پیرامون

آلدو راسی (۱۹۷۷-۱۹۳۱) معمار ایتالیایی از نظر وی شکل یک بنا بر اهمیت تر از عملکرد آن می باشد وی همچنین در مرمت خویش به دنبال ایجاد

شکل های جدید می باشد نظر وی شامل:

الف) مرمت نیازمند زمان است .

ب) بناهای تاریخی در برگیرندهی افکار و خاطرات و آثار نسل های گذشته است .

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

برنارد چومی (۱۹۴۴) نظریه وی شامل : الف) جایگزینی مفاهیم تازه ← در خصوص تعداد میان فرم و عملکرد و آشتی دادن آنها

ب) معماری بیچیده بدئن رعایت قواعد سنتی

ج) از بین بردن مفاهیم قرار دادی و جایگزین کردن مفاهیم قابل تاویل

د) انقطاع تاریخی

که هدف او جانشینی مفاهیم تازه جهت آشتی فرم و عملکرد

رچارد راجرز (۱۹۳۳) از معماران بریتانیایی نظریه وی شامل:

الف) صراحت در بیان کالبدی

ب) حقیقت داشتن و عینیت داشتن ← با فناوری برتر

بحث اساسی این منشور در رابطه با ایجاد ارتباط منطقی میان شکل و کارکرد بوده و دارای ۵ ماده می باشد

ماده ۶۵) ارزش های معماری باید حفاظت شوند چه آن گاه که صحبت از بناهای منفرد به میان است و چه زمانی که هسته های کامل شهری مد نظر هستند .

ماده ۶۶) این ارزش ها آن گاه که بیان و زبان حال فرهنگ پیشین بوده با علاقه مندی هگانی ان را پاسخ گویند و میباید مورد مراقبت قرار گیرند .

ماده ۶۷) مشروط بر ان که حفاظت ان چه گفتیم مستلزم از خود گذشتگی گروه انسانی نباشد که با شرایط غیر انسانی درگیر هستند .

ماده ۶۸) هرگاه ممکن باشد می باید خسارت هایی که به وجود یت آنها وارد آمده با اقدامات ریشه ای جبران کرد مانند تغییر مسیر دادن خطوط حیاتی رفت و آمد یا جابه جا کردن مراکزی که تا به امروز با برجا تلقی شده اند .

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاهد

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درباره

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معاهده ی لاهه (۱۹۵۴) : بعد از جنگ جهانی دوم توسط یو نسکو
برای حفظ اموال فرهنگی در شرایط مسلحانه به تصویب رسید . که
هدف ان حفظ امکان فرهنگی در شرایط برخورد مسلحانه بوده است .
کنگره ونیز (۱۹۶۴) :

این کنگره به منظور اصلاح مفاد کنگره اتن شکل گرفت و مشتمل بر
16 ماده در خصوص تعریف مفهوم اثر تاریخی هدف کنگره نگهداری
ابنیه تاریخی مرمت بناهای تاریخیو عملیات حفاری و کاوش می باشد.

ماده ۸۲) شهرسازی علمی دو بعدی است ← مطرح کردن بهره گیری
از عنصر ارتفاع

ماده ۹۵) منافع خصوصی مشروط و تحت لوای منافع عمومی خواهد بود
بنابراین این کنگره سعی دارد این موارد را مطرح کند :

الف) همکاری گسترده و ملموس دولت ها به منظور مبادله ی تجربی

ب) کاربرد مواد و مصالح ساختمانی مدرن

ج) همکاری میان مرمت کنندگان و معماران و متخصصان علوم مختلف برای
افزایش بایداری اثر

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

طرح

درس

طرح میراث

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

بیانیه ترینیدا (۱۹۸۲) : این بنا بر حفاظت بهسازی و باز زنده سازی سکونت گاه های کوچک با مشارکت مردم تاکید دارد و انجام کلیه ی اقدامات رفاهی مناسب با سنت ها و شیوه های زندگی مردم در دستور کار آن قرار گرفته است همچنین بیانیه به تخریب میراث فرهنگی توسط الگوهای مصرفی بیگانه نیز اشاره داشته و آموزش همگانی و استفاده از مصالح بومی را پیشنهاد می دهد .

معاهده ماستریخت (۱۹۸۲) : هدف از این معاهده توسعه بایدار شهر به منظور حفاظت از میراث تاریخی فرهنگی است .

سند نارا (۱۹۹۴) : این سند با همکاری یونسکو و ایکروم به دعوت اداره ی امور فرهنگی ژابن به تصویب رسید و به جلوه گر ساختن خاطرات جمعی در میراث های فرهنگی تاریخی پرداخت .

بیانیه مکزیکوسیتی (۱۹۹۹) : به بیانیه بین المللی گردشگری فرهنگی نیز معروف است و بر مفهوم جامع و جهانی میراث و تعامل ان با گردشگری تاکید دارد و میراث را وسیله ای برای تبادل فرهنگی می داند .

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

طرح

دروس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

منشور بورا (۱۹۹۶) استرلیا :

الف) هدف حفاظت و بازیابی اهمیت فرهنگی مکان و در نظر گرفتن کلیه ی جنبه های فرهنگی مکان

ب) کاربری پیشنهادی سازگار با مکان تاریخی

بیانیه استکهلم (۱۹۹۸) : اصول پیشنهادی احترام به غنا و تنوع فرهنگی و افزایش مشارکت هماهنگی حفاظت با توسعه و تدوین ضوابط و معیار هایی برای توسعه پایدار می باشد .

بیانیه ایکوموس (۱۹۹۸) استکهلم: با توجه به اهمیت اطلاعیه ی حقوق بشر در بنجاهمین سالگرد آن حقوق شرکت آزادانه افراد را در فعالیت های فرهنگی جامعه ارج نهادن به غیر قابل جایگزین بودن میراث فرهنگی ملموس و نا ملموس اشاره داشت و همچنین حقوقی را به عنوان یک سری خط مشارکتی معقولبرای صاحبان آثار تاریخی قایل شد این بیانیه بر همکاری های بین المللی برای تدوین قوانین و مقرراتی برای حفظ این حقوق تاکید دارد .

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح میراث

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ارزش زیبایی مکان به شکل، مقیاس، اندازه، رنگ، بافت و مصالح کالبد، و بو، و صداهاى آن مکان و استفاده کاربردی آن مربوط اهمیت می دهد. کیفیت اطلاعاتی که نادر بوده ارزش علمی یا تحقیقاتی یک مکان به آن بستگی دارد. کند و یا نمونه بودن آن و درجه اطلاعات موجود در محیط بستگی پیدا می کند ارزش اجتماعی کیفیاتی را شامل میشود که یک مکان بر اساس آن مجموعه ای از احساسات روحانی، سیاسی، ملی و یا بطور کلی فرهنگی گروه اکثریت یا اقلیتی از مردم معرفی گردد.

ارزش های میراث فرهنگی میراثی شامل تاریخ زیبایی شناسی اجتماع، و علم می باشد به مجموعه عظیمی از ارزش های زیبایی شناسی، اجتماعی و علمی مرتبط یک مکان ممکن است از نظر تاریخی ارزشمند باشد ارزش های تاریخی و فرهنگی می گویند بر آنها اثر یک عنصر، واقعه، فراز و یا فعالیت تاریخی اثر گرفته ی اینصورت وجود آن پدیده هاباعث غنای هرچه بیشتر ارزش تاریخی می شود

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

منظر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ارزش حفاظت ممکن است اختصاص به هر یک از قسمت های جداگانه ارزش های فوق داشته باشد، برای توجیه کلی اجتماعی در حالیکه برای موارد منقول مشکل حرکت پیش رونده است، در حفاظت معماری مشکلات آنچه از لحاظ اقتصادی . اغلب به علت کاربرد بناهای تاریخی افزایش پیدا میکند . عملکردی مورد لزوم است، باید مورد ملاحظه فرهنگی نیز قرار گیرد و می تواند ترتیب برخورد بین ارزش های اقتصادی و فرهنگی در هرگروه افزایش پیدا می کند، برای مثال ارزش های باستان شناسانه و معمارانه قضاوت عمومی بر روی وسعت آمادگی فرهنگی و رشد حساسیت این امکان را تشخیص می دهد.

ارزش ها در حفاظت باید پیشگیری کننده باشد و در صورت امکان پیام ها و ارزش های آثار فرهنگی را ارتقاء دهد این ارزش ها به طور سیستماتیک به تقدم تصمیم گیری باید تعیین اولویت کنند وسعت و طبیعت مداخلات پیشن کمک برای مثال یک ساختمان تاریخی باشد منعکس کننده زمینه فرهنگی بنای در بر گیرنده یک کالبدی موجودیت فیزیکی مکان به معنی همه می باشد ارزش های تاریخی شامل موارد زیر می باشد

(۱) سندیت

(۲)تاریخی

(۳) باستان شناسانه

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

فهر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

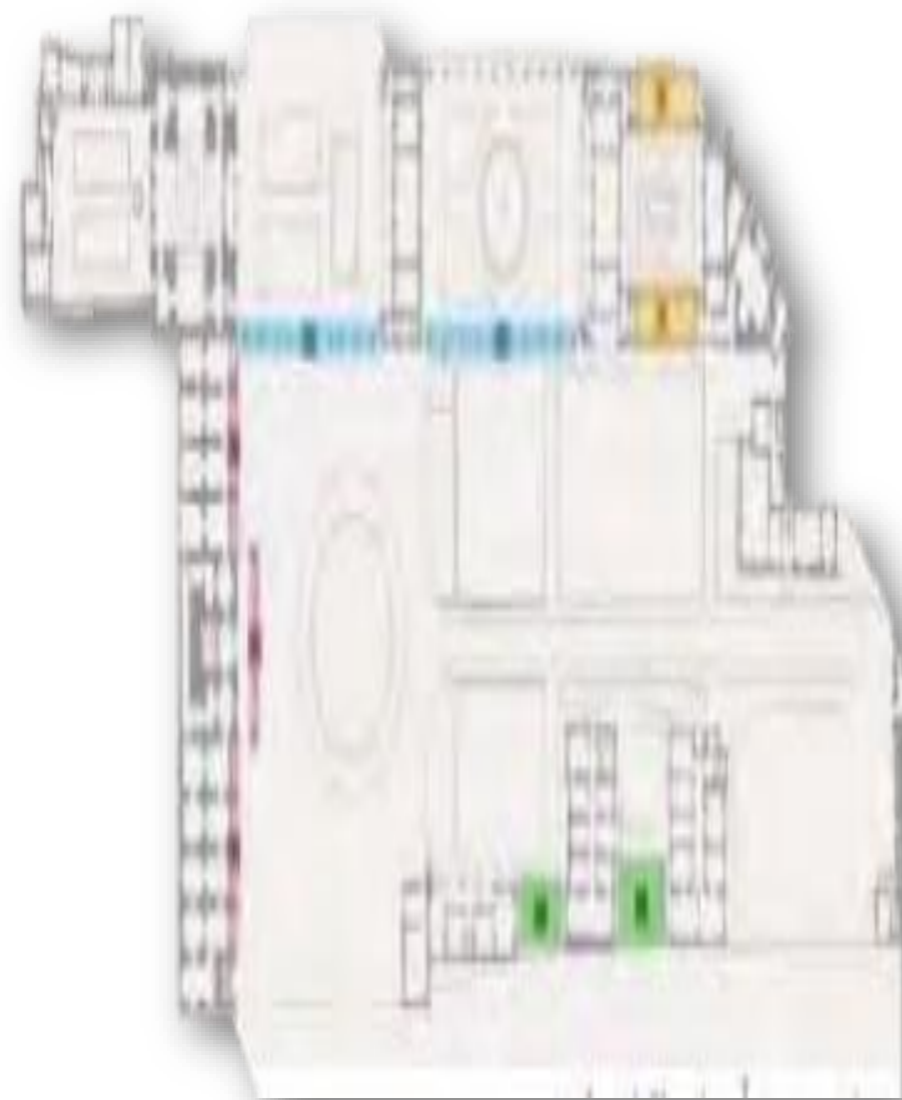
انتخاب راه حل انتقال کالبد مکان به عنوان تنها راه نجات و بقای ارزشمندی میراث ممکن است به راحتی اتخاذ گردد. سازه ای که تنومند و قوی و یا غیر قابل حمل می باشد در این فرایند بسیار آسیب پذیر می باشد و تبیین روشن از ارزشمندی میراث اغلب به وضوح نشان می دهد که انتقال یک راه حل قابل قبول در سیاستگذاری حفاظتی نمی باشد. منشور بورا به ارزش مکان پرداخته و جزئیات آن را بیان می کند.

یک بنا با اثر با ارزش بایستی در موقعیت تاریخی اش باقی بماند نقل و انتقال همه یا قسمتی از یک بنا با اثر با ارزش غیر قابل قبول است مگر آنکه این تنها اقدام جهت حفظ حیات کالبد و ارزش های میراثی آن تلقی گردد. ارزشمندی میراث مکان در اغلب اوقات در ارتباط با محیط اطراف آن معنی پیدا می کند. این ارتباط می تواند مهمترین جنبه های تاریخی را آشکار سازد که با قطع این ارتباط این ارزشمندی از بین می رود. کالبدی که انتقال می یابد امکان گستردگی اتصالات مانند چسبندگی ملات ها و اندود های داخلی و روکش های خارجی آن افزایش می یابد. همچنین بیشتر نشانه های کاربردی و لایه های مختلف تزیناتی داخلی و خارجی در معرض آسیب پذیری قرار می گیرند

(۱) بازسازی روانق طبق شواهد به دست آمده از مطالعات بیگردی
(۲) باکسازی و مرمت و استحکام بخشی و بازسازی تزیینات بدنه طبق
شواهد به دست آمده از مطالعات شروع سال ۱۳۷۸ پایان ۱۳۸۲ می
باشد .

(۳) شورای عالی وزارت آموزش و پرورش جز الحاقات

(۴) بازرسی آموزش و پرورش و ساختمان بانک ملی و بخش موتور خانه
جز الحاقات است .

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

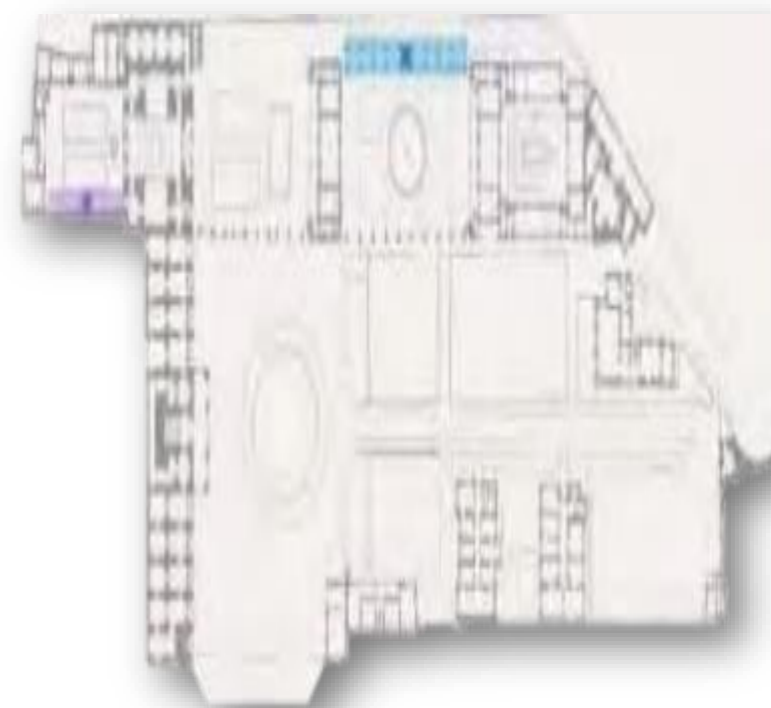
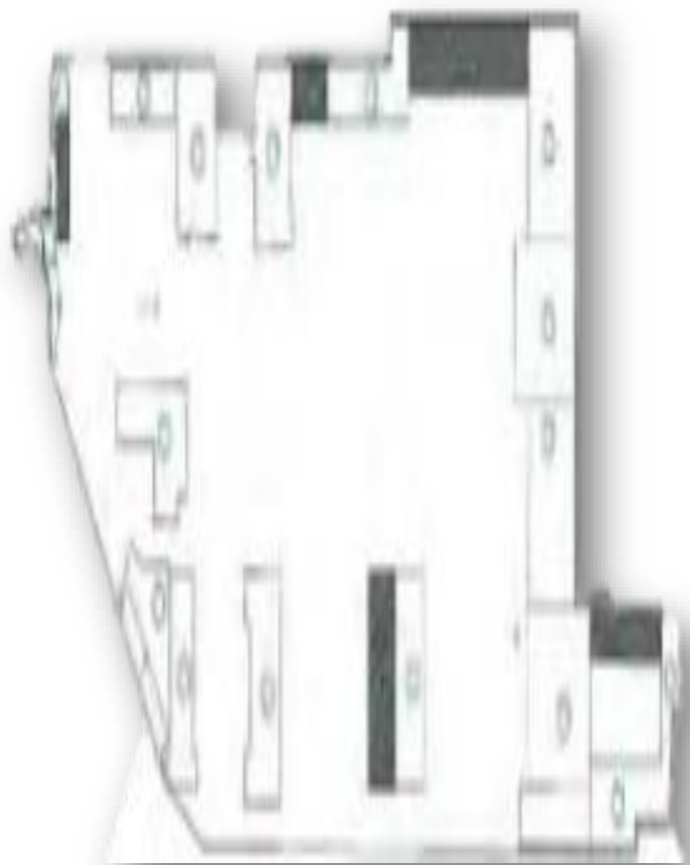
دانشگاه
شاهرود،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

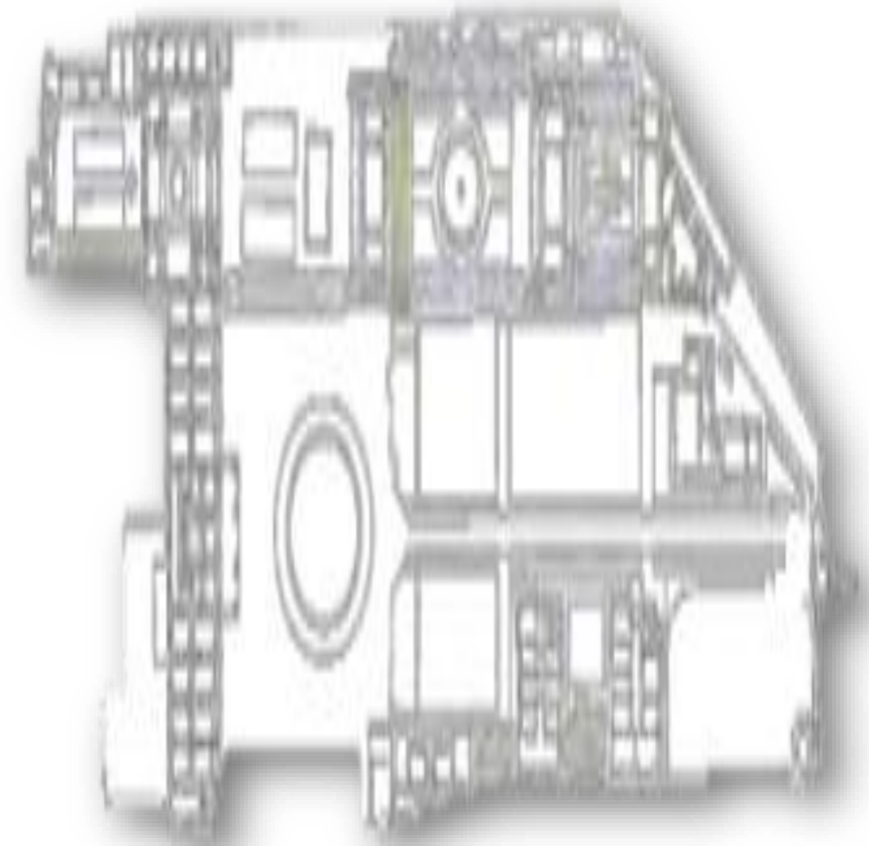
دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
فنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

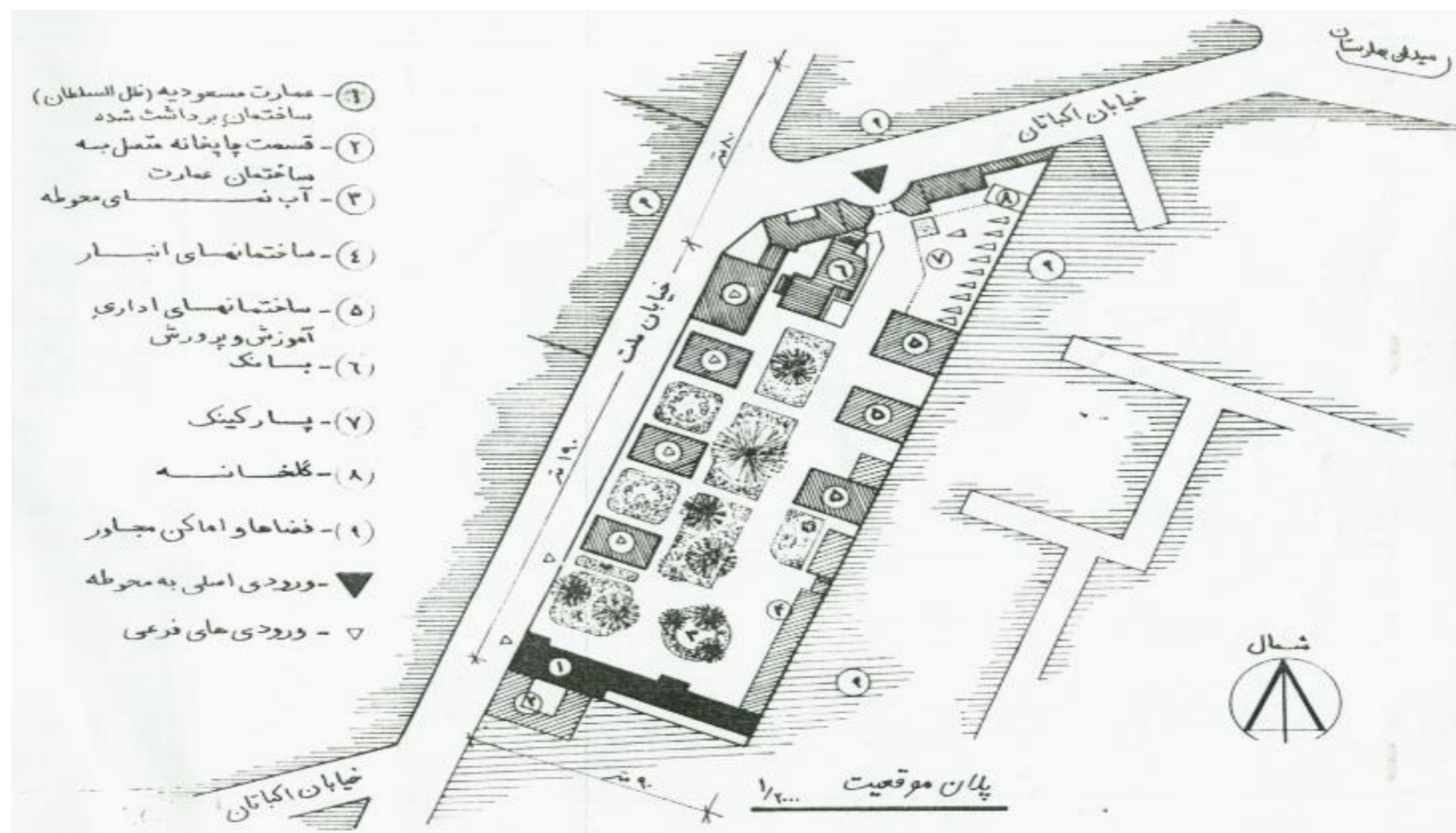
دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده ،

معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

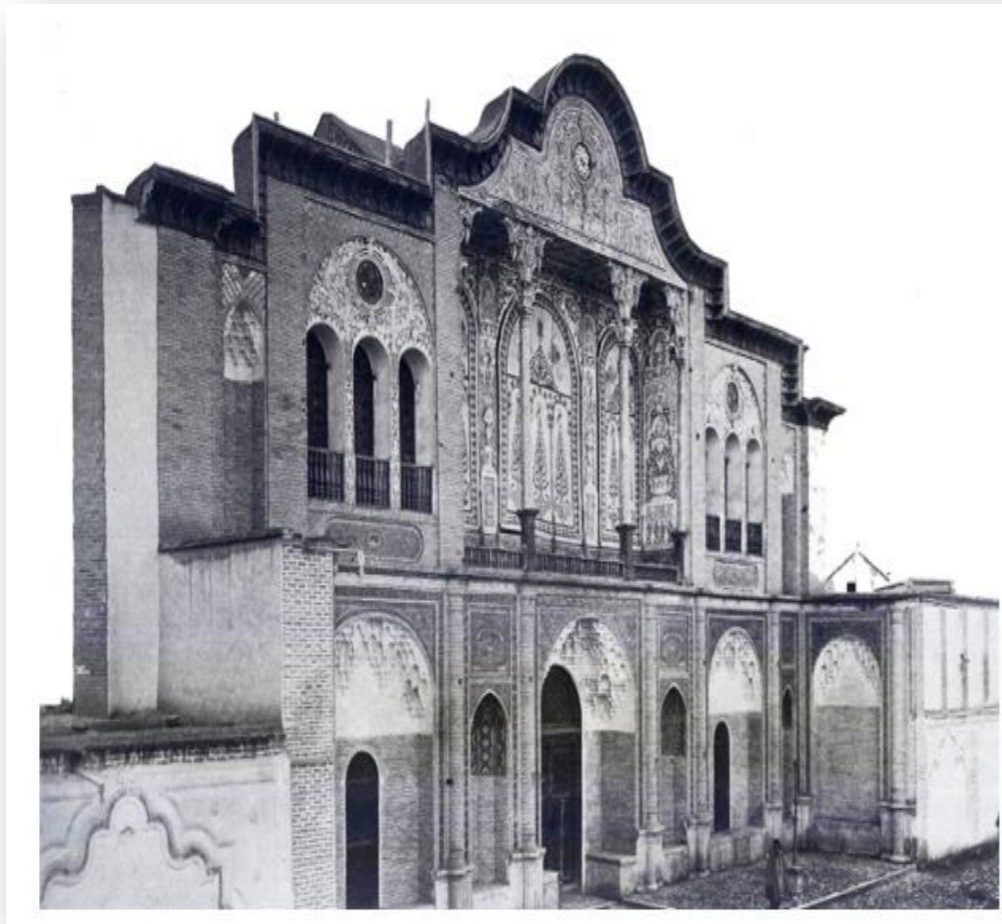
دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

بیشترین آسیب های وارده به بنا به علت تغییر کاربری های مختلف در دوره های مختلف تاریخی بوده است. کاربری هایی که در دوره های مختلف در این مجموعه وجود داشته است، باعث فراموشی عملکرد اصلی و ارزش های تاریخی این بنا شده، و همین فراموشی باعث آسیب های جدی به بنا شده است، از جمله آسیب به بدنه ها که دارای تزیینات کاشی کاری و گچ بری های منحصر بفردی بوده است.

۶- مداخلات انجام شده در مجموعه

با توجه به خاطرات ظل السلطان بیش از احداث مجموعه مسعودیه این باغ به میرزا آقا خان و سپس پسرش نظام الملک تعلق داشته و نظامیه خوانده می شده است.

در سال ۱۲۹۰ ظل السلطان باغ را خریده و بس از آن باغ به مسعودیه ملقب گشته است . بر حسب نقل قولی در فاصله سال ۱۳۴۲ و ۱۳۴۳ از عمارت مسعودیه برای مدت کوتاهی بصورت دانشکده افسری استفاده شده است و نیز بر اساس مکاتباتی در سال ۱۳۰۴ مسئله حضور مدرسه حقوق در عمارت سردر مسعودیه مطرح بوده است.

دانشکده

معماری،
شهرسازی و
طرح

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

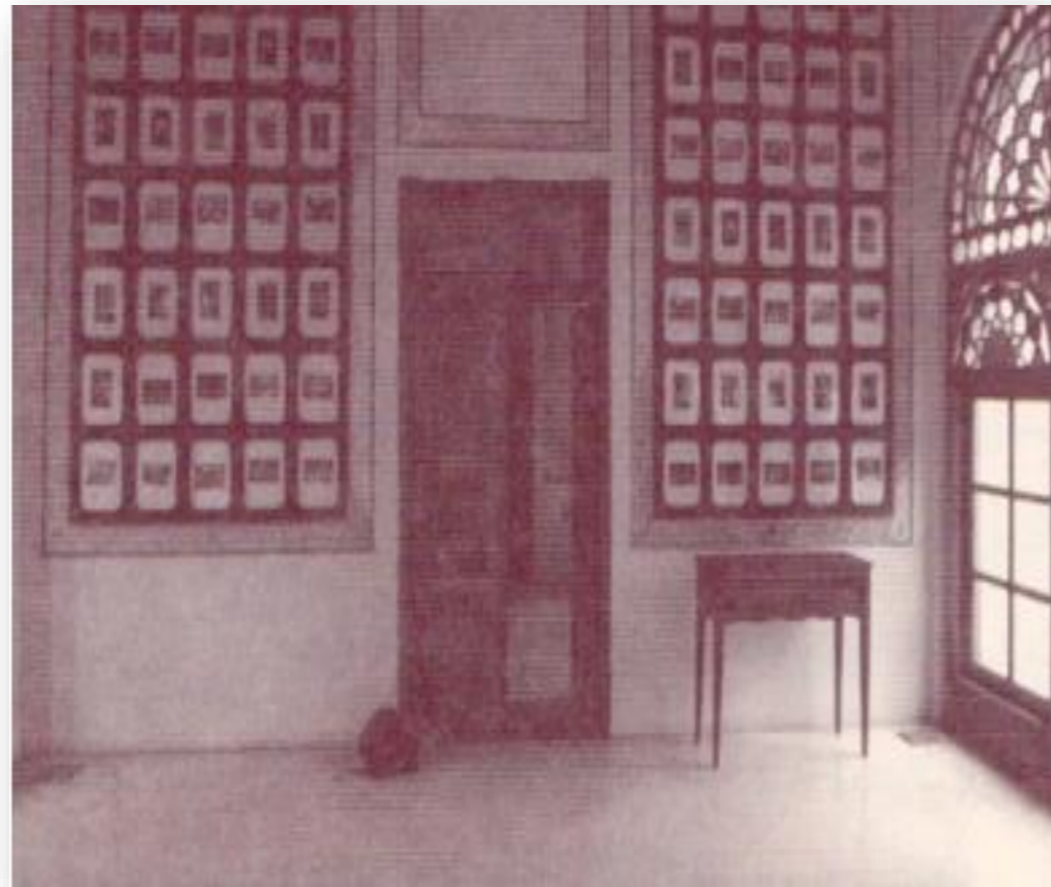
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح حرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

بناهای باقیمانده تنها بخشی از بیرونی و دولت‌خانه است. این بخش در سال ۱۳۴۲ ق برابر با ۱۳۰۲ ش، توسط رضاخان از همدم السلطنه عروس ظل‌السلطان خریداری شده و در اختیار وزارت معارف، اوقاف و صنایع مستظرفه (وزارت فرهنگ و بعد آموزش و پرورش) قرار گرفت و تا سال ۱۳۷۷ ش در اختیار این وزارتخانه بود.

دانشگاه ا

معماری،

شهرسازی و

هنر

درسها

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

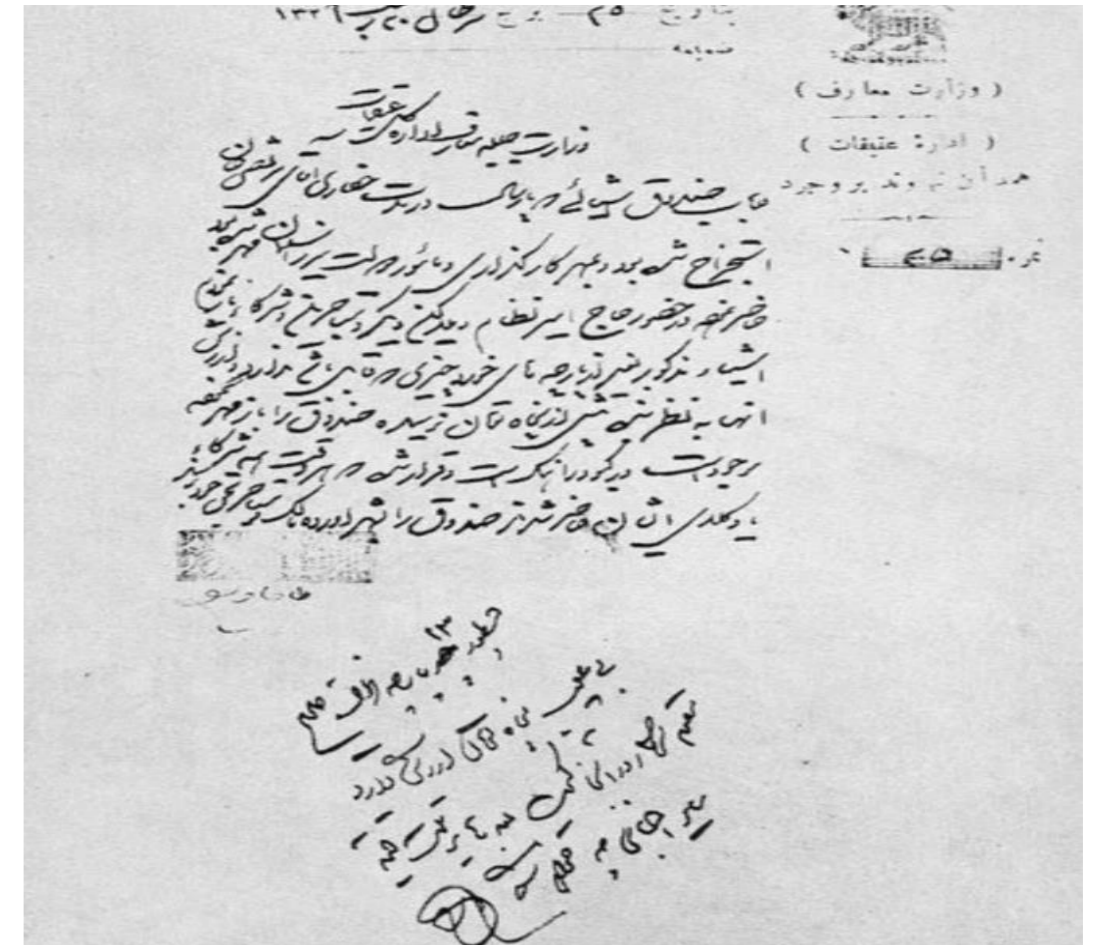
زمستان ۹۹

عمارت مسعودیه

در سال ۴۲ و ۴۳ از عمارت به عنوان دانشکده افسری استفاده میشده

از سال ۴۳ به بعد به آموزش و پرورش داده میشود

از سال ۷۷ به تصرف میراث فرهنگی در می آید

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

در این زمان دکتر عدل بیان می کند این عمارت اشرافی و متعلق به دوره قاجار می باشد و از نظر نقش تاریخی نیز منحصر به فرد می باشد و در گذشته به عنوان وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه مورد استفاده بوده است از همین رو پیشنهاد کرد که عمارت به عنوان مقر رییس سازمان میراث فرهنگی مورد استفاده قرار گیرد که با پیشنهاد وی موافقت نشد .

عمارت مسعودیه از سال ۷۷ به تصرف میراث در آمد و به دست زنده یاد دکتر شیرازی و همکارانش مرمت شد و سپس برای حدود یک دهه مقر پژوهشگاه میراث فرهنگی بود . پس از آن عمارت تخلیه و به شرکت عظام واگذار گردید و تا به هتل تبدیل گردد اما مرمتگر سابق بنا معتقد بوده که بنا نباید به هتل تبدیل شده و باید به تالار تبدیل گردد که باعث به وجود آمدن اختلاف بین گروه مرمت کننده سابق و گروه عظام گردید

دانشکده:

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس:

طرح مرمت

استاد:

دکتر

عباس زاده

دانشجو:

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

مدیر شرکت عظام طی مصاحبه اعلام کرده که بنا به مکان تبدیل شدن به هتل را ندارد. زیرا مجموعه در نخستین گام به حداقل ۵۰ اتاق نیاز دارد تا بتواند یک تور ۵۰ نفره را در خود جای دهد و مجموعه فاقد چنین ظرفیتی است بنابراین امکان اقامت در آن وجود ندارد و در نهایت مجموعه به رستوران تبدیل شد .

دانشکده
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

شرکت عظام بخش ساختمان جوادیه عمارت را نیز به عنوان عکاسخانه و گالری و فروش زیور آلات تبدیل کردند. پس از مدتی کاربری فوق پاسخ گوی عمارت مسعودیه نبوده و بنا تعطیل می گردد پس از بازکشایی بنا در سریال معمای شاه از عمارت مسعودیه به عنوان مجلس استفاده نموده و در این بنا فیلم برداری و در صحنه به توپ بستن مجلس توسط روس ها عمارت را به توپ می بندند که این اقدام باعث ایجاد خرابی های بسیار و در نتیجه تخریب بخشی از عمارت می گردد .

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

عمارت مسعودیه به عنوان سالن تاتر و موسیقی نیز مورد استفاده قرار گرفته است و سرانجام بعد از کشاکش های پیاپی مرمت عمارت به گروه معماری عمارت خورشید واگذار گردید که این گروه نیز با طرح های ارایه شده پیشین ابراز مخالفت کرده و طرح جدیدی برای عمارت جایگزین کردند و عمارت را به موزه تبدیل نمودند تا مورد دسترس عموم مردم و گردشگران واقع شود .

دانشگاه گیلان

معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد

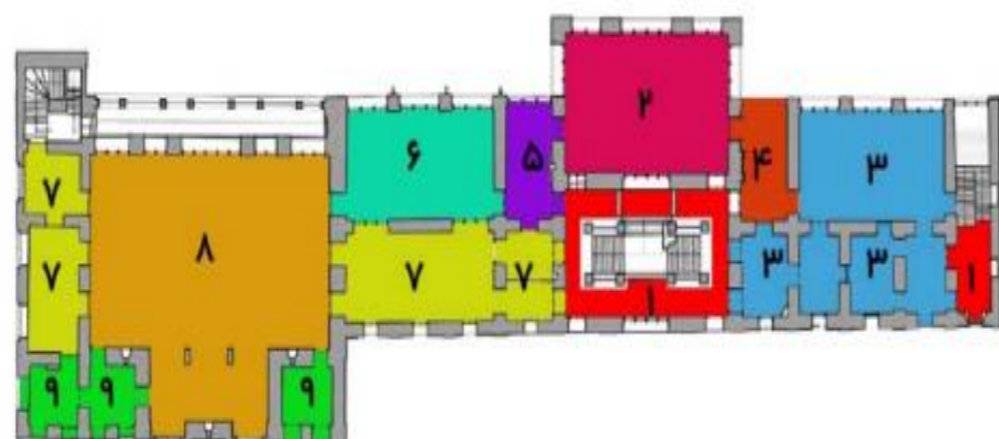
دکتر

عباس زاده

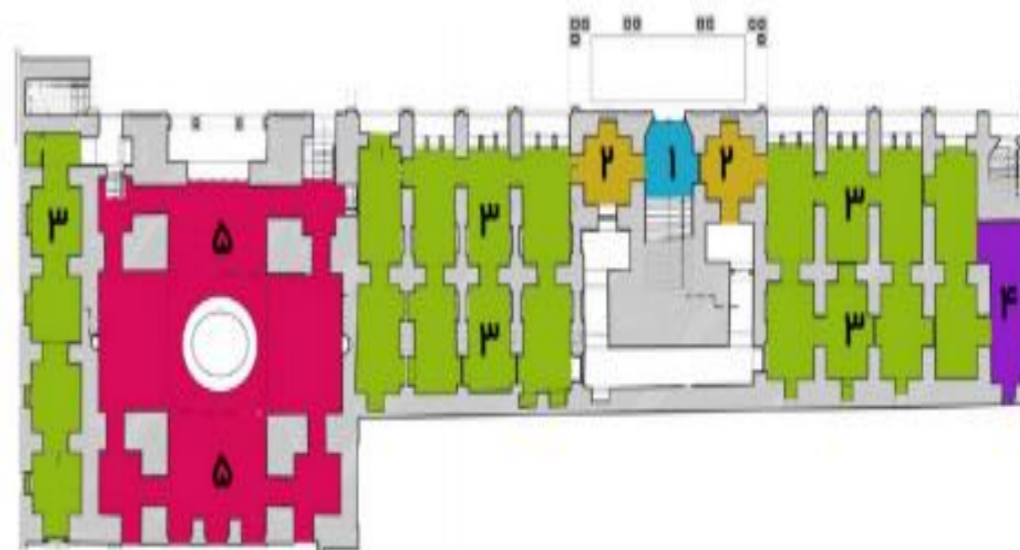
دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

- ۱. مسیرهای ورودی به طبقه اول
- ۲. اتاق تشریفات (VIP)
- ۳. فضای نمایشگاهی
- ۴. آبدارخانه و سرویس بهداشتی
- ۵. اتاق پشتیبانی تشریفات و چندمنظوره
- ۶. سالن چندمنظوره
- ۷. لابی انتظار آمفی تئاتر و تالار اجتماعات
- ۸. آمفی تئاتر و تالار اجتماعات
- ۹. تاسیسات آمفی تئاتر و تالار اجتماعات

- ۱. ورودی
- ۲. پیشخوان ورودی به فضاهای نمایشگاهی
- ۳. فضاهای نمایشگاهی
- ۴. اتاق پشتیبانی نمایشگاه
- ۵. گالری

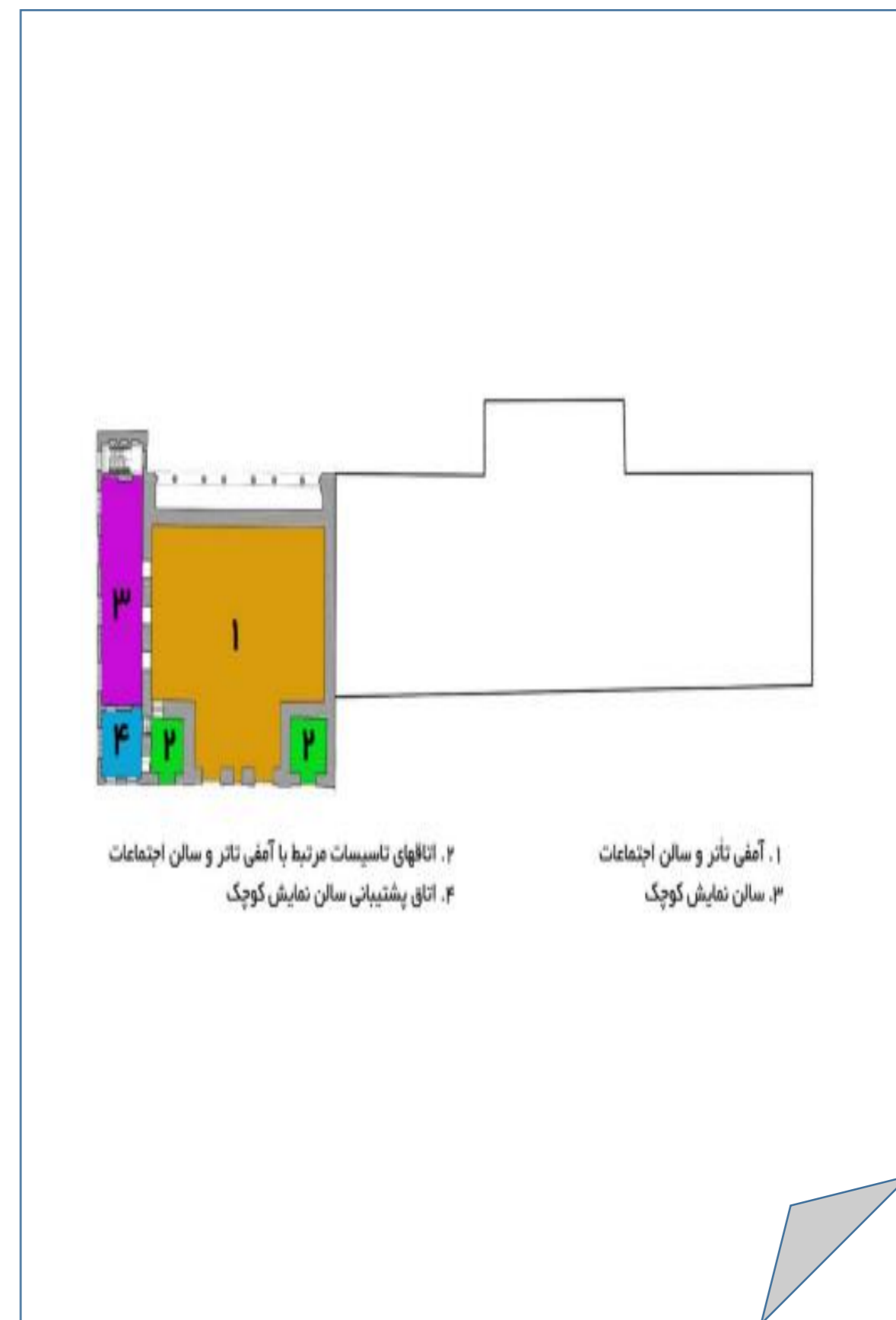
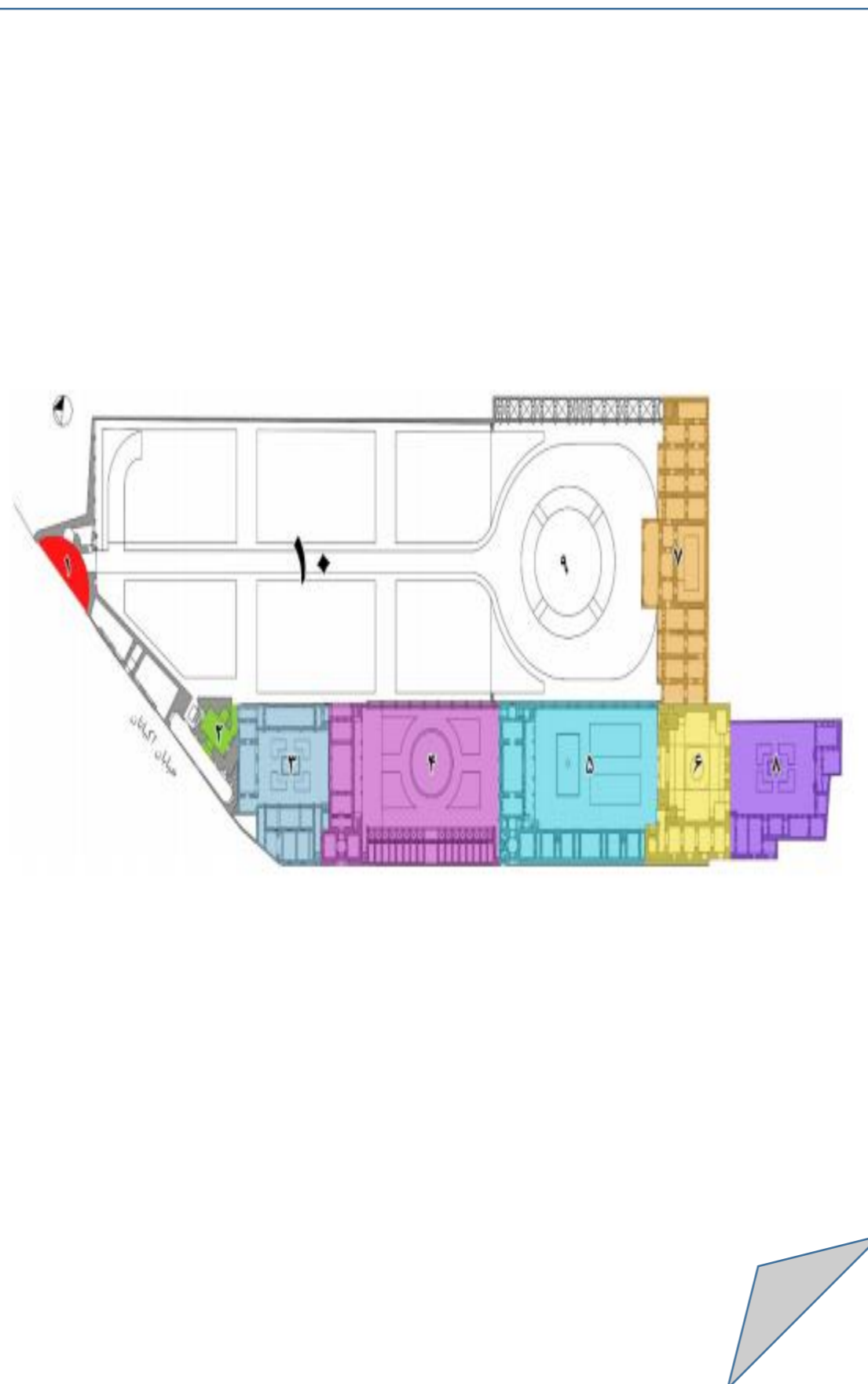
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

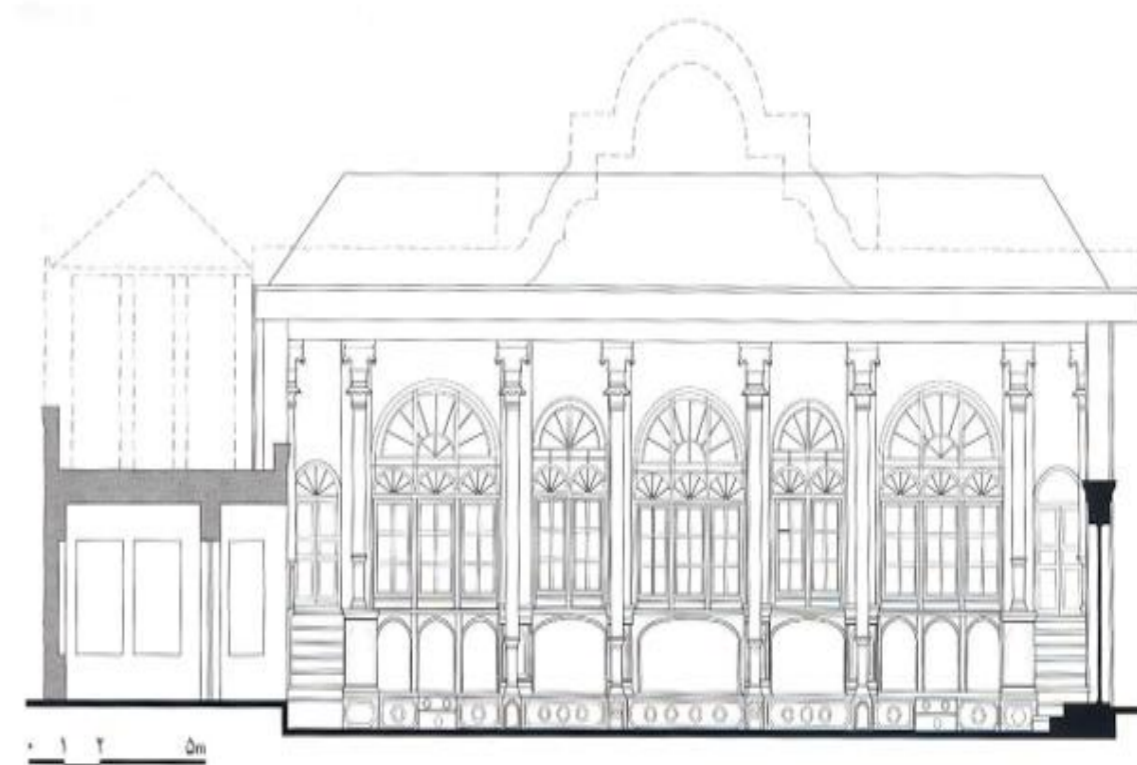
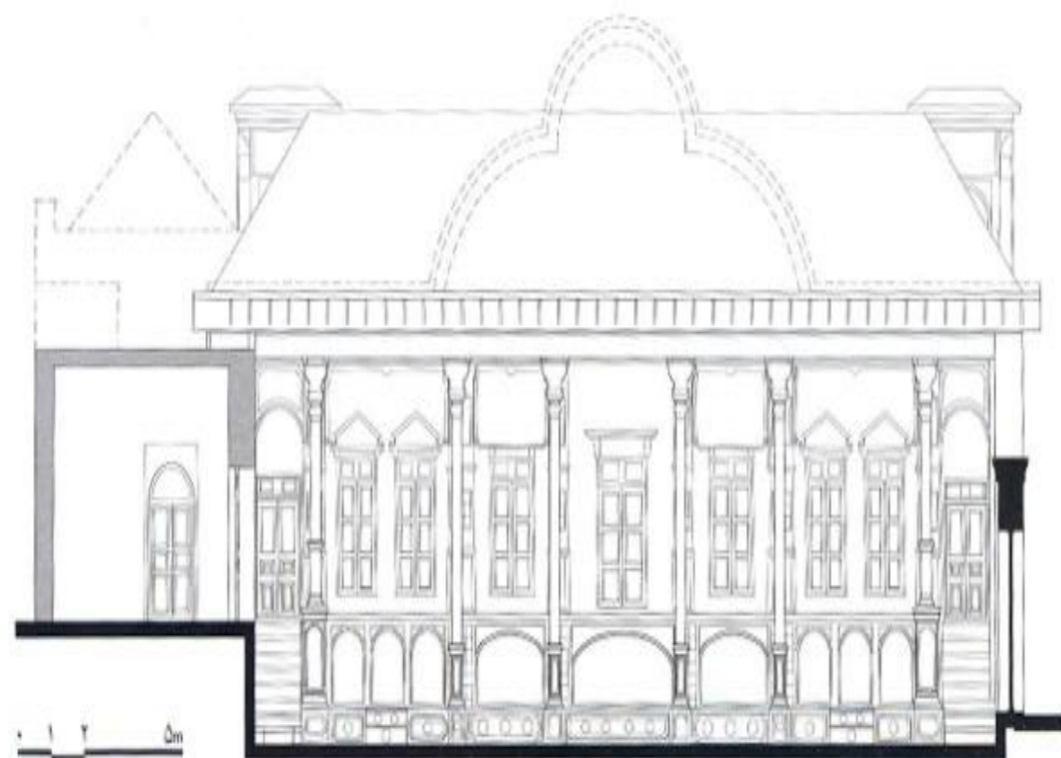
دانشکده
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه شاهرود

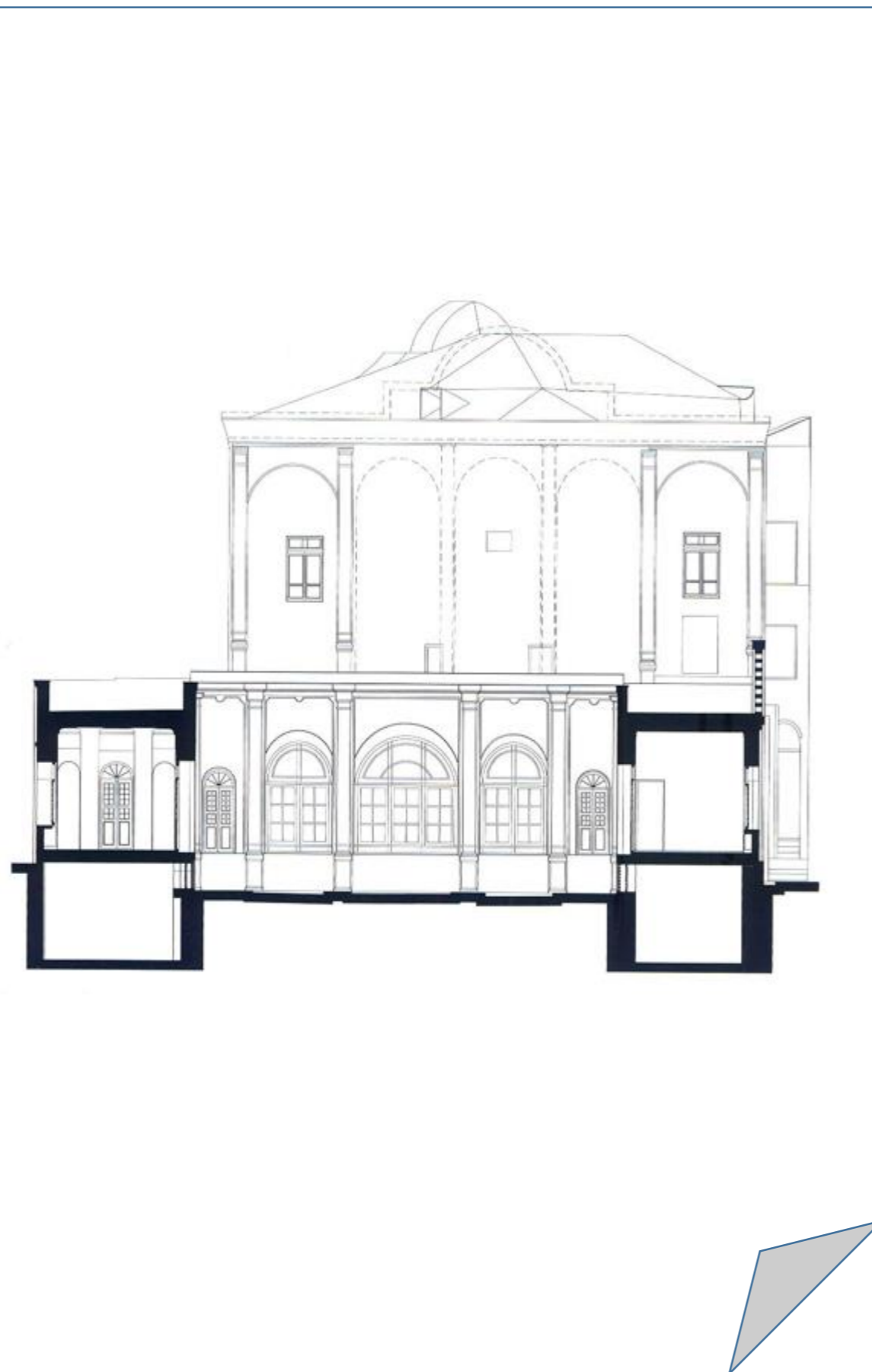
دانشکده ۱
معماری،
شهرسازی و
فضا

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجوی
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

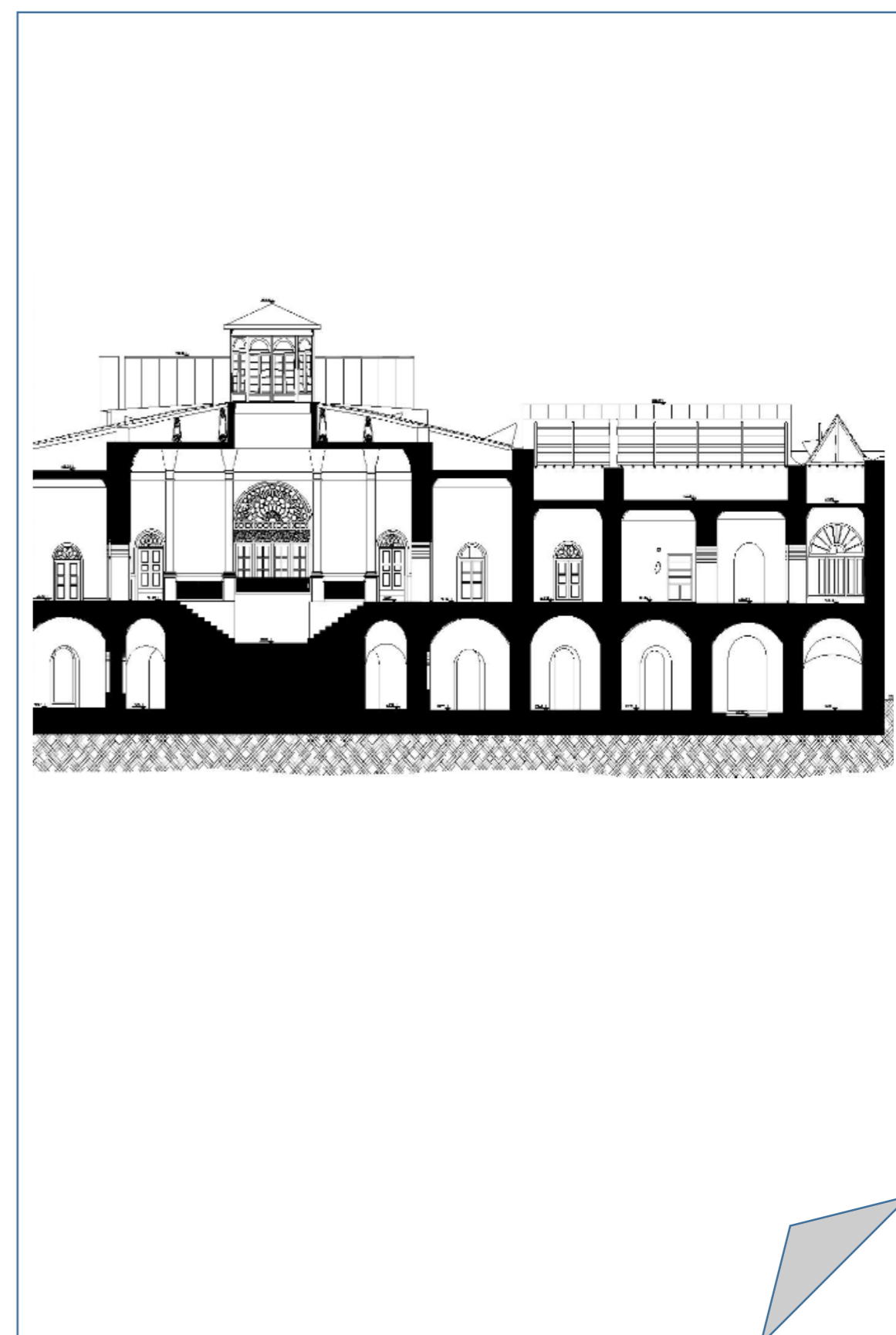
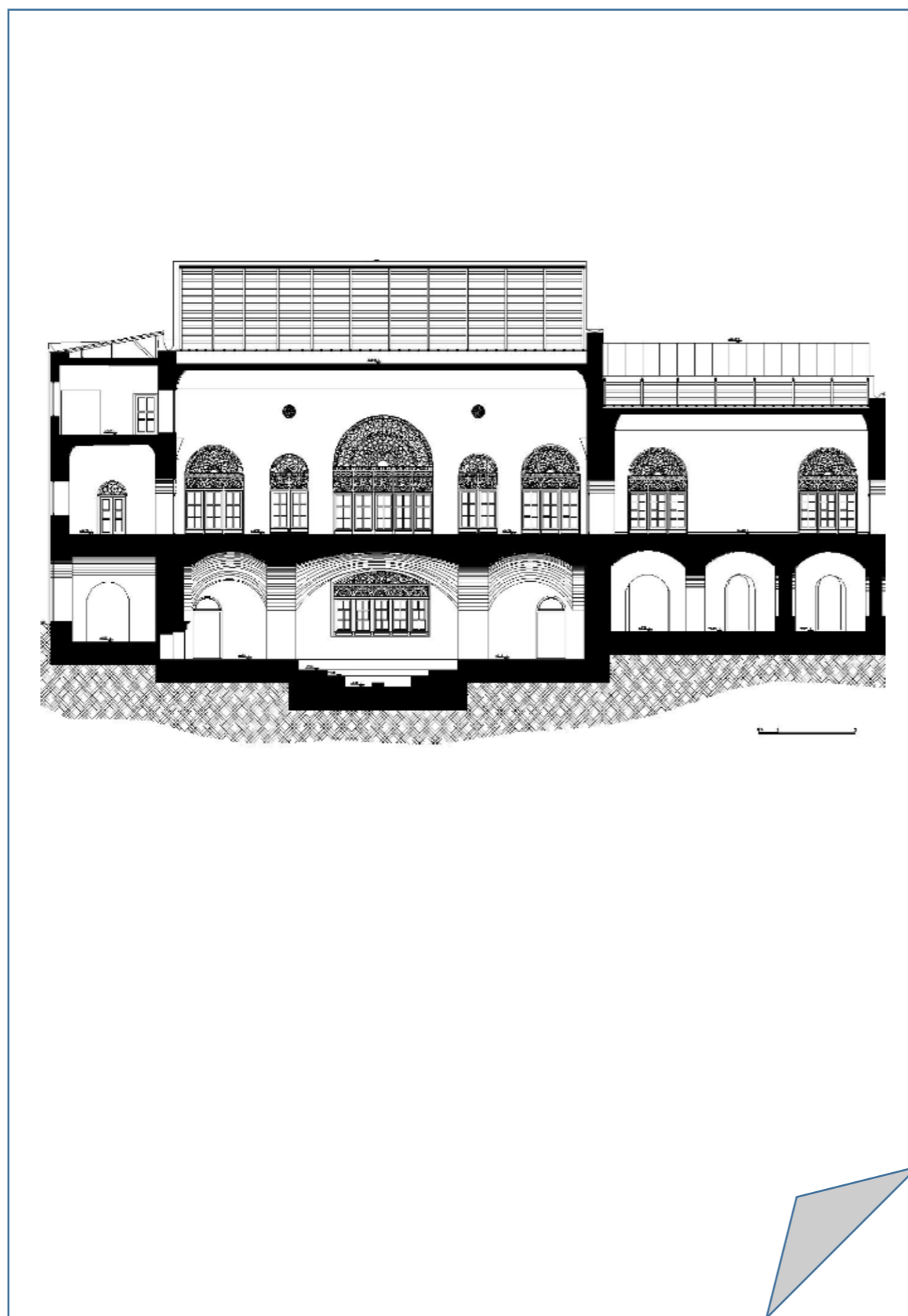
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح هرمیت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

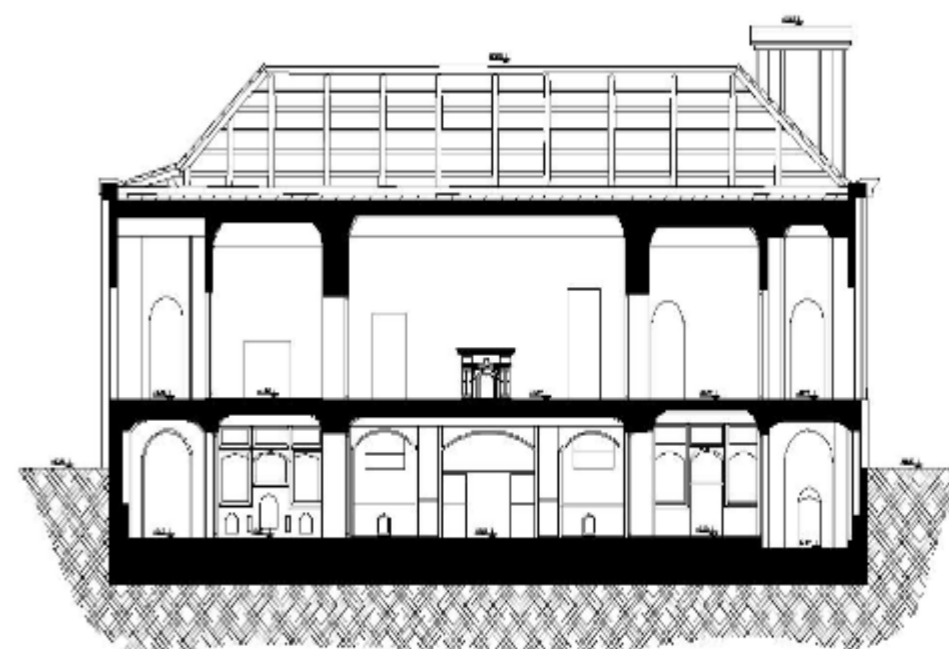
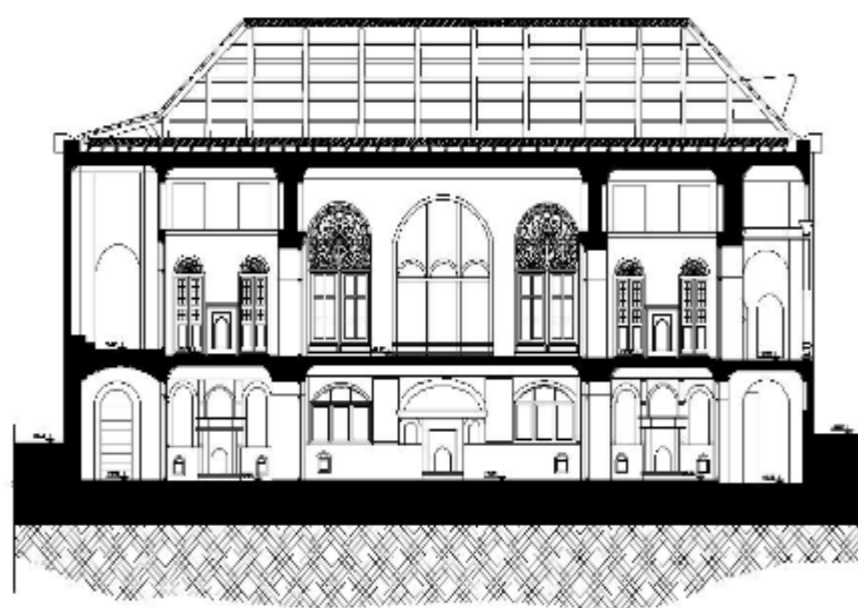
دانشگاه گیلان
دانشکده ۱
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

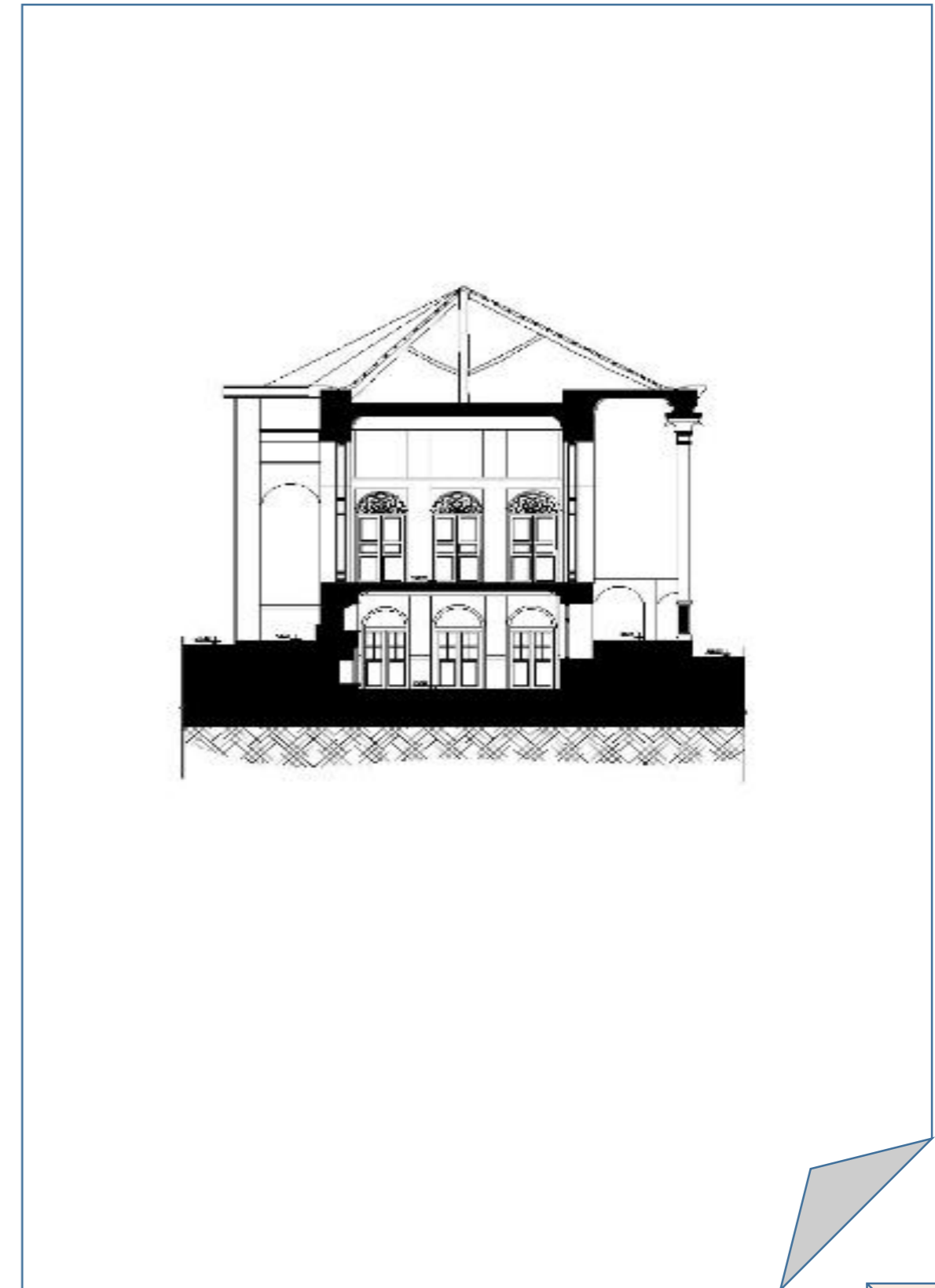
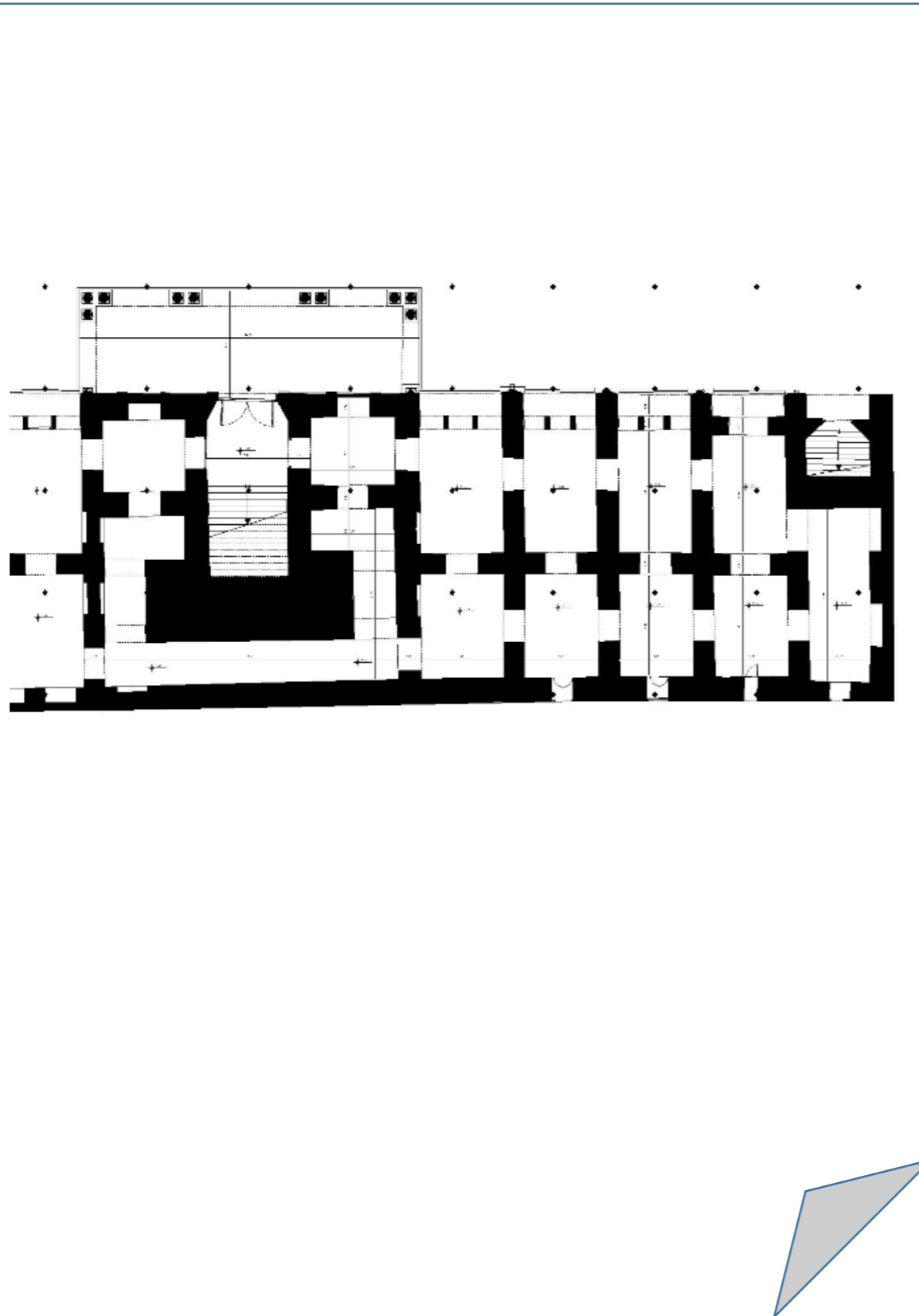
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

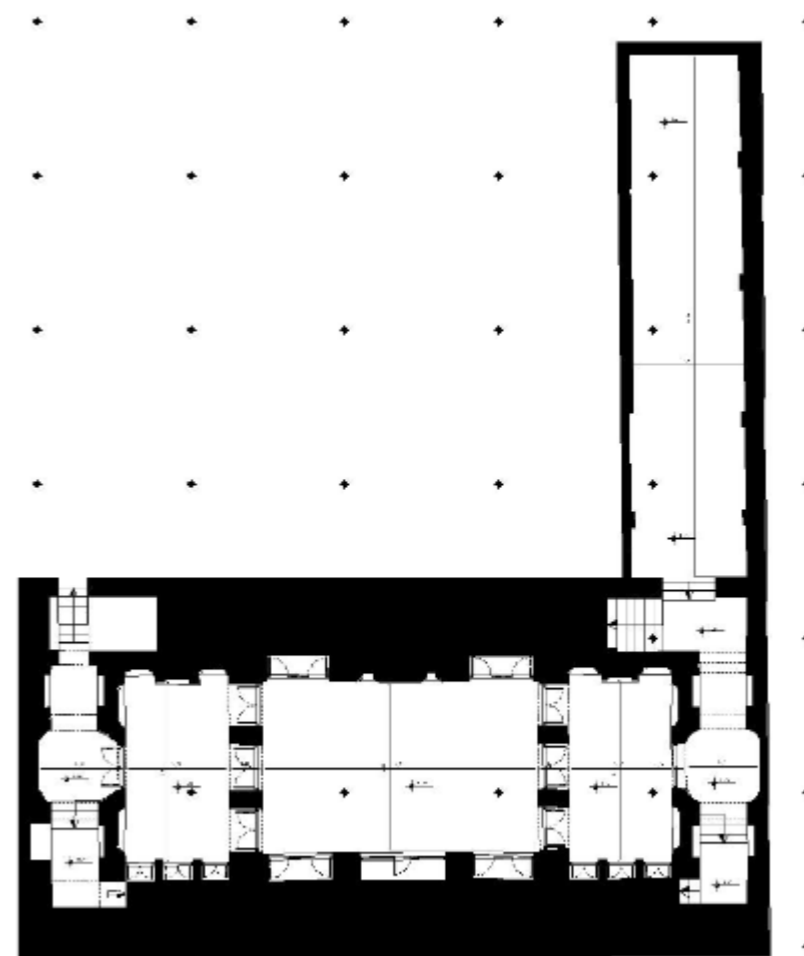
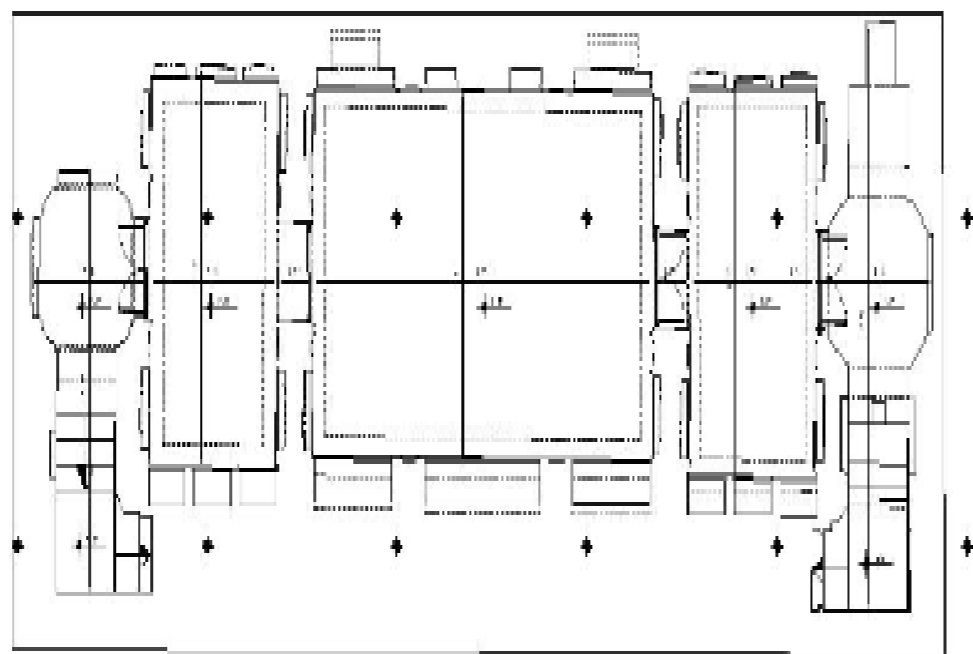
دانشگاه
شاهرود،
معماری،
شهرسازی و
طرح

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

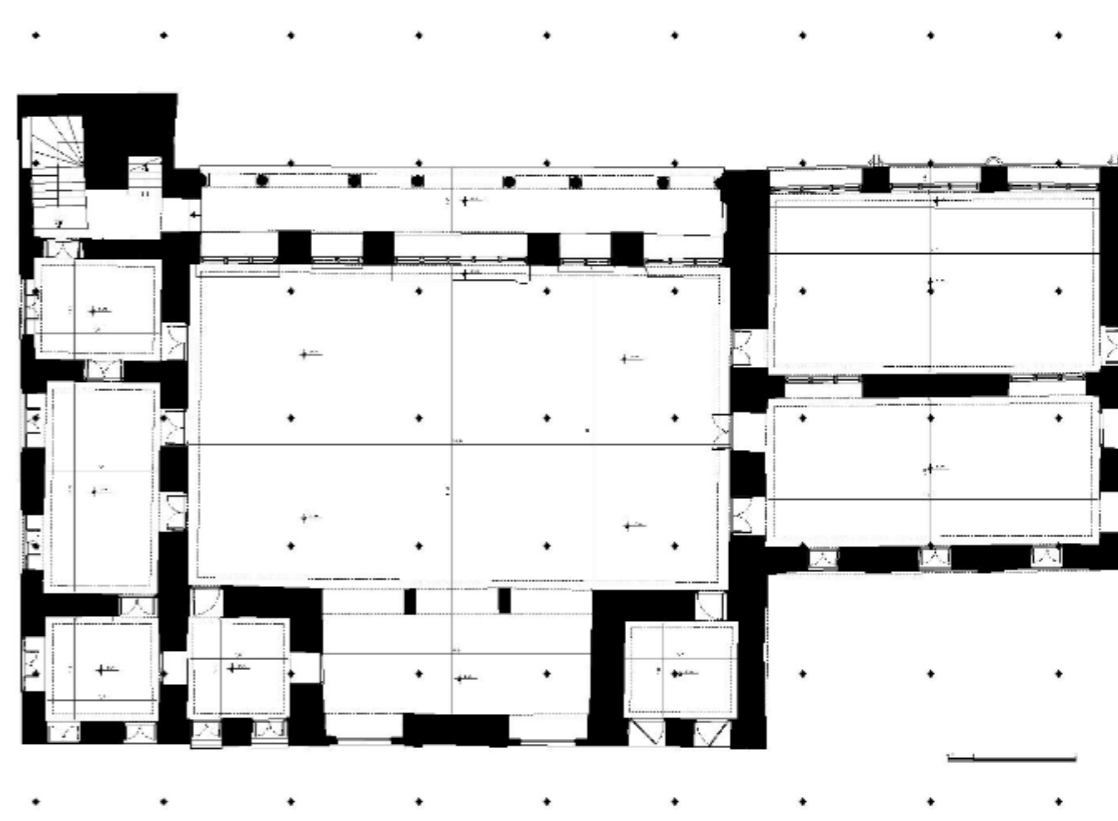
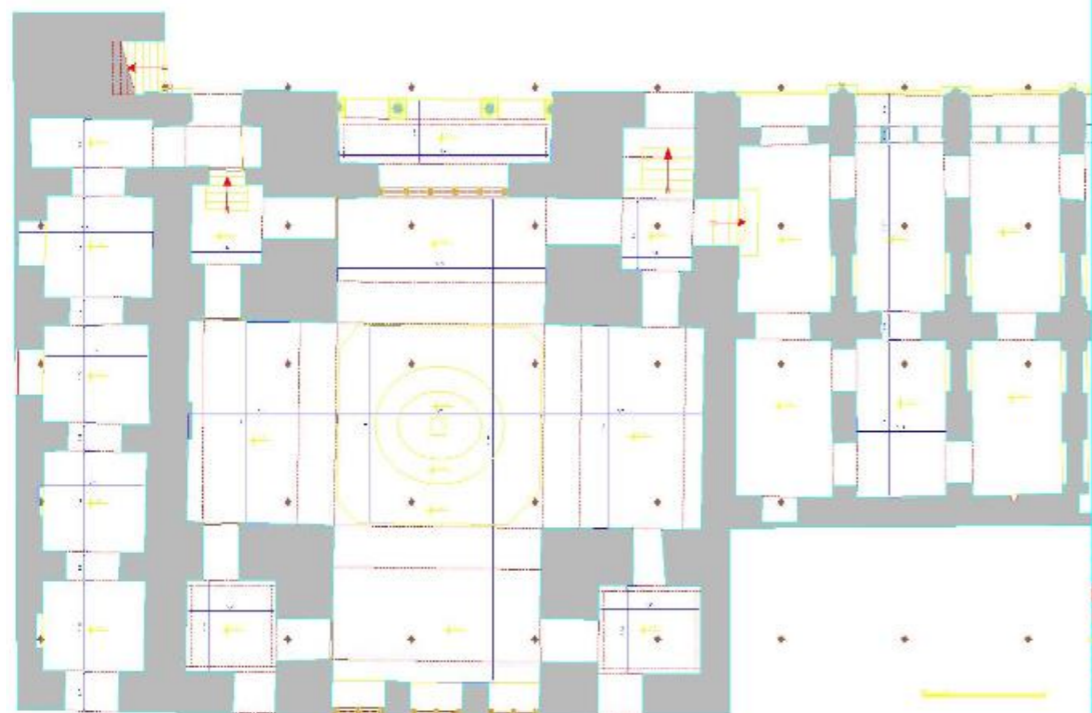
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

مطالعات انجام شده بر روی عمارت مسعودیه نشان دهنده ی آسیب های پی در پی در مجموعه است. آنچه بیشتر از هر چیز دیگری باعث آسیب به مجموعه شده مرمت های غیر اصولی به واسطه ی ایجاد کاربری های مختلف در بنا که در دوره های مختلف صورت گرفته است. اغلب این مرمت ها بعدها به دلیل غیر اصولی بودن موجبات ایجاد و توسعه ی آسیب های متعددی در بنا شده اند.

عامل دیگر عدم رسیدگی جدی به کهولت و سالخوردگی بنا است، به طوری که برخورد با این اثر همانند بنایی بود که عمر زیادی نداشته و اغلب به تعمیرات جزئی و سطحی اکتفا شده است

مرمت های صورت گرفته در این مجموعه اکثراً بدون کارشناسی و بدون نقشه های اجرایی و اغلب با حضور کارشناس در محل صورت گرفته است. در دوره ای که این مجموعه در اختیار سازمان میراث فرهنگی کشور بود.

عمارت مسعودیه از شاخص ترین باغ های دوره قاجار در تهران است. که طی سال های مختلف به دلیل عدم رسیدگی مناسب و داشتن کاربری های متعدد دچار آسیب های فراوانی شده است. از جمله دالیلی که باعث آسیب به این مجموعه شده است وجود کاربری های مختلف و مداخلت صورت گرفته برای بهره وری بهتر از فضا های مختلف عمارت متناسب با کارکرد های متنوع برای هر فضا و همسان سازی فضا ها برای استفاده از آن ها می باشد.

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه

معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح حرمت

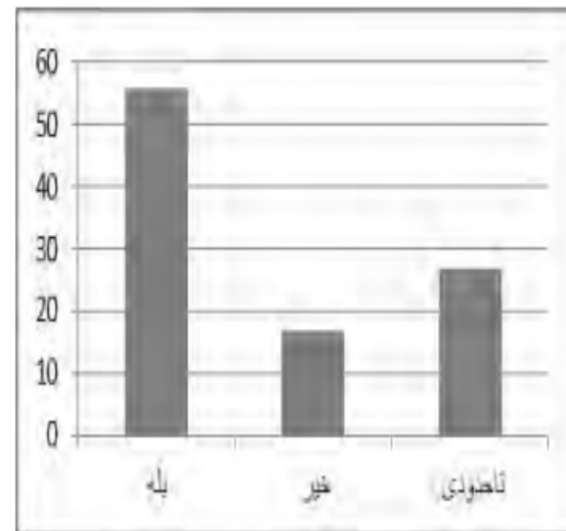
استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

هر فضای شهری باید مطابق با استانداردهای شهری و متناسب با کاربران آن طراحی شود، که با بررسی پاسخها، می توان به این موضوع اشاره کرد که دسترسی به تمام سطوح این عمارت برای تمامی افراد (سالم و معلول) تا حدود زیادی به راحتی امکان پذیر است. (نمودار ۲)

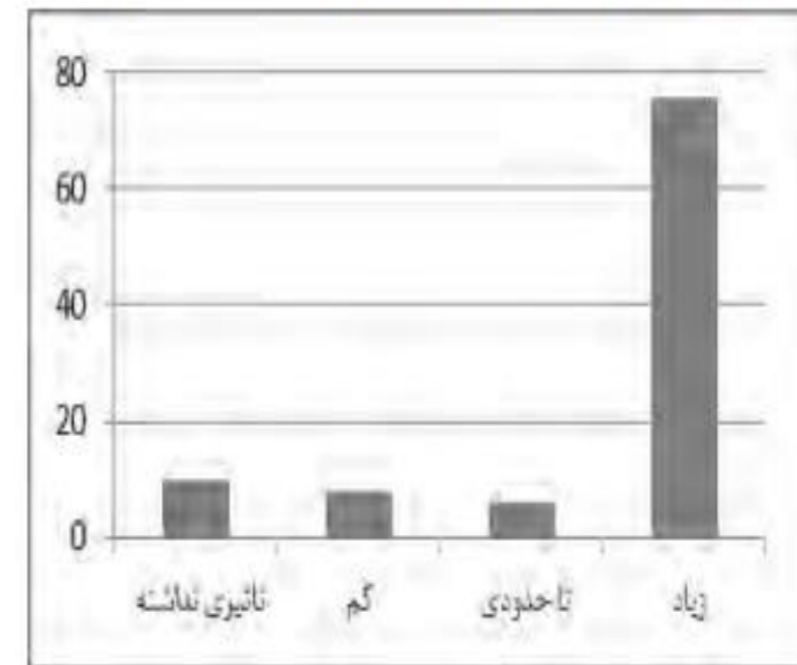
۲- آیا امکانات طراحی شده، امکان دسترسی و حضور برای اتمام افراد را فراهم می کند؟

نمودار ۲- بررسی سهولت دسترسی برای افراد

جدول زیر نقش عمارت را در تعاملات اجتماعی نشان می دهند:

۱- امکان حضور در بنای عمارت تا چه میزان بر گسترش روابط و تعاملات اجتماعی تاثیر داشته است؟

نمودار ۱- بررسی میزان اثربخشی عمارت مسعودیه بر گسترش تعاملات اجتماعی

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

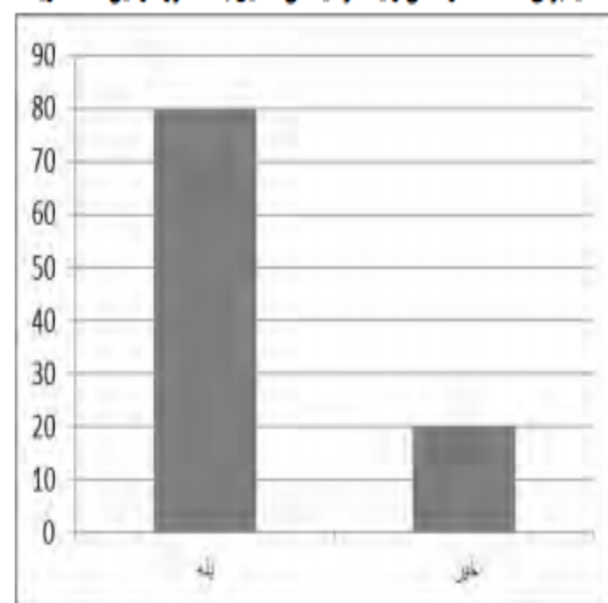
دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

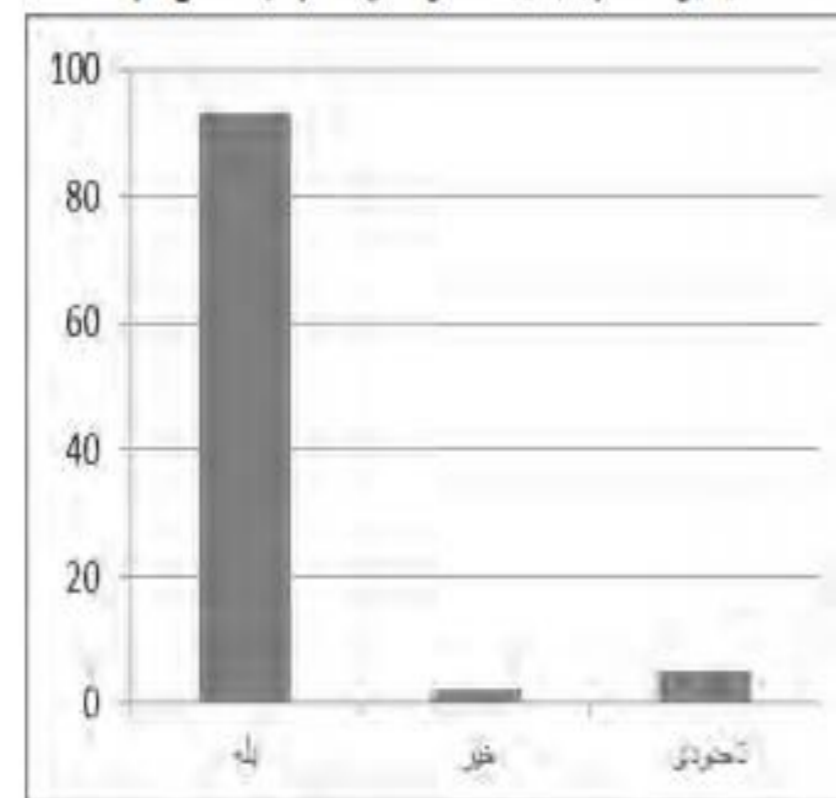
بیش تر کاربران این فضا تمایل خود را جهت ملاقات دوستان و آشنایانشان در این فضا ابراز داشته اند. این تمایل یکی دیگر از عواملی است که از حس تعلق افراد ناشی می شود. (نمودار ۴)

۴- آیا برای ملاقات دوستان و با اطرافیان تمایل به حضور در این فضا دارید؟

نمودار ۴- بررسی تمایل حضور افراد برای ملاقات دیگران

۳- آیا این فضا موجب ایجاد حس تعلق خاطر در شما می شود؟

نمودار ۳- بررسی ایجاد حس تعلق خاطر

دانشکده

معماری،
شهرسازی و
هنر

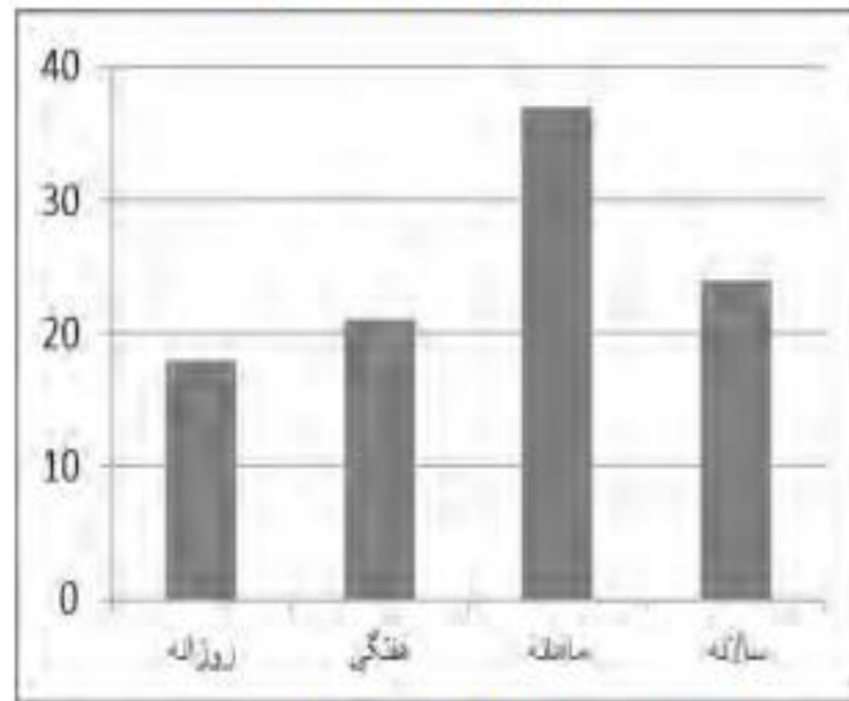
درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

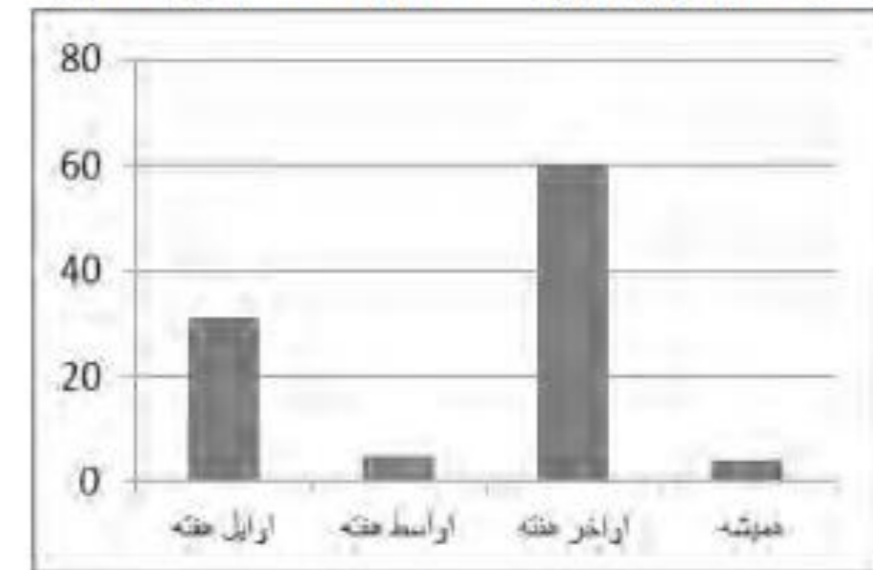
۷- به چه میزان از فضا استفاده می کنید؟

نمودار ۷- بررسی میزان استفاده افراد از عمارت مسعودیه

اواخر هفته بیشترین بازه‌ی زمانی استفاده از مجموعه می باشد. افراد برای رهایی از روزمرگی هفتگی و زندگی ماشینی زمانی در انتهای هفته را به حضور در این اماکن اختصاص می دهند و تعطیلات خود را به این مکان ها پناه می برند. (نمودار ۶) و این در حالی است که امکان حضور دائمی و حتی هفتگی برای آن ها وجود ندارد و معمولا ماهانه از این فضاها استفاده می کنند. (نمودار ۷)

۶- در کدام بازه‌ی زمانی از هفته تمایل به استفاده از این فضا دارید؟

نمودار ۶- بررسی بازه های زمانی استفاده از عمارت مسعودیه

۹-۱- تعریف نقد :

در تعریف نقد تعابیری چون «پیدا کردن معایب آثار» (شمیسا، ۱۳۹۳، ۲۷) و «جدا کردن سره از ناسره» (همان) مشترک است. در معنایی جامع تر، نقد شامل یافتن خوبی ها و بدی های آثار و یافتن علل و عوامل آنها (زرینکوب، ۱۳۷۳، ۵) و درنهایت سنجش، داوری و ارزیابی (همان، ۹) است.

«در دوران جدید مقصود از نقد نشان دادن معایب نیست، زیرا نقد به بررسی آثار درجه یک و مهم می پردازد و در این گونه آثار بیش از آنکه نقاط ضعف مهم باشد نقاط قوت مطرح است. لذا منتقد ادبی می کوشد با تجزیه و تحلیل اثر، ساختار و معنی آن ... و قوانینی را که باعث اعتلای آن اثر شده است را توضیح دهد» (شمیسا، ۱۳۹۳، ۲۸ و ۲۹) در اینکه نقد ادبی کارش محدود به تحلیل و تفسیر آثار است یا علاوه بر آن، به داوری و ارزیابی این آثار نیز می پردازد، بین صاحب نظران اختلاف هست، اما در این نکته که نقد نوعی «شناخت» است، اختلاف نظری وجود ندارد. اختلاف در باب این که نقد شامل داوری نیز هست یا نه، موکول به آن است که شناخت، «هدف» نقد دانسته شود یا «وسیله» ای برای هدف دیگر. ... چنانچه شناخت به تنهایی هدف نقد نباشد، وسیله ای برای داوری آثار خواهد بود» (زرین کوب، ۱۳۷۳، ۷۰۳)

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

شهر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح شهرت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

به طور خاص در زمینه نقد معماری، «وین اتو» جهت داشتن نگاهی جامع و به سبب کم بودن تعداد منابع در این حوزه، نقد معماری را شامل «هر نوع واکنش کلامی یا عملی مخاطبین نسبت به محیط مصنوع» می داند (اتو، ۱۳۸۸، ۲۳) براین اساس نقدها ممکن است یا براساس معیاری از پیش تعیین شده انجام شود (نقد معیاری)، یا برانگیزاننده احساسات، خاطره انگیز یا تدافعی باشد (نقد تفسیری) و یا به تشریح کلامی پدیده های فیزیکی، با تأکید بر زمینه، زندگی نامه یا روند به وجود آمدن اثر بپردازد (نقد توصیفی) (همان، ۴۷) برای نقد و بررسی اثر معماری، هم «آگاهی از ابعاد و ساخت و ساز معماری» و هم «کشف و شناخت زیبایی» ضرورت دارد (آیوازیان، ۱۳۸۱) در مقایسه با روند ایجاد یک طرح معماری نقد معماری، عکس مسیر طراحی را طی می کند «اگر طراحی سیر از معقول به محسوس باشد، کار نقد باطنی را ظاهر سیر از محسوس به معقول یا ظاهر به باطن است. معمار می کند و ناقد از ظاهر پی به باطن می برد» (خوئی، ۱۳۷۹، ۲۶۱).

دانشکده

معماری،
شهرسازی و

هنر

درس
طرح حرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

برخی از منابع به طور عملی به نقد تعدادی بنا پرداخته اند و در این مسیر هریک شیوه ای را در پیش گرفته اند: برخی از شیوه «نقد اثر به کمک خود اثر» بهره برده و مباحثی نظیر ارتباط بنا و پیرامون آن، سازمان دهی فضا، حجم و منظر بیرونی بنا، فضاهای مهم بنا و مانند اینها را مورد مطالعه قرار داده اند (مهندسين مشاور نقش، ۱۳۸۶). در برخی، مواردی نظیر سازه، نور طبیعی، حجم کلی، رابطه پلان با مقطع، رابطه مسیرهای ارتباطی با فضای کاربردی، رابطه جزء با کل و رابطه تکرار با عناصر جزء، همچنین تقارن و تعادل، هندسه، افزایش و کاهش و سلسله مراتب مورد بررسی قرار گرفته است (کلارک و پاز، ۱۳۸۷).

گاهی از رویکرد «نقد توصیفی» بهره برده شده و نقد هر بنا در عناوین کلی همچون فرم، فضا، فرم و فضا، فرم-فضا و عملکرد، اصول نظم دهنده، ورودی به عنوان نماینده بنا و عوامل تأثیرگذار بر طراحی، ارائه شده است (فیضی و خاک زند، ۱۳۸۹)

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

با تأمل در دیدگاه‌ها و تعاریف ارائه شده از نقد ادبی، هنری و معماری می‌توان سطوح و مراتب زیر را برای نقد تشخیص داد:

۱- گفتگو یا واکنش کلامی در مواجهه با اثر؛

۲- آشکارسازی معانی و مفاهیم و شناخت اثر؛

۳- ارزیابی مستدل و بر اساس معیارهای مفروض؛

۴- توجه به نتیجه نقد و هدف قرار دادن بهبود آثار آینده.

چنانکه از تعاریف نقد قابل دریافت است، در برخی از تعاریف ارزیابی و داوری جزء وظایف اصلی نقد نیست. براساس این تعاریف، می‌توان همه انواع نوشته‌هایی که درباره آثار هنری و ادبی به بحث می‌پردازند، به منزله نوعی نقد دانست و عمل نقد با تجزیه و تحلیل، واکاوی و فهم آثار هنری می‌تواند متادف دانسته شود.

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح سمپا

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

به طور کلی می توان «گفت و گو درباره اثر و واکنش کلامی» را ابتدایی ترین تعریف از نقد هنری دانست. همچنین نقد در عام ترین تعریف، به «شناخت اثر و نیز آشکارسازی معانی و مفاهیم آن» اطلاق می شود. چنین تلاشی در صورت لزوم امکان دارد با ارزیابی و قضاوت، همراه گردد که در این صورت به «معیار» نیاز دارد و یا برای بیان نظر ارزیابانه، استدلال و «ارائه دلایل» لازم است. این کسب شناخت از آثار، می تواند هدف بالا بردن فهم و گسترش دانش طراحی مخاطب را دنبال کند و پشتوانه ای برای کارهای آینده ایجاد نماید؛ بنابراین، درحالی که مرتبط به «شناخت اثر» و یا «ارزیابی» آن می شود، هدف منتقد عمدتاً کاربرد نقد در بهره برداری درست از پیشینه های طراحی، بیشتر باهدف «بهبود آثار آینده» انجام می پذیرد؛ براین اساس طراح با فراتر رفتن از «گام اول» به عمیق تر شدن در «گام دوم» (نه باهدف شناخت کامل اثر) می پردازد. «گام سوم»، هدف طراح در کاربرد پیشینه های طراحی نیست، اگرچه درنهایت، شناخت اثر موجب شکل گیری دیدگاه مثبت یا منفی نسبت به بخش های مختلف آن در ذهن طراح می شود. با این بیان، کاربرد ابزار نقد، برای طراح، بیشتر متکی بر دو سطح اول و دوم است که معطوف به شناخت اثر و آشکارسازی مفاهیم آن است

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

با بررسی پژوهش های انجام شده در حوزه نقد ادبی، هنری و معماری دو رویکرد کلی قابل تشخیص به نظر می رسد؛ در رویکرد نخست، معیاری به عنوان مبنای نقد در نظر گرفته می شود. این مبنا، حوزه هایی گوناگون نظیر فلسفی، تاریخی و اجتماعی را ممکن است دربر گیرد. در رویکرد دوم، برخلاف رویکرد نخست که به دنبال معیار و مبنایی برای اندازه گیری ویژگی های هنری در آثار معماری است، یافتن معیار را غیرممکن و مخالف ذات بدیع بودن هنر می داند و در نتیجه عمل نقد را تلاشی جهت درک و شهود اثر هنری تعریف می کند. این رویکرد که به ادراک ویژگی های خاص یک اثر هنری از راه مشاهده خود آن اثر تأکید دارد، «در تعارض با نظر کسانی است که نظریه هنری را بر صدر نقد می نشانند و نقد هنری را مصرف کننده یافته های نظری می دانند» (خوئی، ۱۳۸۳) در کنار این دو رویکرد، تفاوت ماهوی طراحی را نیز با هنر ناب نباید از نظر دور داشت. «طراحی از یک سو وجوهی هنری و زیبایی شناسانه و فرهنگی دارد که نیازمند فهم و ارزیابی کاملاً کیفی و ارزشی است و از سوی دیگر دارای وجوهی کارکردی، مهندسی و مادی است که مستلزم اندازه گیری های دقیق و نگاهی کمی و عینیت گراست (ندیمی، ۱۳۸۹).

برای نقد، مراحل ذکرشده است که در اغلب مطالعات، مشترکات زیادی دارند و فقط در برخی، تعداد مراحل بسط و گسترش بیشتری یافته است. از جمله خلاصه ترین این مرحله بندی ها می توان به سه گانه توصیف، تفسیر و ارزیابی اشاره نمود (برت، ۱۳۹۱: ۲۳). جدول زیر مراحل مختلف نقد را نشان می دهد:

جدول ۲: مراحل مختلف نقد

مرحله	شرح مرحله	تأثیر در دستیابی به فهم پیشینه
توصیف	«توصیف، مرحله گردآوری، ارائه اطلاعات در مورد اثر و فهرست کردن آنهاست» (مهدی زاده، ۱۳۹۱). «با مشاهده دقیق می توان، داده های توصیفی کافی استخراج کرد» (برت، ۱۳۹۱، ۱۴۸) «توصیف اجزاء اثر و روابط میانشان را از هم بازمی گشاید» (کارول، ۱۳۹۳، ۱۰۱)	زمینه ساز گام های اصلی نقد و بسترسازی برای مشاهده دقیق اثر و آشکارسازی مفاهیم.
مقوله بندی	«آثار هنری ذیل مقوله هایی قرار می گیرند. مثلاً گونه های هنری، جنبش های هنری، سبک ها، مجموعه آثار و مانند اینها. جای دادن اثر هنری ذیل مقوله های مناسب در نقد اهمیتی بنیادین دارد. به محض آنکه مقوله هایی را که اثر هنری به آن تعلق دارد بدانیم، برداشتی از نوع توقعات بجا از آن اثر به دست می آوریم» (کارول، ۱۳۹۳، ۱۰۲)	ارائه پیش زمینه های ذهنی لازم جهت تحلیل بهتر پیشینه.
زمینه یابی	«نوع دیگری از توصیف است که آن را توصیف بیرونی می خوانند، نظیر شرایط تاریخی هنر، سازمان هنری و یا کلی تر، محیط اجتماعی- فرهنگی ای که در آن اثر هنری پدید آمده است» (کارول، ۱۳۹۳، ۱۱۲)	قرار دادن پیشینه در بستر ایجاد آن؛ کمک به درک بهتر پیشینه با قرائن زمینه ای.

مهر دوست رو همکاران، ۳۸

دانشگاه

معماری

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ادامه جدول ۲:

مرحله	شرح مرحله	تأثیر در دستیابی به فهم پیشینه
توضیح و تفسیر	توضیح: «عمل نقادانه تشخیص معنای حقیقی نمادهای موجود در اثر هنری است» (کارول، ۱۳۹۳، ۱۲۰).	ایجاد زمینه تفکر درباره پیشینه؛
	«تفسیر کردن به معنی اظهارنظر درباره نکات، مفاهیم، معنا، درون‌مایه یا حال و هوای اثر است. ... دریافتن اینکه چه چیزی در اثر از بقیه مهم‌تر است و اجزاء آن چگونه با یکدیگر تناسب دارند. ... تفسیر فراتر از توصیف و برای گشودن رمز و معانی است» (برت، ۱۳۷۹، ۵۴ و ۵۵).	ارتباط‌دهنده گام توصیف (آغاز مشاهده) و تحلیل (فهم پیشینه)؛
	«در این مرحله باید از ظاهر آشکار اثر گذشت و با جان و باطن آن‌که در پشت ظاهر اثر مخفی است آشنا شد» (مهدی‌زاده، ۱۳۹۱).	تلاش در کشف بخش‌های مهم پیشینه و عوامل ایجادکننده آن.
تحلیل	«غرض از تفسیر نقادانه کمک به فهم مخاطب از اثر و افزایش توانایی‌اش برای درک ارزش‌های آن است» (کارول، ۱۳۹۳، ۱۳۱).	
	«تفسیر مثال خاصی از نوع عام‌تری از اعمال نقادانه است که آن را تحلیل می‌خوانند» (کارول، ۱۳۹۳، ۱۲۳).	بخش اصلی نقد در ساده و خلاصه کردن پیشینه و کشف مفاهیم و پیش‌الگوهای قابل‌تعمیم.
	«تحلیل نقادانه اثر هنری، شرح چگونگی کارکرد آن اثر است: اینکه چگونه اجزاء اثر باهم کار میکنند تا غرض اثر را برآورده سازند» (همان)	
ارزیابی	«تحلیل به‌منزله ساده و خلاصه کردن همه اجزاء شناخته‌شده تا به رتبه بیان ایده اجمالی آغازین طرح است» (خوئی، ۱۳۷۹، ۳۷۵).	
	«ارزیابی مشخص میکند که کدام توصیف، توضیح، زمینه‌یابی و جز اینها به موضوع مربوطاند» (کارول، ۱۳۹۳، ۵۱).	در کشف مفاهیم و پیش‌الگوهای پیشینه نقش ندارد ولی مبتنی بر آن است.
	«در ارزیابی منتقد به داوری در مورد ارزش اثر و میزان موفقیت هنرمند اقدام می‌نماید» (مهدی‌زاده، ۱۳۹۱).	ممکن است در جهت انتخاب پیشینه به کار آید.
	«داوری انتقادی کامل دربرگیرنده این معیارهاست: ارزیابی اثر موردنقد، استدلال برای این ارزیابی و ضوابطی که این ارزیابی‌ها بر مبنای آن بنا شده باشد؛ سنجش، برهان و قاعده.» (برت، ۱۳۹۱، ۳۱۲)	

هما: ۳۹:

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

مجموعه عمارت مسعودیه به علت واگذاری های فراوان و اختلاف نظر بین مرمت کنندگان و همچنین عواملی چون آلودگی هوا و ترافیک در طول سال های گذشته بارها تخریب شده و عوامل فوق در این خصوص موثر بوده اند.

این مجموعه به دلیل قرار گرفتن در مرکز شهر تهران دسترسی مناسب نداشته و همچنین به علت آلودگی هوا، گرد و غبار و دوده در دیوار های آن قرار گرفته است. کاربری های اطراف بنا نیز به طور دقیق ساماندهی نشده و تنها بخشی از آنها مورد بررسی قرار گرفته است.

قرار دادن مجسمه فلزی در مجموعه نیز سنخیتی با بعد تاریخی مجموعه نداشته است. نکته دیگر استفاده از بنا به عنوان سالن نمایش است که به مجموعه آسیب های بسیاری وارد آورده است و همچنین تغییر کاربری این مجموعه از بخش دولتی به خصوصی و واگذاری های پی در پی نیز باعث تخریب بنا گشته است. مبحث دیگر این که مجموعه در بخش نما ورودی در گذشته دارای قسمتی بوده که خط آسمان آن را تکمیل و به آن جلا و زیبایی می بخشیده که در طول دوره های مرمت و واگذاری های پی در پی متاسفانه تخریب گشته است.

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

در عکس های قدیمی هلالی تزئینی مرتفعی در میانه نمای این جبهه و قوسی نیم‌دایره در میانه نمای جبهه غربی دیده می‌شده که امروزه خبری از آن نیست در عکس قدیمی مربوط به سال ۱۹۰۳ م، رواقی با ستون‌های سنگی و سرستون در نمای کنار خیابان دیده می‌شود که قوس‌های نیم‌دایره‌ای در قسمت بالایی قرار گرفته است در طی واگذاری های پیاپی اغلب رف‌ها و طاقچه‌های تالار پر شد و ارسی‌های اضلاع شمالی و جنوبی تالار به پنجره‌های دولنگه‌ای تبدیل شد. در طی واگذاری های پیاپی اغلب رف‌ها و طاقچه‌های تالار پر شد و ارسی‌های اضلاع شمالی و جنوبی تالار به پنجره‌های دولنگه‌ای تبدیل شده که این نکته نیز امری منفی تلقی می‌شود. این بنا در حدود سال ۱۳۱۰ ش دستخوش تغییراتی شد که از آن جمله می‌توان به تبدیل سقف‌های مسطح بنا به شیروانی اشاره کرد. پیش از آن تنها تالار میانه بنا سقف شیروانی داشت. در همین سال سقف تالار را با قطعات چوبی پوشاندند می‌توان گفت بخش شمالی تالار چندین بار تغییر کرده است. پس از سال ۱۳۳۵ ش ساختمانی به ضلع شمالی این عمارت الحاق شد که نمای شمالی آن را به طور کلی دگرگون ساخت

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر
درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده
دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۱۱- اقدامات معماری ضروری

طبقه تحتانی این عمارت در سال ۱۳۵۷ ش به شکل آپارتمان مسکونی برای وزیر آموزش و پرورش وقت درآمد و در این زمان نیز تغییرات و آسیب‌هایی در بنا رخ داد.

در دوره پهلوی ستون‌ها و نرده‌های دو سوی خیابان میانه محور اصلی تخریب شد و درختان چنار جای خود را به کاج داده‌اند. همچنین در قسمت‌هایی از فضای سبز دو سوی محور میانی خصوصاً در سوی شرقی، ساختمان‌های جدیدی ساخته شده است تغییرات پیاپی در مجموعه نیز موجب تخریب آن شده است.

دانشکده،

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس،

طرح مرمت

استاد،

دکتر

عباس زاده

دانشجو،

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : انباشت نخاله

راه حل : حفظ پاکیزگی محیط

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

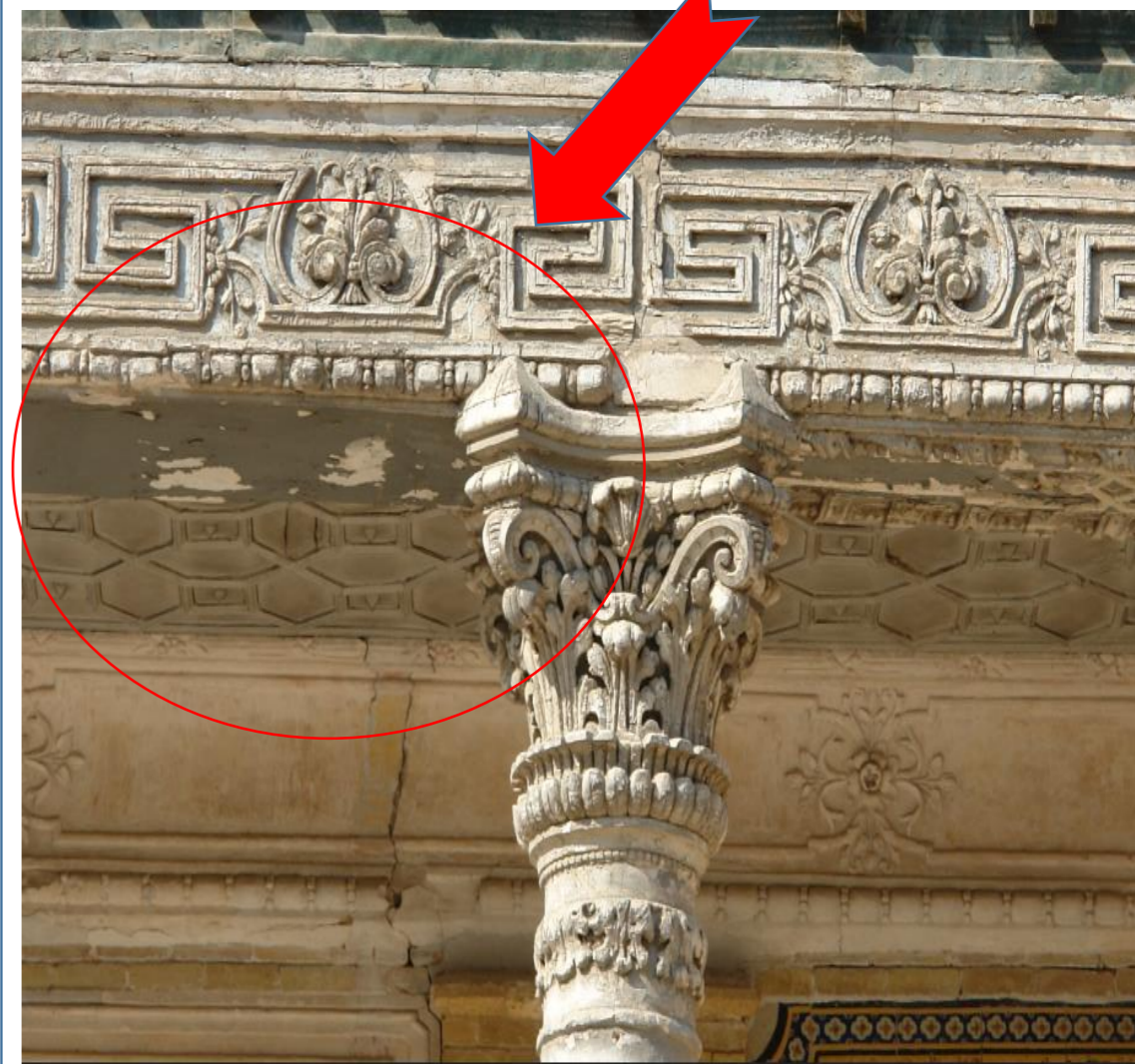
معایب : ترک

راه حل : شاهدگذاری و مهار نیروی رانشی و رفع ترک

معایب : تخریب نما

راه حل : عایق کاری دیوار

دانشگاه شیراز
معماری،
شهرسازی و
طراحی

درس
طرح مرمت

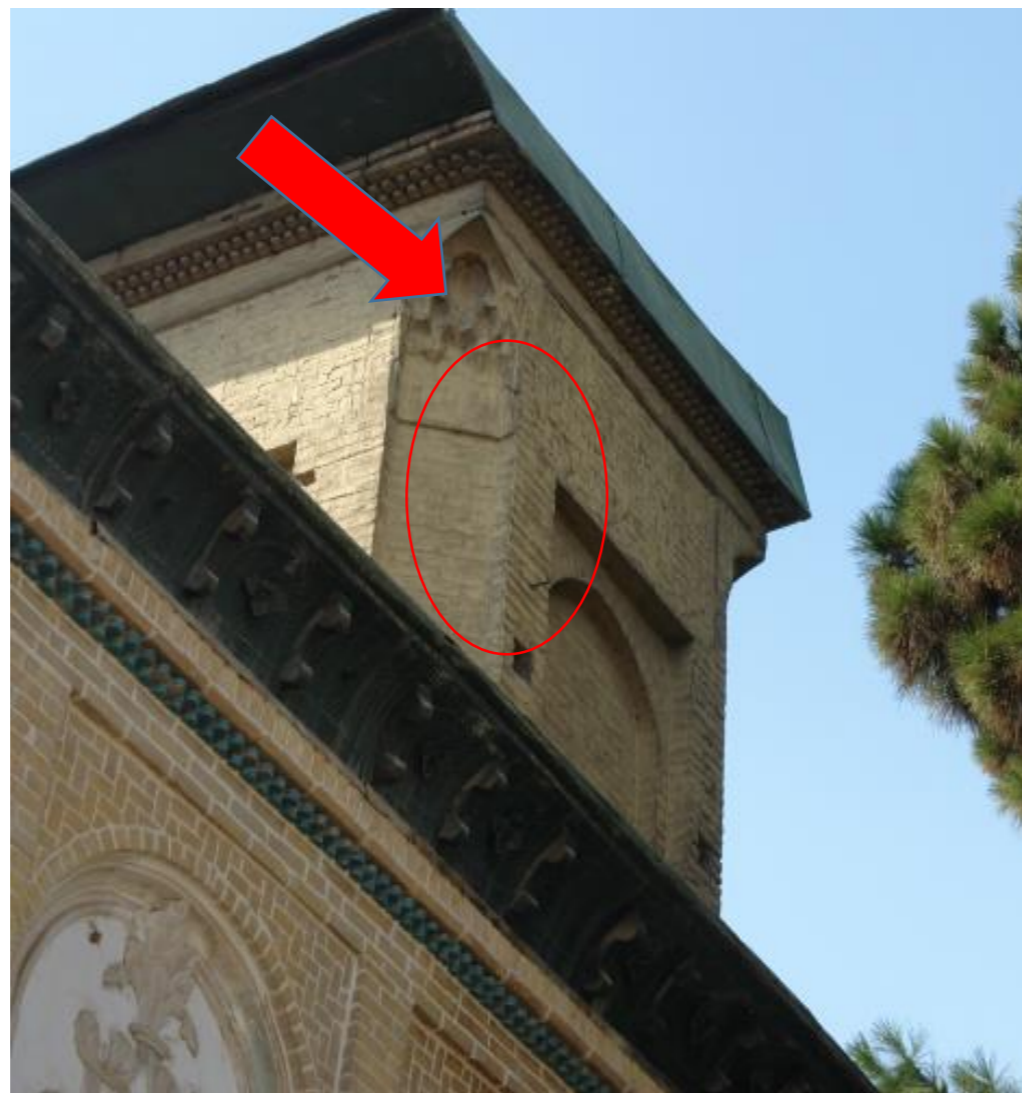
استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب: ترک

راه حل: دوخت و دوز

معایب: تخریب سقف

راه حل: بازسازی سقف

دانشکده

معماری،
شهرسازی و
هنر

دوس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : تخریب نمای سنگی
راه حل : رفع آسیب منظری

معایب : تخریب نمای گچی ستون
راه حل : گچ کاری مجدد و رفع ان

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معايب : لانه گذاري حيوانات موزي
راه حل : پاکسازی تزریق اپوکسی به دیوار

معايب : آسیب منطري و اغتشاش بصری
راه حل : ایجاد جایگاه مناسب جهت تاسیسات

دانشکده

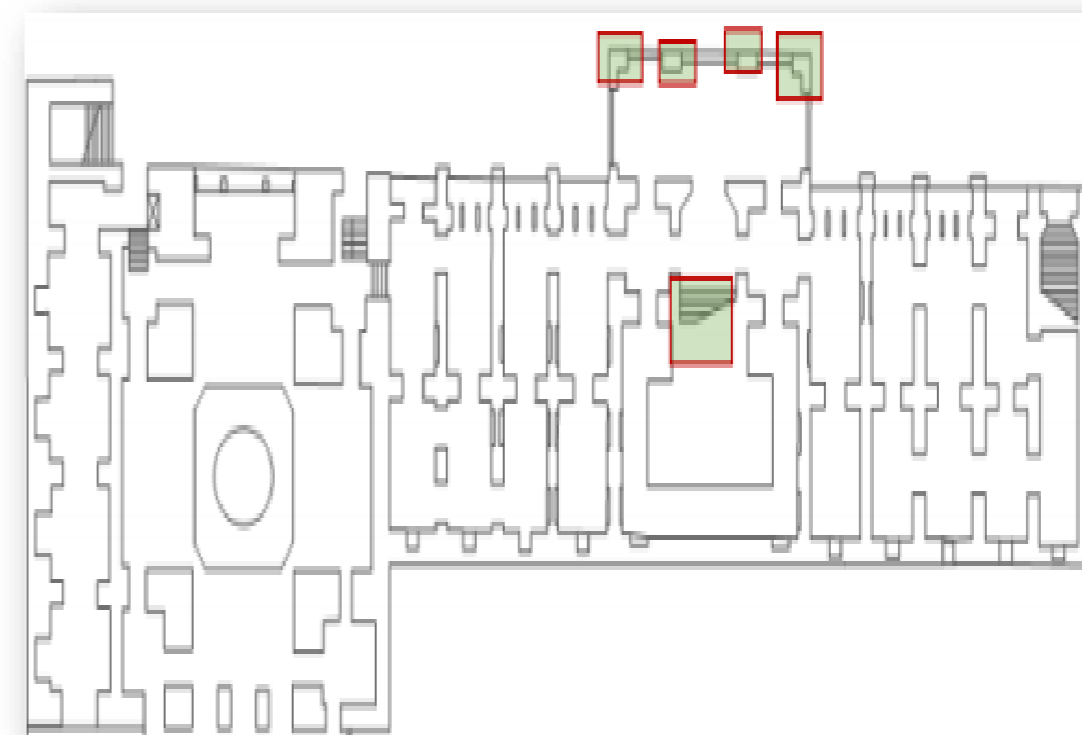
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : ایجاد ترک در راه پله در اثر ارتعاشات ناشی از عبور و مرور

راه حل : دوخت و دوز ترک

دانشکده

معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب: اغتشاشات بصری و آسیب منظر

راه حل: ایجاد محلی مناسب جهت جای گذاری تاسیسات

معایب: ترک در پایه ستون

راه حل: دوخت و دوز و رفع ترک

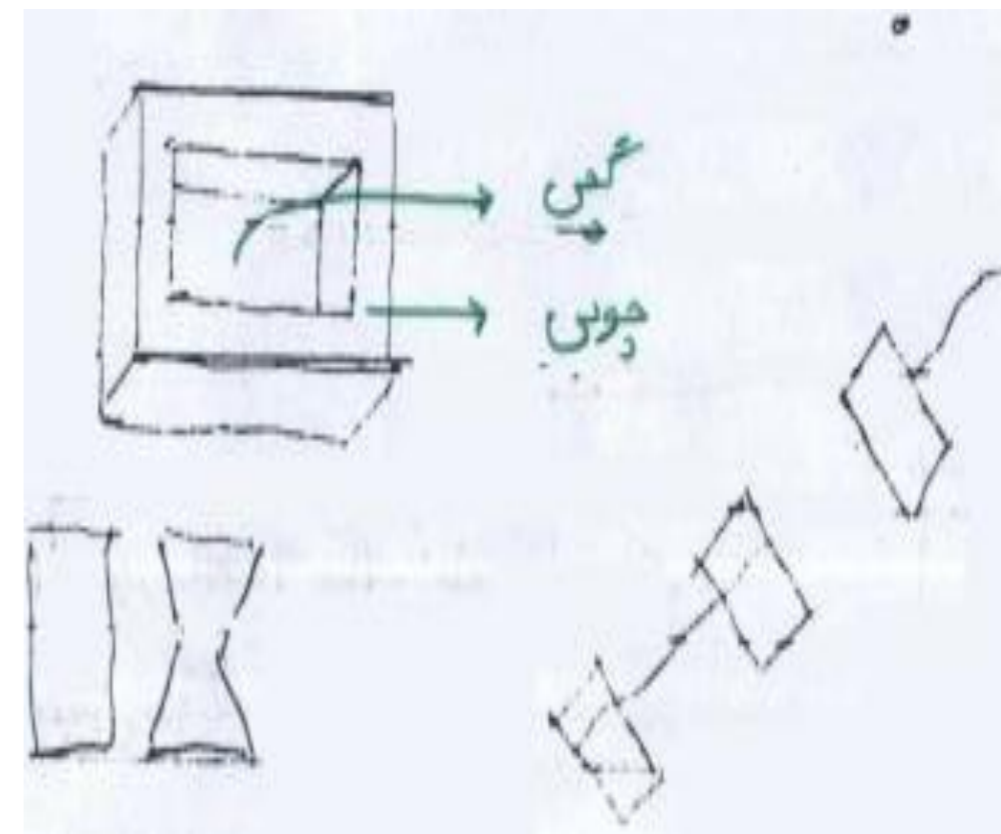
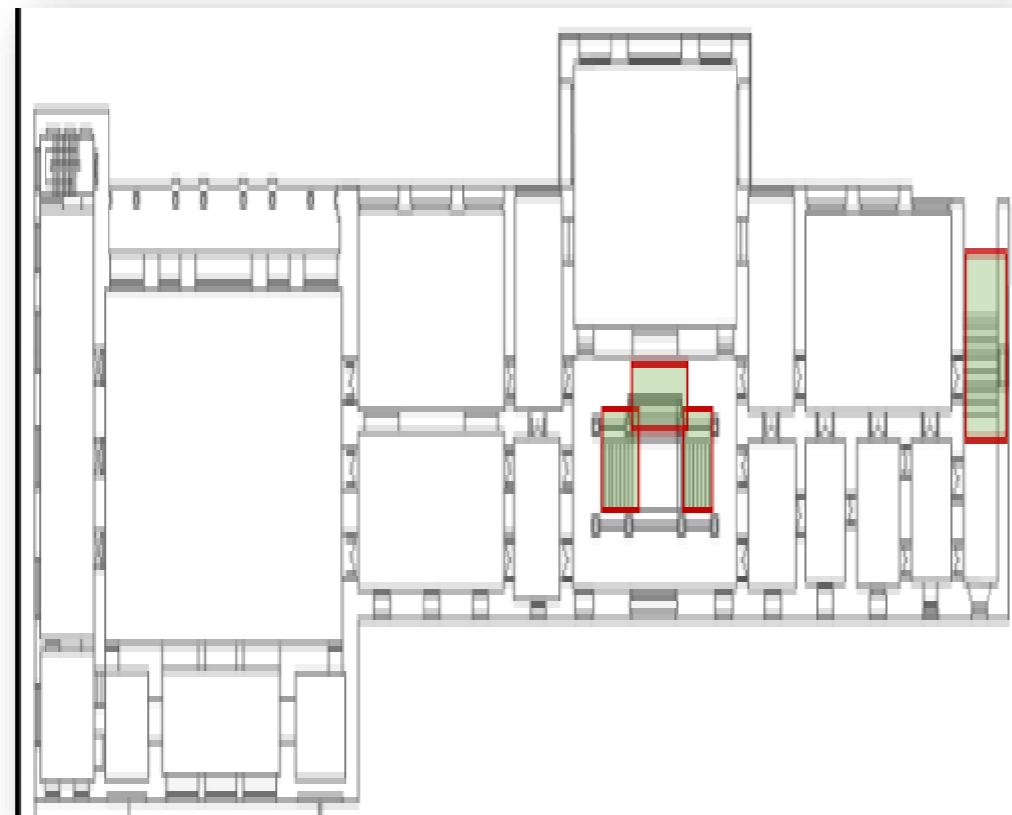
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
طرح

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : فرسایش و ترک در پله
راه حل : ترمیم و دوخت و دوز

دانشکده
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

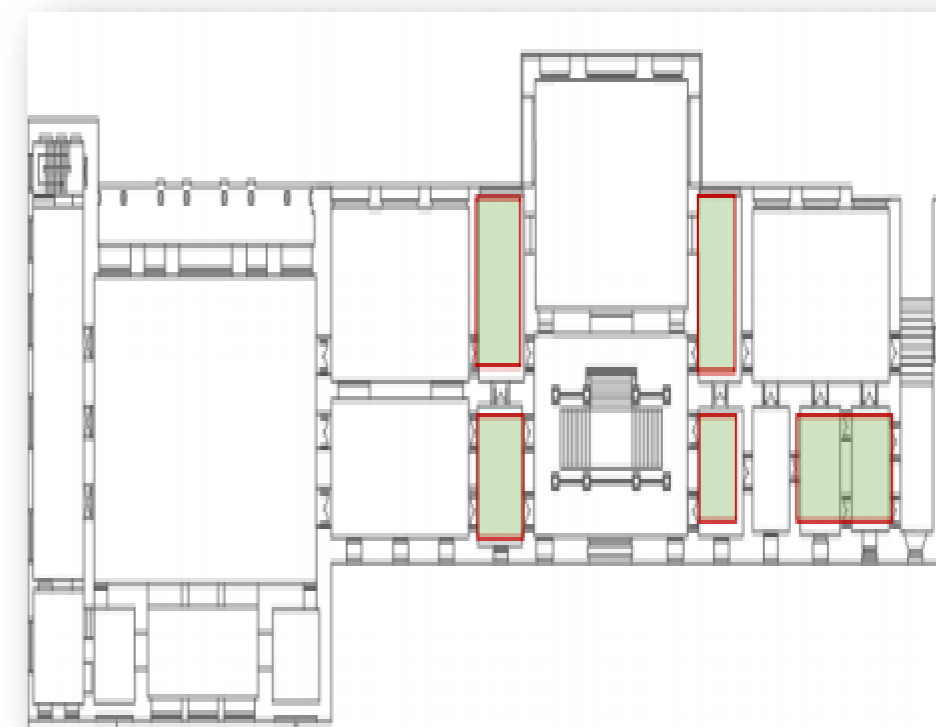
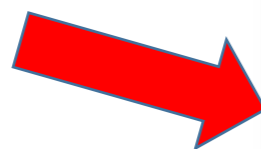
استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب: تخریب قسمت هایی از شیروانی

راه حل : ترمیم و رفع آسیب بنا

دانشگاه گیلان
دانشکده مهندسی
معماری،
شهرسازی و
طراحی

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب: وجود دوده در اثر گذر زمان در دیوار

راه حل: گچ کاری و سفید کاری دیوار

دانشگاه
معماري،
شهرسازي و
هنر

دروس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : ایجاد دوده در بنا در اثر گذر زمان

راه حل : رفع آسیب موجود

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معايب: ترک
راه حل : دوخت ودوز

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

مغایب : کمانش و انحراف

راه حل : مهار نیروی رانشی و ترمیم پای دیوار

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : آسیب منظری

راه حل : رفع آسیب

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : پوسیدگی و تخریب نما

راه حل : ترمیم آسیب نما

دانشکده

معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

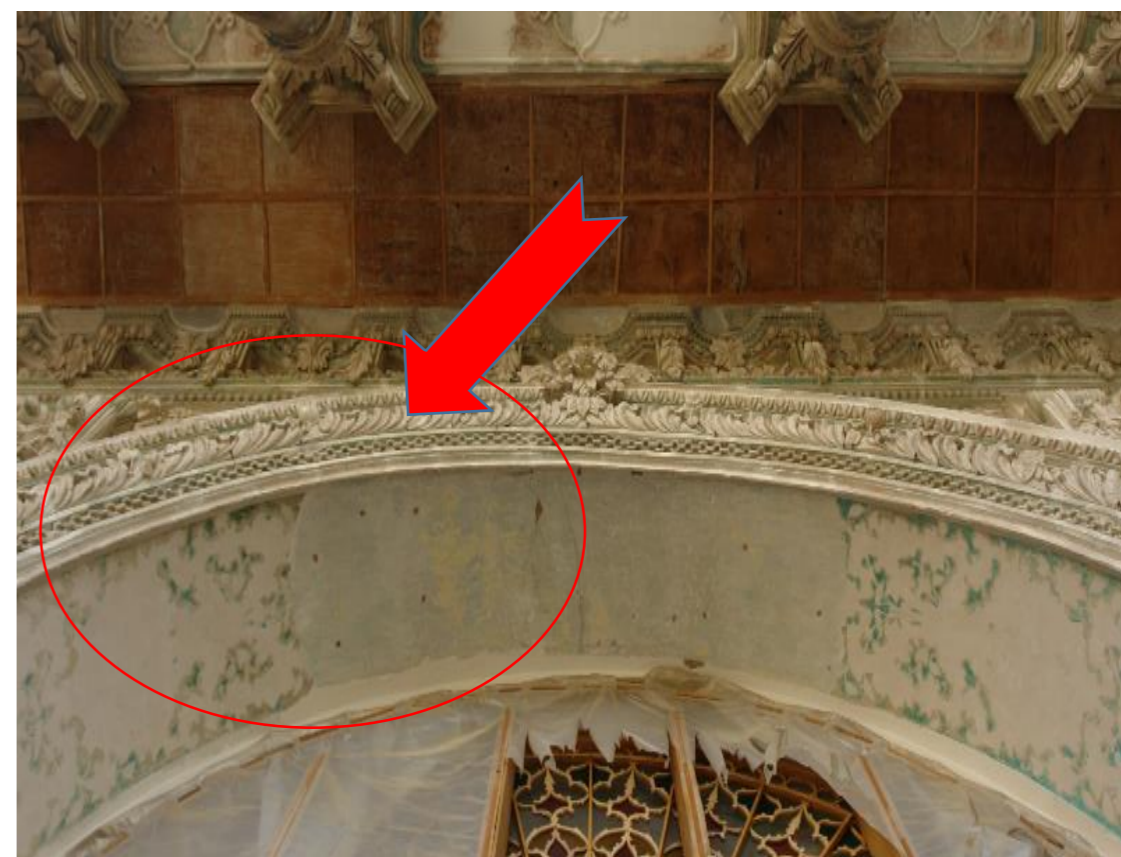
معایب : ایجاد دوده در بنا در اثر گذر زمان

راه حل : رفع آسیب موجود

معایب : تخریب نما

راه حل : ترمیم از طریق گچ کاری و سفید کاری

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب: گذشت زمان و موریانه و عوامل بیولوژیکی و هوازگی

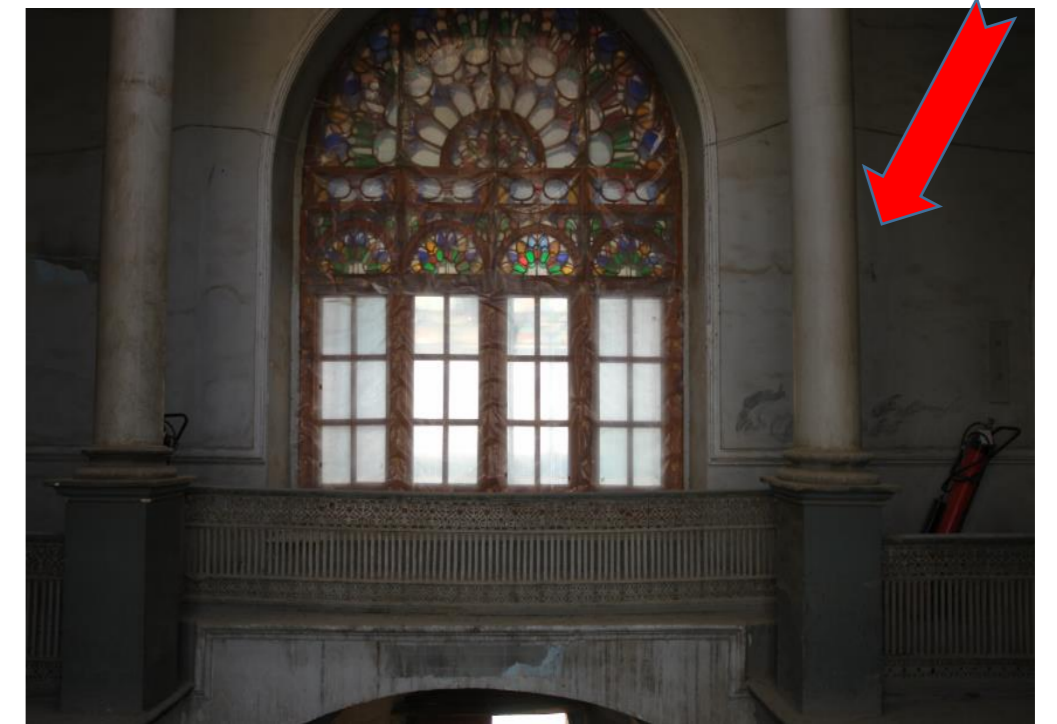
راه حل:

ساخت دوباره و استفاده از رزینهای مخصوص و حفاظت کننده

معایب: ایجاد دوده در بنا در اثر گذر زمان

راه حل: رفع آسیب موجود

دانشگاه گیلان

معماری،
شهرسازی و
هنر

درباره
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

معایب : هوازگی و رطوبت و فرسایش زمانی

راه حل : دفع رطوبت و اندود کاری مجدد

معایب : ایجاد دوده در بنا در اثر گذر زمان

راه حل : رفع آسیب موجود

دانشکده ۱
معماری،
شهرسازی و
هنر

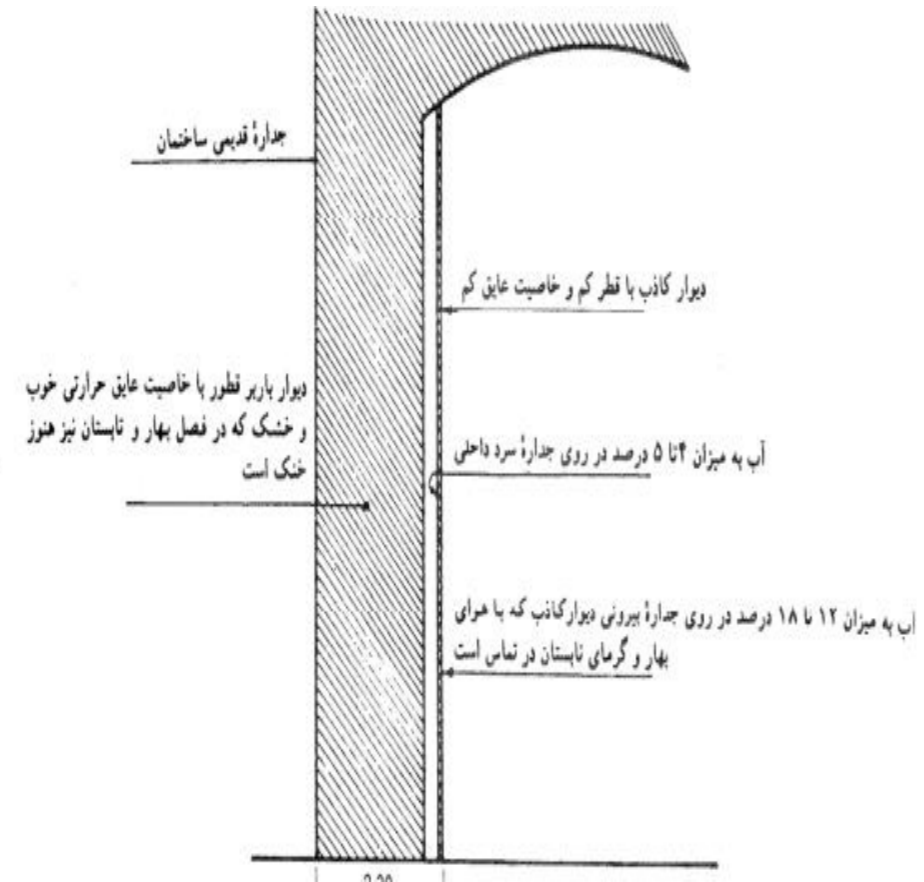
دروس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

جزئیات اجرایی

معایب : تخریب نما
راه حل : رفع آسیب

دانشگاه گیلان

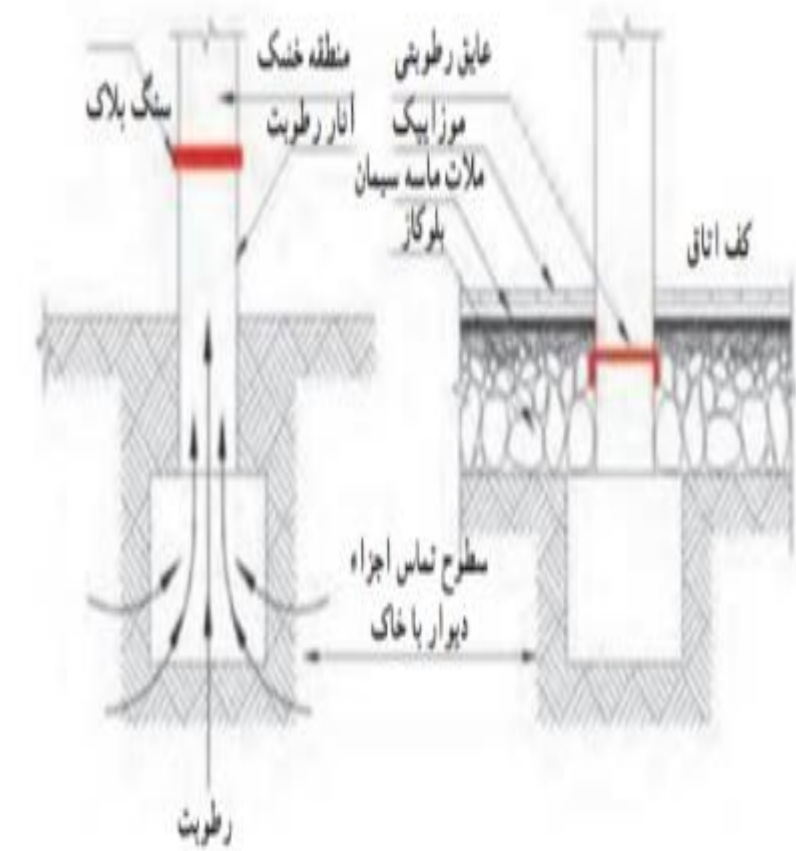
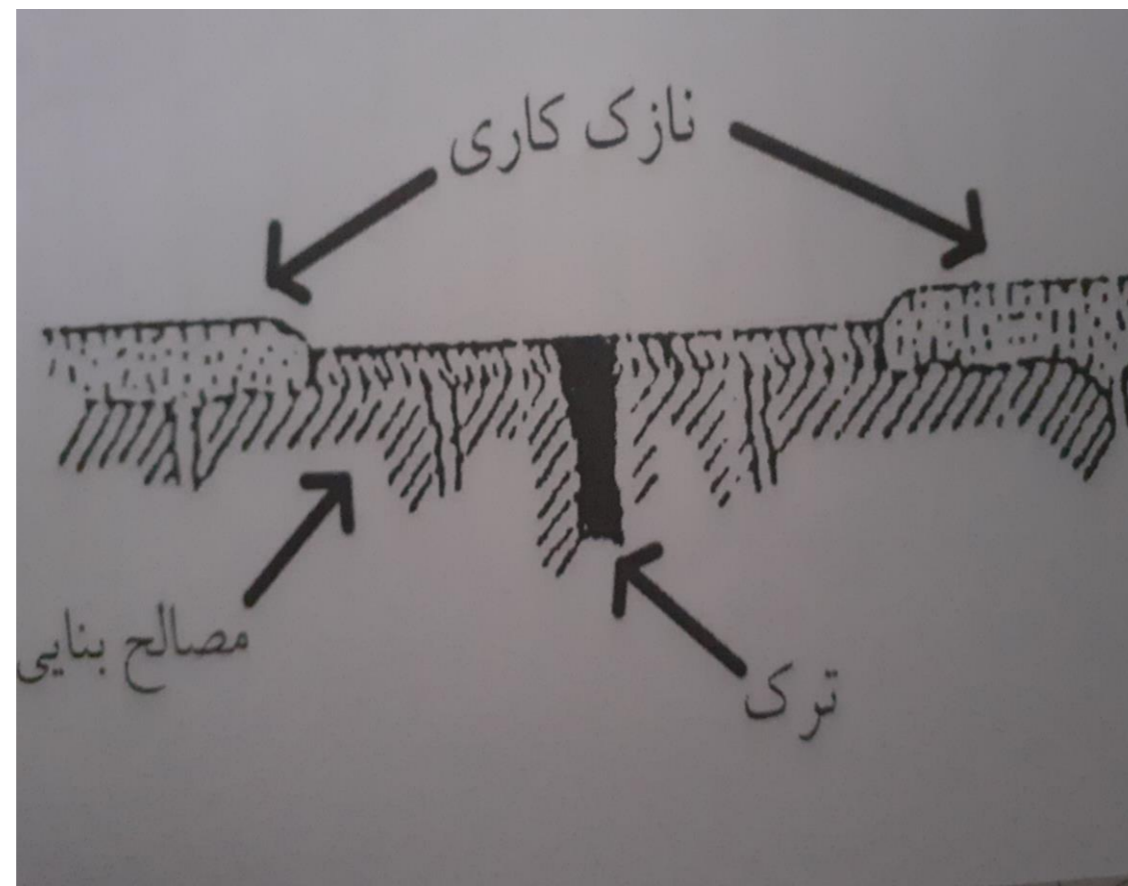
دانشکده معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

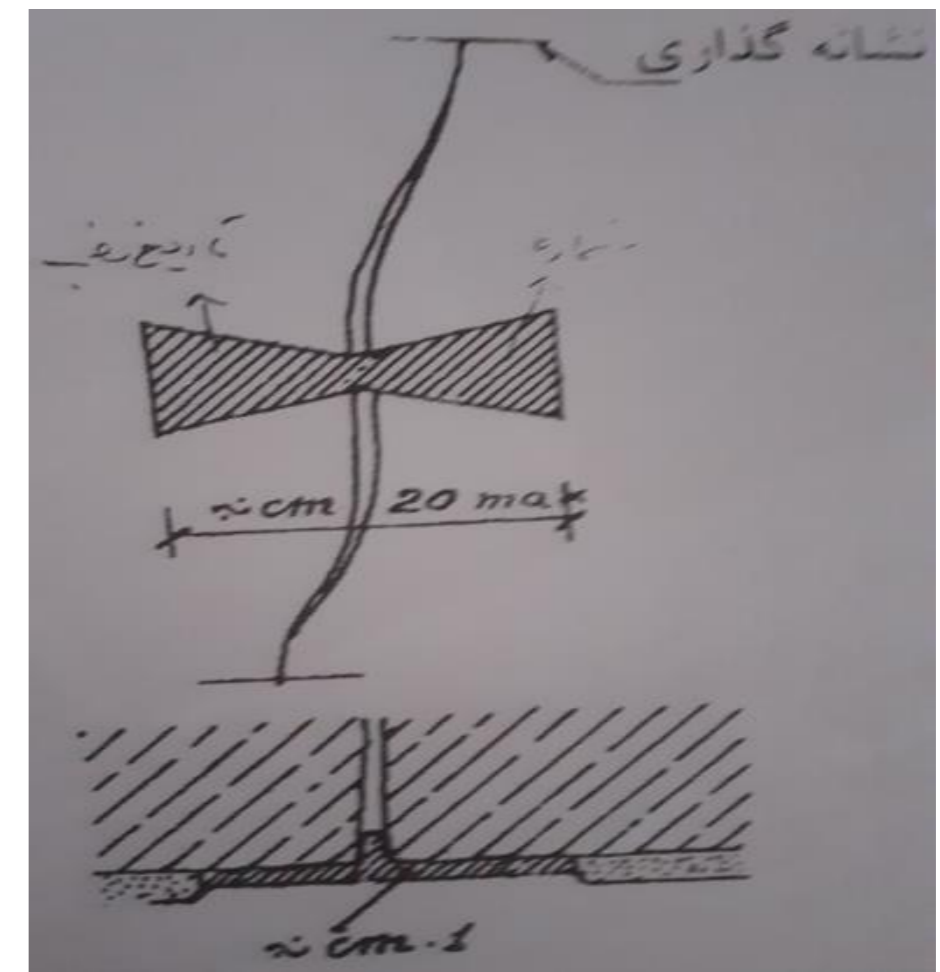
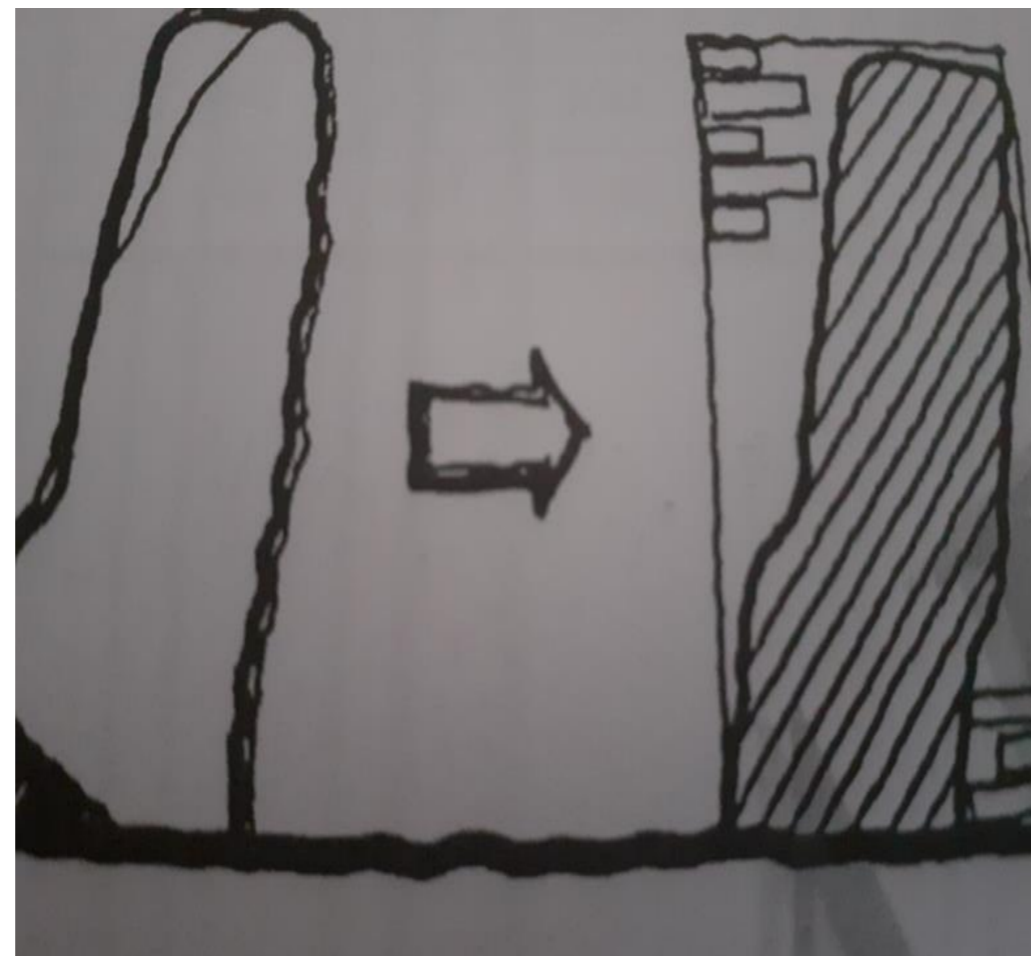
دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده ۱

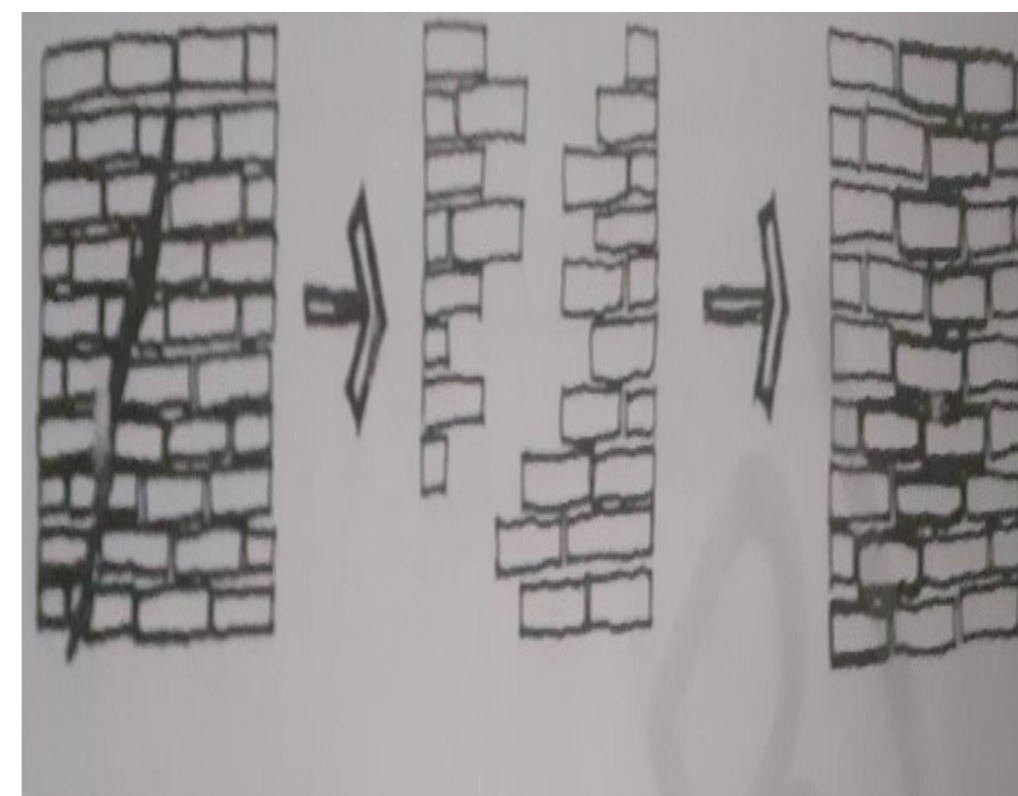
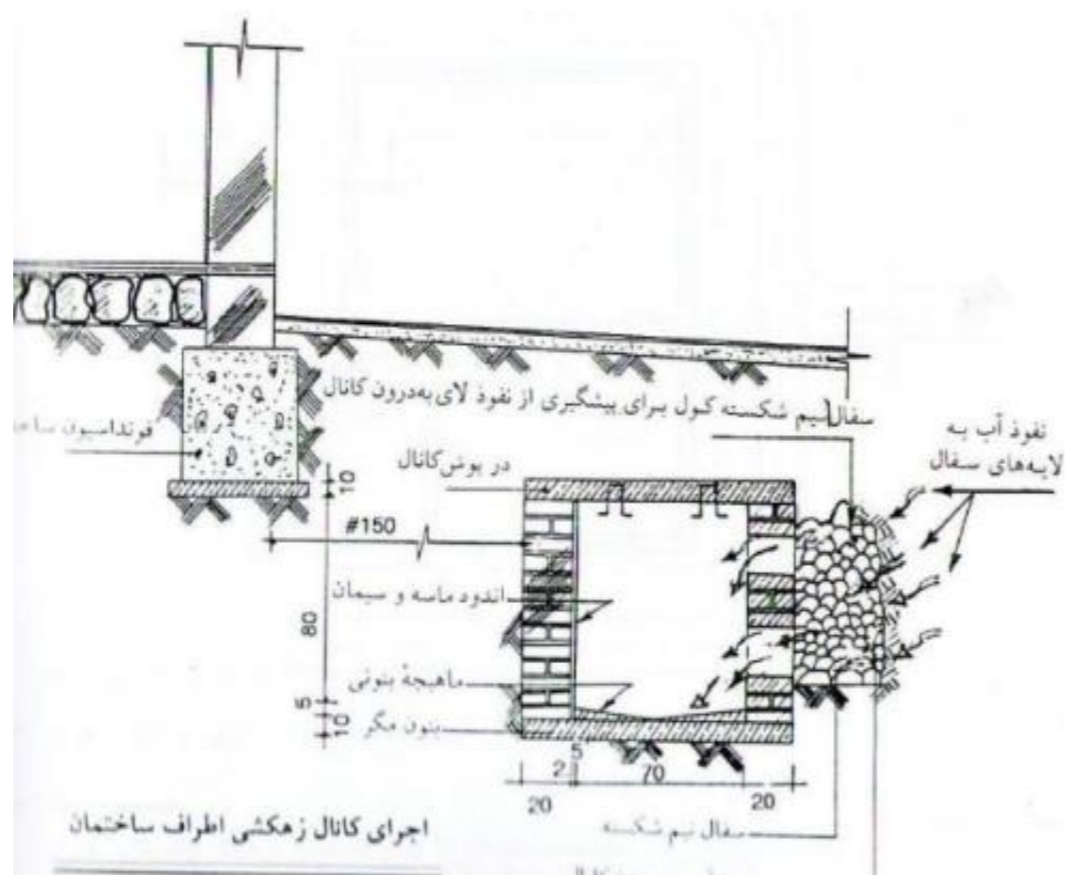
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح هرمیت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

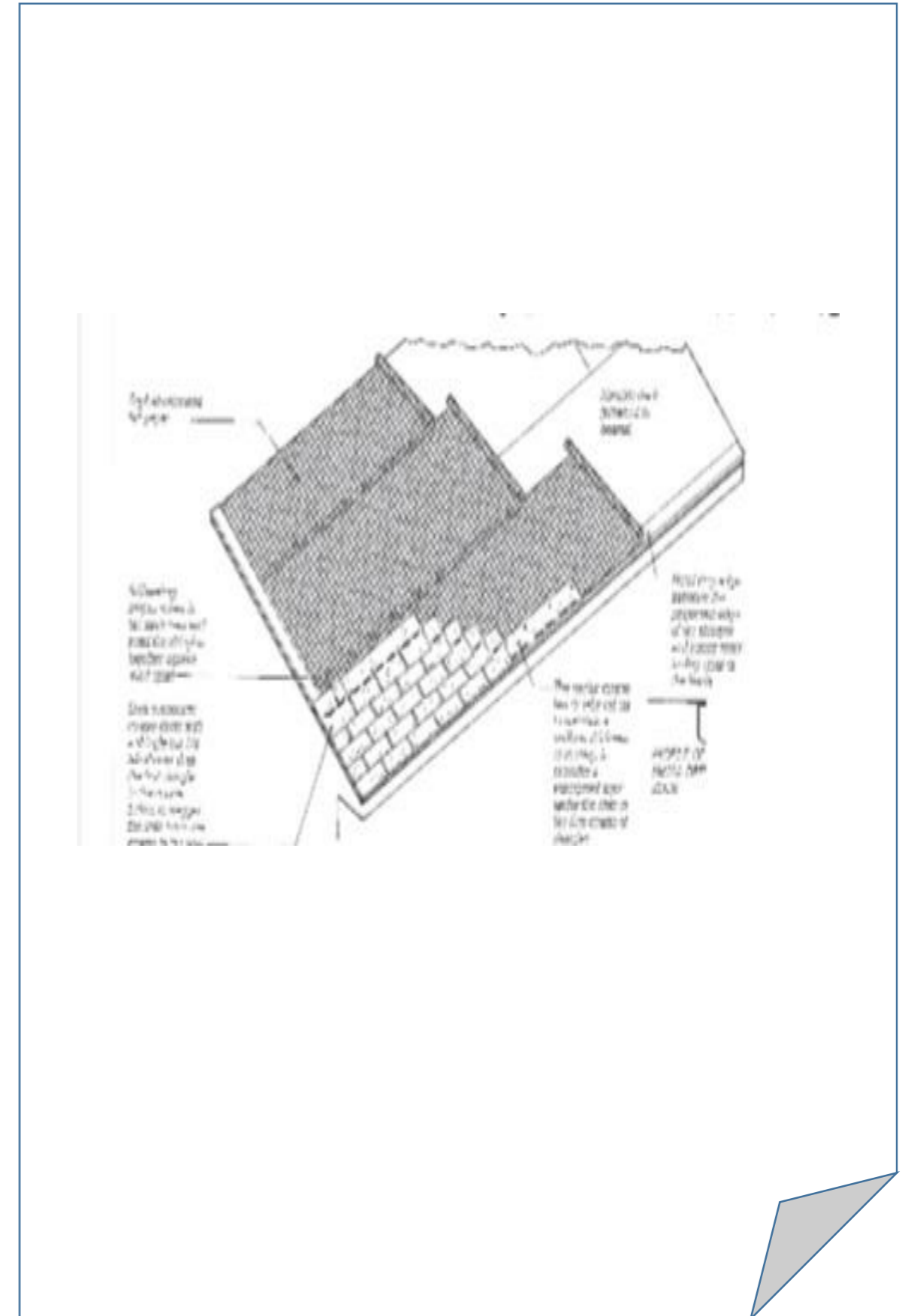
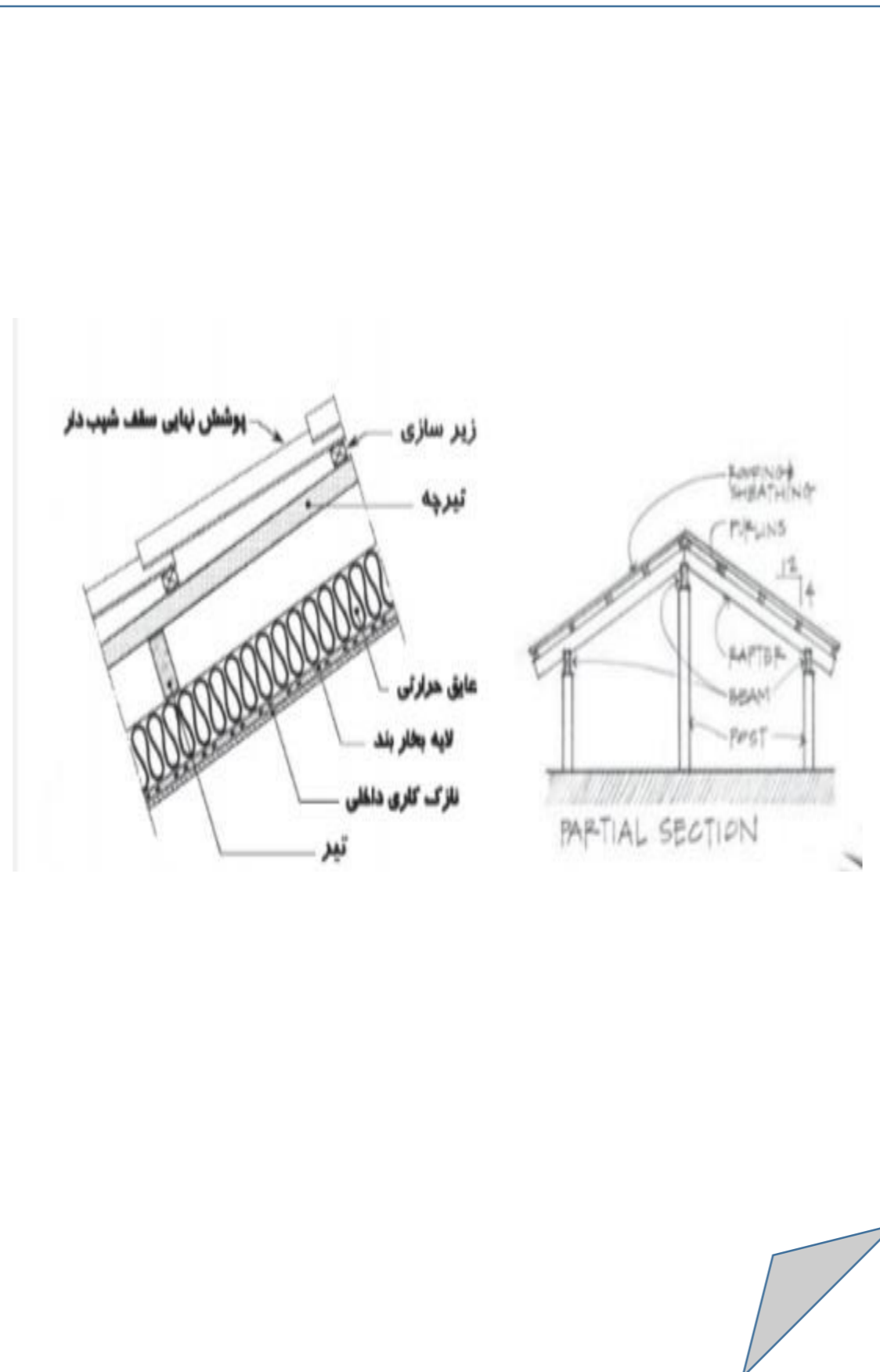
دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

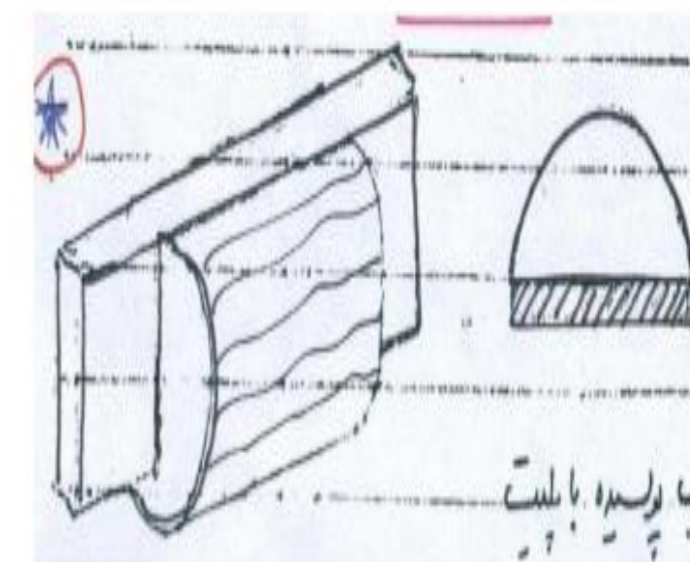
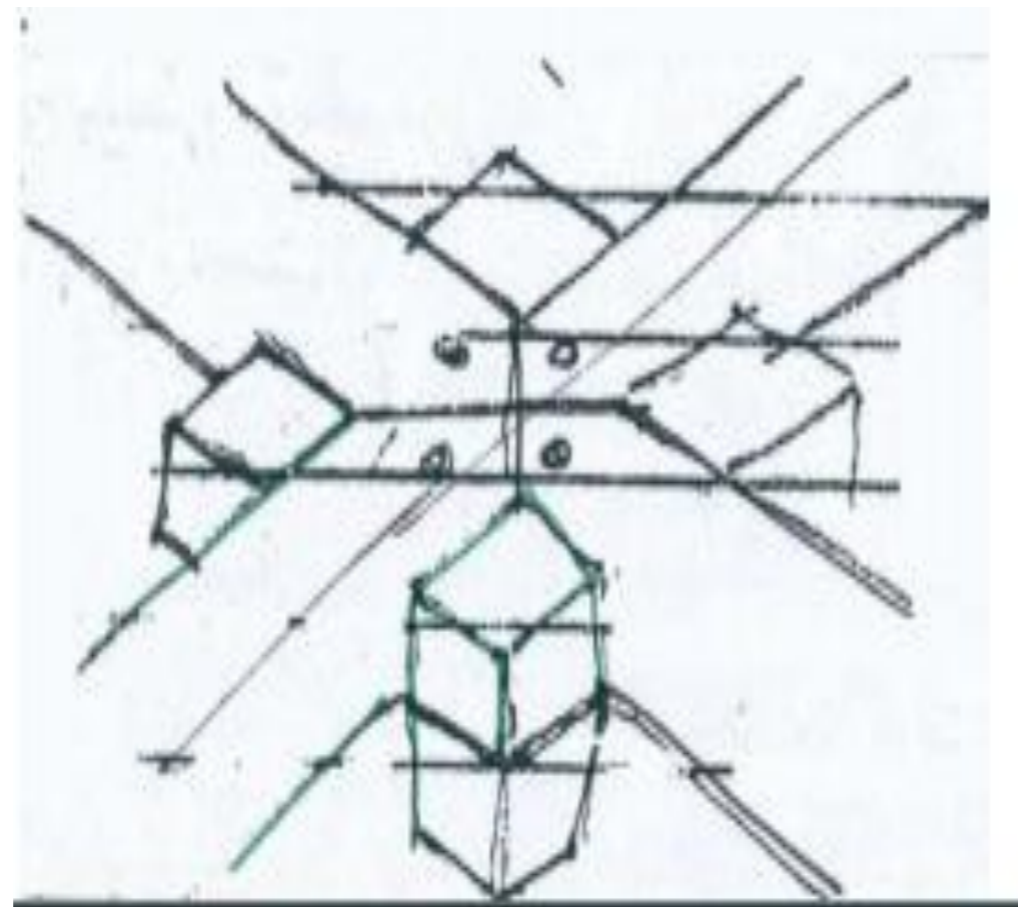
دانشگاه آزاد
دانشکده
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

نکته: برای مرمت تیرهای چوبی از آرماتور و پلیت استفاده می کنیم.

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

راهکار دفع رطوبت

مجموعه کارهایی که بر روی زمین صورت می گیرد
و انتخاب نوع کف سازی به محل قرار گیری
و عملکرد آن بستگی دارد . استفاده از سنگ لاشه و عایق کردن
کف

کف سازی

رطوبت

مجموعه عملیاتی که به منظور خروج آب های سطحی و کنترل
و پایین آوردن آب های زیر زمینی تا عمق مناسب انجام می شود .

زهکشی

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

راهکار		آسیب	
ایجاد ناکش		مرمت آسیب های رطوبتی	

راهکار		آسیب	
اصلاح شبکه ارتباطی		مرمت آسیب های منظری	

دانشکده

معماری،
شهرسازی و

هنر

درس،
طرح مرمت

استاد

دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۱۲- لیست اقدامات انجام شده در مجموعه

با توجه به مطالعات انجام شده بیشترین آسیب های وارده به بنا به جهت مداخلات و تغییر کاربری مختلف بناهای عمارت در دوره های مختلف بوده است.

ردیف	سال	نوع کاربری	بهره بردار	سطح مداخلات
۱	۱۳۰۲	وزارت معارف اوقاف و صنایع مستظرفه	دولتی	زیاد
۲	۱۳۰۴	کتابخانه ملی	دولتی	کم
۳	۱۳۴۲ الی ۱۳۴۳	دانشکده افسری	دولتی - نظامی	کم
۴	۱۳۴۵	وزارت آموزش و پرورش	دولتی	متوسط
۵	۱۳۷۷ تاکنون	سازمان میراث فرهنگی کشور	دولتی	متوسط

پناهی و مشفق نیا، ۱۳۹۳: ۴

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ادامه لیست اقدامات انجام شده در مجموعه

مطالعات بر روی این مجموعه نشان دهنده آسیب های متعددی در این مجموعه است، آنچه بیش از هر چیز در آسیب های وارد به مجموعه خودنمایی میکند، مرمت های غیراصولی است که به واسطه وجود کاربری های مختلف در بنا در دوره های مختلف صورت گرفته است. اغلب این مرمتها بعدها به دلیل غیراصولی بودن موجبات ایجاد و توسعه آسیب های متعددی در بنا شده اند. عامل دیگر عدم رسیدگی جدی به کهولت و سالخوردگی بنا است، بطوری که برخورد با این اثر همانند بنایی بود که عمر زیادی نداشته و اغلب به تعمیرات سطحی و جزئی اکتفا شده است. مرمت های صورت گرفته در این مجموعه اکثراً بدون کارشناسی و بدون نقشه های اجرایی و اغلب با حضور کارشناس در محل صورت گرفته است. در دوره های که این مجموعه در اختیار سازمان میراث فرهنگی کشور بود، با وجود حضور نیروی متخصص در این محل، مرمتها همچنان بدون نظارت دقیق و درستی صورت می گرفته است. کاربری هایی که در دوره های مختلف در این مجموعه وجود داشته است به نوعی ارزشهای تاریخی و هنری آن را زیرپا گذاشته بود و همین بی توجهی گاه بستر آسیب به بدنه هایی شده است که دارای تزئینات پرکار کاشیکاری و گچبری میباشند.

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۱۳- مقایسه اقدامات با قوانین و مقررات

عمارت مسعودیه از شاخصترین باغهای دوره قاجار در تهران است که طی سالهای مختلف به دلیل عدم رسیدگی مناسب و داشتن کاربریهای متعدد دچار آسیب های فراوانی شده است. از جمله دلایلی که باعث ایجاد آسیب به این مجموعه شده است، وجود کاربریهای مختلف و مداخلات صورت گرفته برای بهره وری بهتر از فضاهای مختلف عمارت متناسب با کارکردهای متنوع برای هر فضا و همسانسازی فضاها برای استفاده از آنها میباشد (همان: ۱)

این موضوع در کنار بررسی سرانه های فرهنگی و گردشگری شهر تهران و منطقه 12 نشان از کمبود فضاهای خدماتی - فرهنگی داشت که به دلیل بافت خاص این منطقه امکان ایجاد چنین مجموعه هایی در این بخش از شهر وجود نداشت و این در حالی بود که عمارت مسعودیه اکثر فاکتورهای مربوط به تبدیل شدن به یک مجموعه فرهنگی - هنری را حتی در سطح ملی دارا بود.

مطابق آنچه که در بخش معرفی عمارت مسعودیه آمد کاربری های مختلفی که به این بنا داده شده نه تنها کمکی به حفاظت جدی و معرفی آن نکرده بلکه به آن آسیبهایی وارد ساخته که در برخی موارد بنا را از اصالت خود نیز دور کرده است.

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ادامه مقایسه اقدامات با قوانین و مقررات:

مهمترین ضعف کاربری های داده شده به این بنا را میتوان چنین عنوان کرد :

- عدم حضور بخش خصوصی در این بنا و استقرار نهادهای دولتی در مجموعه؛

- عدم دسترسی عموم برای بازدید از مجموعه و پنهان ماندن ویژگیهای هنری و معماری بنا؛

- کاربریهای داده شده با شأن و شخصیت بنا هماهنگی نداشتند؛

- وجود کاربری های نامتعارف با فضاهای موجود در بنا، موجب دخل و تصرفاتی در آن شده است، بعبارتی کاربریهای داده شده با فضاهای موجود

همخوان نبوده و به همین سبب نهادهای مستقر را مجبور به ایجاد تغییراتی در بنا نموده است؛ -

- نبود طرح مرمت و حفاظت منسجم و علمی، بطوریکه حتی در دوران استقرار سازمان میراث فرهنگی در این محل اقدامات صورت گرفته به جهت

مرمت و بازسازی موضعی و مقطعی بوده و اغلب بدون تهیه طرحهای مرمتی و مطالعاتی و بدون حضور شرکتهای متخصص در این حوزه می باشد؛

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

طرح

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ادامه مقایسه اقدامات با قوانین و مقررات:

-در نظر نگرفتن عموم مردم در ارائه کاربری و نادیده گرفتن مردم محله در کاربری جدید؛

-در نمونه های مشابه در کشورهای دیگر، تغییر کاربری در چنین بناهایی با رویکرد ملی و حتی بین المللی صورت می گیرد؛ لذا در این طرح با بررسی

ارزشها و ویژگیهای تاریخی و معماری و هنری مجموعه و همچنین بررسی موازین و کنوانسیونهای بین المللی مرتبط با آثار تاریخی و فرهنگی، مبانی

نظری مرمت مجموعه بگونه ای باید دیده شود که از یک سو با نگاهی به قوانین و موازین جهانی و از سوی دیگر با توجه به ویژگیهای کالبدی، تاریخی

و کارکردی بنا دستورالعمل هایی استخراج گردد که بر اساس آن روشها، رویکردها و سیاستهای کلی مرمت عمارت اصلی مسعودیه و همچنین بایدها و

نبایدهایی برای اقدامات مرمتی پیشنهاد کرد.

دانشکده،

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس،

طرح مرمت

استاد،

دکتر

عباس زاده

دانشجو،

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۱۴- راهکارها

با توجه به بررسیهای انجام شده، موارد زیر را می توان به عنوان کاربری های پیشنهادی به مجموعه در نظر گرفت:

۱- دانشکده مرمت و معماری سنتی؛

۲- پژوهشکده ملی هنر و معماری؛

۳- مرکز رویدادهای هنری ایران؛

۴- سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور؛

۵- مرکز مطالعات تاریخ معاصر ایران؛

۶- مرکز آفرینش های فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

با توجه به بررسی نقاط ضعف و قوت کارکردهای مختلف برای طرح نهایی "مرکز رویدادهای هنری" مد نظر قرار می‌گیرد. این کاربری می‌تواند مخاطبان داخلی و خارجی داشته و کاملاً با روح فضای مجموعه نیز سازگار می‌باشد، هرچند باید برنامه‌ریزی‌ها بگونه‌ای صورت گیرد که میزان حضور و تردد مردم را در این مجموعه کنترل نموده تا آسیبی به آن وارد نشود. در طراحی این مجموعه فضاهای لازم و همچنین پیشنهادی برای این چنین کارکردی با فضاها و ساختمان‌های موجود منطبق گردیده و بر اساس این تطبیق هر یک از ساختمان‌ها به کاربری خاصی تخصیص پیدا کرده است.

بر اساس کاربری در نظر گرفته شده برای این مجموعه، ایده‌های طراحی در هر یک از فضاهای عمارت دیوان‌خانه، حوضخانه و سفره‌خانه مطابق زیر ارائه می‌شود:

بزرگ‌ترین بنای مجموعه عمارت دیوان‌خانه و سفره‌خانه هستند که در کنار، و ارتباط با هم قرار گرفته‌اند. موقعیت قرارگیری کیفیت فضایی و ارتباطات فضاهای هر بنا باعث گردیده است تا این دو بنا به فعالیت‌هایی اختصاص یابد که تناسبی با وضعیت معماری آنها داشته باشد. از این رو طبقه همکف عمارت دیوان‌خانه برای فعالیت نمایشگاهی، گالری و ورودی اصلی بنا تخصیص یافته است. طبقه دوم نیز در ضلع شرقی به فضای نمایشگاهی و در ضلع غربی به سالن‌های چند منظوره و لابی سالن آمفی تئاتر پیشنهاد گردیدند. اتاق اصلی و مجلل مجموعه در این عمارت نیز اتاق تشریفات (VIP) مجموعه خواهد بود. با توجه به نیاز رفاهی در طبقه دوم و خصوصاً سالن تشریفات اتاق شرقی مشرف به سرسرای ورودی نیز به سرویس بهداشتی و آبدارخانه تبدیل می‌گردید.

دانشکده،

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس،

طرح مرمت

استاد،

دکتر

عباس زاده

دانشجو،

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

فضاهای نمایشگاهی در طبقه همکف به لحاظ ساختاری و ارتباطی می‌توانند به صورت متوالی برای یک کاربری خاص مورد استفاده قرار گیرند. به صورتی که هر ضلع شرقی و غربی که هر کدام دارای چهار اتاق اصلی هستند می‌توانند به صورت مرتبط به عنوان دو نمایشگاه مجزا با فضاهای کافی مورد استفاده قرار گیرند. هر دو ضلع از این طبقه از ورودی اصلی بنا قابل دسترسی هستند. پس از ورود به هشتی ورودی مراجعین می‌تواند به سه سمت حرکت نماید.

در عمارت سفره‌خانه در طبقه اول بزرگترین فضای مجموعه قرار دارد که طبق اسناد تاریخی محل برگزاری اجتماعات در دوره بهره‌برداری ظل‌السلطان بوده است. بر همین اساس، با توجه به کیفیت فضایی و همچنین مبانی نظری، این فضا برای سالن آمفی‌تئاتر، تالار اجتماعات در نظر گرفته شده است. فرم معماری این فضا (پلان شکم دریده)، به صورت بسیار متناسبی با شکل لازم برای آمفی‌تئاتر هماهنگی دارد. ارتفاع بلند در سالن، مکان مناسب برای جانمایی سن و همچنین وسعت مناسب برای تعداد نظرات مناسب از ویژگی‌های دیگر این فضا برای انتخاب به عنوان آمفی‌تئاتر است. در دو سمت این سالن دو فضای دیگر قرار دارد که به عنوان لابی و فضاهای ورود و خروج سالن تعیین شده‌اند. لابی سمت شرق که عمارت دیوانخانه قرار دارد از ورودی اصلی ارتباط می‌گیرد و لابی سمت غربی از راه پله منتهی علیه غربی عمارت سفره‌خانه. همین امر (ورودی و خروجی از دو سوی سالن)، باعث می‌گردد تا قابلیت‌های کارکردی و کاربردی این فضا افزایش یابد. نوع چیدمان و استانداردهای لازم برای این فضا استقرار تقریبی ۲۵۰ نفر را ایجاد می‌کند. دو اتاق گوشوار در فضای آمفی‌تئاتر در دو طبقه فضاهایی را برای استقرار ادوات تأسیساتی و پشتیبانی آمفی‌تئاتر فراهم می‌کند. که اتاق طبقه دوم در سمت شرقی از اتاق همکف آن با یک پله جدید قابل دسترسی می‌شود.

دانشکده

معماری

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ادامه راهکارها

در طبقه همکف هر جبهه پس از ورود به یک اتاق پیشواز و شبه لابی وارد می‌شوند و پس از اخذ راهنمایی به فضاهای اصلی نمایشگاهی وارد می‌شوند. سیرکولاسیون فضاها به صورتی است که بازدیدکننده پس از عبور از مقابل هر وجه (دیوار) اتاق می‌تواند وارد اتاق بعدی شده و در نهایت تمام فضاها مورد بازدید قرار گیرد. البته هر کدام از اتاق‌ها به صورت مستقل با حیاط اصلی در ارتباط هستند و در صورت بودن شرایط خاص می‌توانند مستقل از همدیگر با بیرون در ارتباط باشند.

دسترسی به طبقه اول عمارت دیوان‌خانه از سه ردیف راه پله امکان‌پذیر است، راه پله منتهی‌الیه سمت شرقی و غربی و ورودی اصلی. دو ورودی شرقی و اصلی مستقیماً به طبقه اول دیوان‌خانه ارتباط دارد. پله‌های سمت شرقی وارد ضلع شرقی عمارت در طبقه اول شده و پس از عبور از فضاهای ارتباطی وارد فضای نمایشگاهی می‌شود. این فضاها ۳ اتاق در سمت جنوبی و یک تالار بزرگ‌تر در سمت شمالی است. سیرکولاسیون در این فضاها نیز در ارتباط با هم هستند و تالار اصلی نیز می‌تواند مستقل از اتاق‌های دیگر دارای کارکرد باشد. این فضاهای نمایشگاهی از ورودی اصلی نیز قابل دسترسی هستند. راه پله‌های ورودی اصلی نیز پس از عبور از سرسرا هم با تالار تشریفات و هم لابی سالن آمفی تئاتر و سالن چند منظوره در بال غربی دیوان‌خانه در ارتباط است.

تالار تشریفات مستقیماً از سرسرای ورودی قابل دسترسی است. دارای دو درب از سرسرا و دو درب از دو اتاق هم‌جوار خود است که می‌تواند به‌عنوان اتاق پشتیبان، مورد عملکرد داشته باشند. آبدارخانه و سرویس بهداشتی ویژه تشریفات نیز در اتاق مشرف به سرسرا جزو فضاهای پشتیبانی تشریفات به حساب می‌آیند.

در سمت غربی عمارت دیوان‌خانه دو تالار بزرگ وجود دارد که تالار سمت شمالی به‌عنوان سالن چند منظوره و تالار سمت جنوبی به عنوان لابی سالن آمفی تئاتر عملکرد یافته‌اند. اتاق مابین سالن تشریفات و اتاق چند منظوره نیز فضای پشتیبان تالار چند منظوره در نظر گرفته شده است. در جانمایی این طبقه در دیوان‌خانه سعی بر این بوده است تا بنا بر ارزش‌های فضایی و ارتباطات موجود، هر یک از عملکردها طوری جانمایی شوند تا علاوه بر مستقل بودن، ارتباطی قابل تغییر نیز در میان آن‌ها موجود باشد. این تغییرات در ارتباطها می‌تواند با تصمیم مدیریتی اعمال گردد بدون اینکه ارتباط مستقل هر یک از فضاها مخدوش گردد.

دانشگاه

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس،

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو،

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

ادامه راهکارها

دو اتاقی که در سمت غربی سالن قرار دارند و به‌عنوان راه پله انتهایی ضلع غربی سفره‌خانه در ارتباط است، که امکان رفت و آمد از این سمت سفره‌خانه را موجب می‌شود.

در منتهی‌علیه ضلع غربی عمارت سفره‌خانه عمارت سه طبقه می‌شود. طبقه فوقانی که مشرف به سالن آمفی تئاتر است سالن نسبتاً بلندی است که در طرح احیاء به سالن سینمای کوچک (سالن نمایش کوچک)، تخصیص یافته است. در انتهای این سالن نیز اتاقی است که به عنوان فضای پشتیبان (اتاق فرمان)، سالن مورد استفاده قرار می‌گیرد و از طرفی به اتاق گوشواره سالن آمفی تئاتر در طبقه دوم راه دارد که فضای تأسیساتی است. این سالن با هدف نمایش فیلم به صورت محدود و برگزاری کلاس‌هایی مرتبط با رشته‌های نمایشی و سینمایی است و از طرفی ظرفیت برگزاری سخنرانی‌های با جمعیت محدود را داراست. ظرفیت حدوداً ۵۰ نفری این سالن قابلیت انجام فعالیتهای فوق را داراست.

دو بنای سیدجوادی و مشیرالملکی نیز که بصورت فضاهای کوچک ولی کامل در داخل مجموعه قرار دارند قابلیت کاربری‌های خرد را خواهند داشت، بعنوان مثال وجود کافی شاپ ایرانی در یکی از این دو بنا می‌تواند مد نظر قرار گیرد و در دیگری می‌توان رستوران بین‌المللی ویژه طبخ غذاهای خاص هر ملل در نظر گرفت.

دانشکده:

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس:

طرح مرمت

استاد:

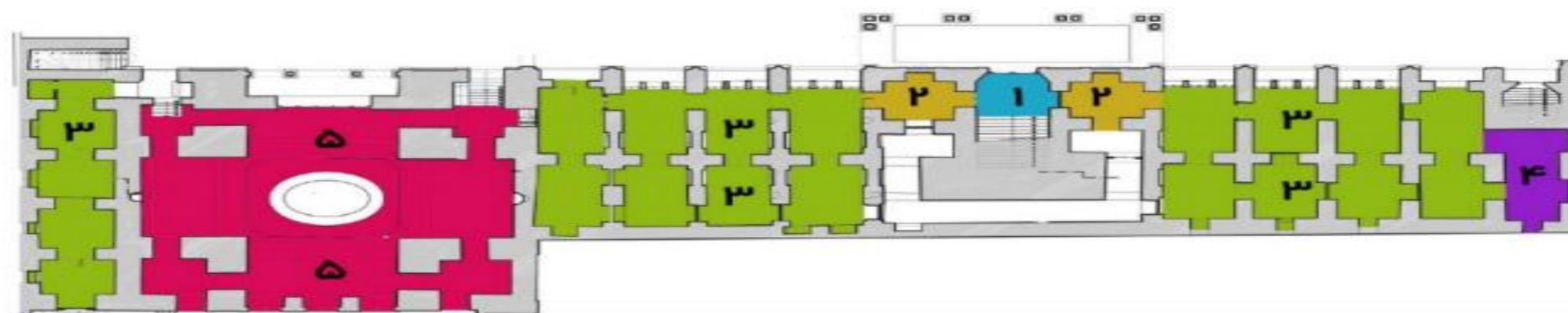
دکتر

عباس زاده

دانشجو:

فاطمه مرسلی

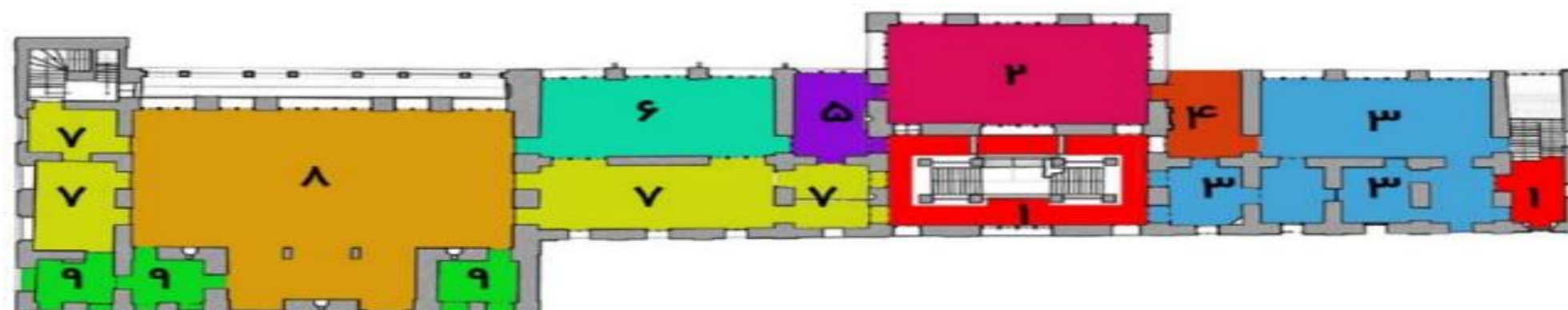
زمستان ۹۹

۱- ورودی
فضاهای نمایشگاهی
۳- گالری

۲- پیشخوان ورودی به فضاهای نمایشگاهی
۴- اتاق پشتیبانی نمایشگاه

جانمایی فضاها در طبقه همکف عمارت دیوانخانه، سفره‌خانه و حوضخانه

۱- مسیرهای ورودی به طبقه اول
فضای نمایشگاهی
۳- فضای نمایشگاهی
۵- اتاق پشتیبانی تشریفات و چندمنظوره
۷- لابی انتظار آمفی تئاتر و تالار اجتماعات
۹- تاسیسات آمفی تئاتر و تالار اجتماعات

۲- اتاق تشریفات (VIP)
۴- آبدارخانه و سرویس بهداشتی
۶- سالن چندمنظوره
۸- آمفی تئاتر و تالار اجتماعات

جانمایی فضاها در طبقه اول عمارت دیوانخانه، سفره‌خانه و حوضخانه

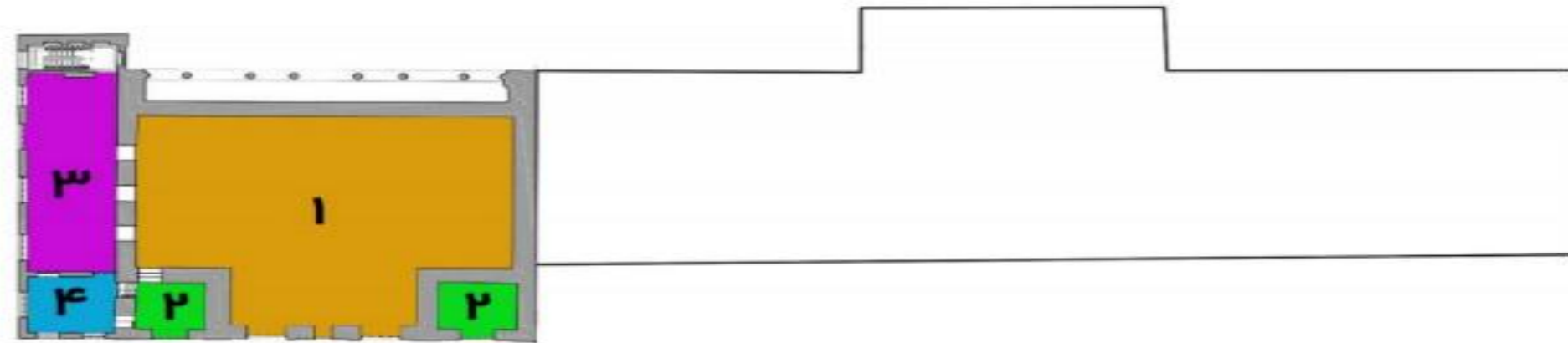
دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

دوسا
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۱. آمفی تاتر و سالن اجتماعات
۳. سالن نمایش کوچک

۲. اتاقهای تاسیسات مرتبط با آمفی تاتر و سالن اجتماعات
۴. اتاق پشتیبانی سالن نمایش کوچک

جانمایی فضاها در نیم طبقه دوم سفره خانه و حوضخانه

طرح ارائه شده برای فضای شماره ۶. سالن چند منظوره

وضعیت فعلی اتاق شماره ۶

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

دربار
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

طرح ارائه شده برای فضای شماره ۳. سالن نمایش کوچک

وضعیت فعلی اتاق شماره ۳

طرح ارائه شده برای فضای شماره ۲. اتاق VIP

وضعیت فعلی اتاق شماره ۲

دانشگاه
معماری،
شهرسازی و
هنر

دروس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

طرح ارائه شده برای فضای شماره ۸. امفی تئاتر و تالار اجتماعات

وضعیت فعلی اتاق شماره ۸

طرح ارائه شده برای فضای شماره ۵. گالری

وضعیت فعلی اتاق شماره ۵

دانشگاه گیلان
معماری،
شهرسازی و
هنر

دربار
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجو
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

با توجه به موقعیت اثر در بافت شهری و موقعیت دسترسی که نسبت به آن وجود دارد و از سویی کاربری ارائه شده برای مجموعه اقدام به تعریف مسیرهای دسترسی مختلفی به بنا می‌کنیم. مهم‌ترین نکته‌ای که در تعریف دسترسی به مجموعه در نظر گرفته شده است، اولاً تفکیک دسترسی‌ها با توجه به تنوع بالای فضاهای خدماتی ارائه شده در مجموعه است تا به هنگام برگزاری همزمان چند برنامه در مجموعه امکان تردد با سهولت وجود داشته باشد و از سویی امکان کنترل بیشتری نیز به هنگام ورود و خروج مراجعه‌کنندگان وجود دارد. در طرح ارائه شده، خیابان اکباتان تبدیل به مسیر پیاده شده و مسیر سواره بجای عبور از خیابان اکباتان در ادامه خیابان ملت به سمت خیابان جمهوری خواهد بود.

مطابق نقشه ارائه شده دو ورودی موجود در مجموعه حفظ شده و سه ورودی جدید به مجموعه باز می‌شود که یکی از این ورودی‌ها - که جنوبی‌ترین ورودی است - دسترسی به مجموعه اصلی دیوانخانه، حوضخانه و سفره‌خانه را فراهم می‌کند. هرچند امکان دسترسی از سایر ورودی‌ها و بخش داخلی مجموعه به ساختمان‌های دیوانخانه، حوضخانه و سفره‌خانه همچنان وجود خواهد داشت.

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده
دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

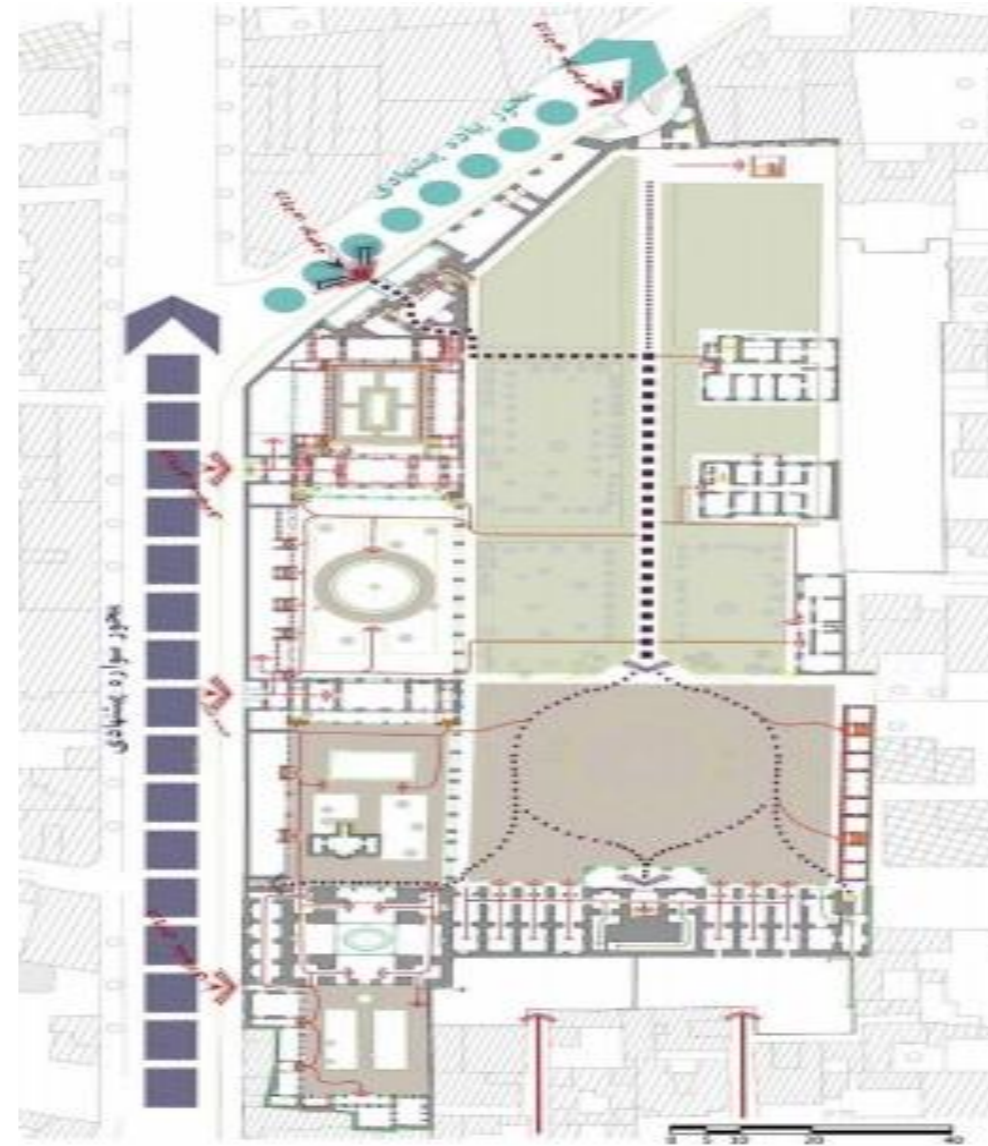
دانشکده
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس
طرح مرمت

استاد
دکتر
عباس زاده

دانشجوی
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

طراحی دسترسی‌ها و مسیرهای جدید در عمارت مسعودیه

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

۱۵- طرح های پیشنهادی کلی

<p>با توجه به قرار گرفتن مجموعه عمارت در مرکز شهر که همراه با محدوده طرح ترافیک می باشد، روز ها و ساعات خاصی (بویژه روزهای تعطیل پنج شنبه و جمعه و نیز ایام عید و تابستان) را جهت بازدید عموم مردم در نظر گرفته و با استفاده از بلیط تخفیفی مخصوص جهت استفاده از وسایل نقلیه عمومی همچون اتوبوس و مترو امکان بازدید عموم را مهیا سازند.</p>	<p>طرح های پیشنهادی</p>
<p>نظر به قرار گرفتن مجموعه در مرکز پایتخت کشور و آلودگی هوای این شهر در اغلب مواقع ، پاکیزه نمودن مرتب مجموعه از طریق موتور پمپ بادی و... می تواند زیبایی مجموعه را میسر سازد</p>	

دانشکده،
معماری،
شهرسازی و
هنر

درس،
طرح مرمت

استاد،
دکتر
عباس زاده

دانشجو،
فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

- ابراهیمیان، فرشید. (۱۳۸۵). مبانی و ریشه های نقد تئاتر. مجموعه مقالات هم اندیشی ها مقالات اولین و دومین هم اندیشی نقد هنر، ۸۶-۷۹. تهران: انتشارات فرهنگستان هنر. ۶.
- اتو، وین. (۱۳۸۸). معماری و اندیشه نقادانه. (امینه انجم شعاع، مترجم)، تهران: متن. ۷.
- اعظمی، زهرا، امیران، فاطمه، و سوهانگیر، سارا، (۱۳۹۷)، بررسی تحلیلی تزئینات برگرفته از معماری غرب در باغ عمارت مسعودیه تهران، دومین کنفرانس سالانه پژوهش های معماری، شهرسازی و مدیریت شهری، تهران، ایران
- آنتونیادس، آنتونی سی. (۱۳۹۱)، (بوطیقای معماری؛ آفرینش در معماری). احمدرضا آی، مترجم. تهران: سروش. ۲.
- آنوین، سیمون. (۱۳۸۶). معماری تحلیلی. محمد احمدی نژاد، مترجم، اصفهان: خاک. ۳.
- آیت اللهی، حبیب. (۱۳۸۷). شیوه های مختلف نقد هنری. تهران: سوره مهر. ۴
- آیوازیان، سیمون. (۱۳۸۱). زیبایی شناسی و خاستگاه آن در نقد معماری، نشریه هنرهای زیبا، ۱۲، ۶۹-۶۴
- باقری، بیتا، نورایی، راحله، ماکیان، حدیث، (۱۳۹۹)، بررسی آسیب ها و مرمت و احیا عمارت مسعودیه تهران، سومین کنفرانس بین المللی عمران، معماری و مدیریت توسعه شهری در ایران
- بانی مسعود امیر، (۱۳۸۸)، معماری معاصر ایران، نشر هنر معماری قرن، تهران، ایران
- برت، تری. (۱۳۷۹). نقد عکس؛ درآمدی بر درک تصویر. (اسماعیل عباسی و کاوه میرعباسی، مترجمان). تهران: نشر مرکز. ۹.
- برت، تری. (۱۳۹۱). نقد هنر شناخت هنر معاصر. (کامران غبرایی، مترجم)، تهران: کتاب نشر نیکا. ۸.

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

دانشکده

معماری،

شهرسازی و

هنر

درس

طرح مرمت

استاد

دکتر

عباس زاده

دانشجو

فاطمه مرسلی

زمستان ۹۹

- پیری، دیوید. ب. (۱۳۸۳). چگونه نقد بنویسیم. (منیره احمد سلطانی، مترجم). تهران: روزگار
- پناهی، سیامک، مشفق نیا، سارا (۱۳۹۳)، حفاظت از بناهای تاریخی با رویکرد مشارکت مردمی بخش خصوصی در ارائه کاربری، مطالعه موردیک عمارت مسعودیه، کنفرانس ملی شهرسازی، مدیریت شهری و توسعه پایدار
- خوئی، حمیدرضا. (۱۳۸۲)، نقد آثار معماری در کارگاه معماری. در سید امیرسعید محمودی. مجموعه مقالات دومین همایش آموزش معماری، تهران: نگاه امروز- دانشگاه تهران.
- خوئی، حمیدرضا. (۱۳۸۳)، نسبت دانش معماری با نقد آثار آن. خیال، ص ۸۴-۹۵
- خوئی، حمید رضا (۱۳۸۶)، مقدماتی در باب نقد آثار معماری و شیوه های آن در دوره جدید. پژوهش نامه فرهنگستان هنر، ص ۴۶-۶۱
- گودرزی حسین، (۱۳۸۸)، بررسی و تحلیل تزئینات معماری دوره قاجار، سوره مهر، تهران
- لنگ، ج. عینی فر، علیرضا، (۱۳۸۸)، آفرینش نظریه های معماری: نقش علوم رفتاری در طراحی محیط، تهران، انتشارات دانشگاه تهران
- ماجدی، ح. منصوری، ا. حاجی احمدی، آ. (۱۳۹۰)، بازتعریف فضای شهری (مطالعه موردی: محور ولیعصر حد فاصل ولیعصر تا چهارراه ولیعصر)، دوفصلنامه مدیریت شهری، شماره ۱۷
- مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران، بازخوانی طرحها و برنامه های توسعه شهری تهران از منظر اهداف و اقدامات حوزه اقتصادی و استراتژی های توسعه اقتصادی شهر
- مهردوست، الهام، امین پور، احمد، ندیمی، حمید، (۱۳۹۸)، مدل کاربرد نقد جهت بهره گیری از پیشینه ها در آموزش و طراحی معماری، هویت شهر، شماره 37، سال ۱۳
- مهندسان مشاور معماری، مرمت و شهرسازی عمارت حورشید، (۱۳۹۱)، طرح مرمت و احیای مجموعه تاریخی مسعودیه، تهران